

**МІЖНАРОДНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ ІНТЕРНЕТ-
КОНФЕРЕНЦІЇ ЕКОНОМІЧНОГО СПРЯМУВАННЯ**
www.economy-confer.com.ua

Наукові підходи у реформуванні сучасної економічної системи

*Збірник тез доповідей
міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції*

25 квітня 2017 р.

Тернопіль
2017

"Наукові підходи у реформуванні сучасної економічної системи (25.04.2017)": матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції економічного спрямування. - Тернопіль, 2017. – 126 с.

УДК 330 (063)
ББК 65я431

Збірник тез доповідей укладено за матеріалами доповідей економічної наукової інтернет-конференції «Наукові підходи у реформуванні сучасної економічної системи», які оприлюднені на інтернет-сторінці www.economy-confer.com.ua

Наші збірники матеріалів науково-практичних інтернет-конференцій включаються до наукометричної бази даних "PIHЦ / RSCI".

Адреса оргкомітету:
46001, Україна, м. Тернопіль, а/с 71
тел. 0977547363
e-mail: economy-confer@ukr.net

Оргкомітет економічної наукової інтернет-конференції не завжди поділяє думку учасників. В збірнику максимально точно збережена орфографія і пунктуація, які були запропоновані учасниками. Повну відповідальність за достовірність несуть учасники, їх наукові керівники та рецензенти.

Всі права захищені. При будь-якому використанні матеріалів конференції посилання на джерело є обов'язковим.

ЗМІСТ

Економіка та підприємництво

<i>Bespala Katerina Anatoliivna</i> DEVELOPMENT TRENDS OF ENTERPRISES AND NON-STANDARD FORMS OF EMPLOYMENT.....	9
<i>Kravchuk R. S., Chuchuk Yu. V., Bakun B. M.</i> THE STATE OF FINANCIAL SAFETY AT LEVEL OF REGIONS OF UKRAINE.....	11
<i>Kravchuk Roman Sergiyovich</i> FUNDAMENTAL WAYS OF IMPROVEMENT OF ENTERPRISES QUALITY AND COMPETITIVENESS OF OIL AND GAS COMPLEX OF UKRAINE.....	13
<i>Ożarowski Oleh</i> RENEWABLE ENERGY SUPPORT IN GERMANY.....	15
<i>Губиш Наталія Олександрівна</i> ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ.....	17
<i>Зализюк Вікторія Вікторівна, Крючкова Наталія Михайлівна</i> ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ.....	19
<i>Кириченко Сергій Олександрович, Очеретяна Олександра Вадимівна</i> КРАУДФАНДИНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....	22
<i>Костюкевич Анастасія Сергіївна</i> РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЇЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ.....	24
<i>Манойленко Максим Вікторович</i> ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ДЕПРЕСИВНИХ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....	26

<i>Маслак Володимир Іванович, Яковенко Ярослава Юрійвна</i> ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ КОМПАНІЇ В УГОДАХ ЗІ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОЦЕДУРИ ДЬЮ ДИЛИДЖЕНС.....	29
<i>Машилій Галина Богданівна, Голуб Тетяна Василівна</i> ПРОБЛЕМИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ.....	32
<i>Мінкін Олександр Юрійович</i> ОСОБЛИВОСТІ ПОКАЗНИКА ДЛЯ ОЦІНКИ ПОТУЖНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ.....	34
<i>Харченко Діана Ігорівна</i> РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ.....	35
<i>Швайба Дмитрій Николаевич</i> ОСНОВНЫЕ КРИТЕРИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ.....	37
<i>Якобчук Світлана Миколаївна</i> РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО- ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ.....	39
<u>Менеджмент. Маркетинг</u>	
<i>Dudko A.V., Polukhin A.V.</i> MODERN METHODS OF ENTERPRISE MANAGEMENT IN CRISIS PERIOD.....	41
<i>Геселева Катерина Олексіївна</i> МІСЦЕ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ У СИСТЕМІ ІНТЕГРОВАНИХ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ.....	42
<i>Кальніцька Марина Олександрівна, Сагдєєва Діана Ріфатівна</i> АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МІЖНАРОДНОЇ ГОТЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ НА ПРИКЛАДІ ГОТЕЛЮ REIKARTZ.....	44
<i>Ковальчук Наталія Володимирівна</i> СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНА РЕКЛАМА.....	47
<i>Ковальчук Наталія Володимирівна, Тристан Вікторія Романівна, Кренич Сергій Анатолійович</i> РІЗНОКОЛЬОРОВИЙ ПІАР.....	50

**Лозовський Олександр Миколайович ОСОБЛИВОСТІ
ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ НА
ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ.....53**

**Ніколаєва Вікторія Василівна, Крошка Світлана Анатоліївна
ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ
ПІДПРИЄМСТВ.....56**

**Петрушко Христина Петрівна ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЙ
УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ.....57**

Облік, статистика і аудит

**Величко Юлія Геннадіївна, Поченюк Тетяна Михайлівна
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО
СЕКТОРУ В УКРАЇНІ.....59**

**Мосійчук Інна Богданівна БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК З
ВИКОРИСТАННЯМ РОБОЧОГО ПЛАНУ РАХУНКІВ:
НАДМІРНІСТЬ ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ?.....60**

**Янкова Ірина Валеріївна, Чухліб Алла Василівна АНАЛІТИЧНА
ОЦІНКА ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ.....62**

Економічний аналіз. Економіко-математичне моделювання

**Ковтун Ольга Ігорівна ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ
СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО
АНАЛІТИЧНИЙ РОЗГЛЯД.....66**

**Петрук Марія Олександрівна ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ
ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ.....68**

**Проскура Світлана Леонідівна СТВОРЕННЯ СУЧАСНИХ
ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ВИВЧЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ
ТРЕНД-СЕЗОННИХ ЧАСОВИХ РЯДІВ.....71**

Банківська справа.
Фінанси, грошовий обіг та кредит

Zham O.U., Lunkina I. U. MAIN GOALS AND FUNCTIONS OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE.....74

Губа Марія Олександрівна, Поривай Артем Олександрович, Бодня Дмитро Андрійович ЗМІЦНЕННЯ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ.....75

Івїнська Валерія Андріївна, Ярова Юлія Олександрівна, Губа Марія Олександрівна ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКАХ УКРАЇНИ.....78

Корсакова Ольга Сергіївна ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ CAMELS В ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ.....80

Мазур Андріана Володимирівна, Заплюйсвічка Олександр Сергійович РОЛЬ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ВКЛАДІВ.....83

Пустовіт Вікторія Сергіївна ФУНКЦІЇ ТА ВИДИ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ БАНКІВ.....85

Податкова система. Бюджетна система.
Правові відносини в економічній системі

Кир'язова Тетяна Олександрівна ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ.....88

Ковтун Ольга Ігорівна, Михайлюк Ігор Вадимович ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ СПРАВЛЯННЯ МІСЦЕВИХ ЗБОРІВ В УКРАЇНІ.....90

Конюховська Наталія Володимирівна, Фурдичко Любов Євгенівна ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЇЇ РОЗВИТКУ.....94

Шулякова Анжеліка Олександрівна, Літвак Ольга Анатоліївна
**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВИХ
ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ
МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ.....97**

Інвестиційно-інноваційні процеси в економіці

Брицька Вікторія Юріївна **ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК
ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ.....102**

Буряк Яна Володимирівна **ЕКОНОМІЧНА ДУМКА
ОСНОВОПОЛОЖНИХ ТЕРМІНІВ В ТЕОРІЯХ ІННОВАЦІЙ.....104**

Варич Володимир Вікторович **ІННОВАЦІЇ ТА «ЗЕЛЕНА»
ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ.....106**

Голубков Андрій Іванович **ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ
ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В
УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ РИНКОВИХ ВІДНОСИН.....108**

Мартієнко Дар'я Євгенівна, Глушак Катерина Максимівна
**ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ
ТА ОЦІНКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ
ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ.....111**

*Табінський Віктор Антонович, Арехова Марина Миколаївна,
Сметанкіна Наталія Сергіївна* **МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ЇХ
ВПЛИВ НА ПРОЦЕС ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ
УКРАЇНИ.....114**

Троханенко Олександр Михайлович **ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ
СУЧАСНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.....116**

Світова економіка та міжнародні відносини

Очеретний Дмитро Сергійович **ТЕХНОЛОГІЧНА
КЛАСТЕРИЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ.....119**

***Клименко Світлана Олександрівна* РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ
ПРОЦЕСІВ В УПРАВЛІННІ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ
ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ТЬЮТОРНИХ
ТЕХНОЛОГІЙ).....123**

***Писар Надія Богданівна* НАУКОВІ ПІДХОДИ АКТИВІЗАЦІЇ
ТОЧОК ЗРОСТАННЯ ПОЛЯРИЗОВАНОГО ПРОСТОРУ.....124**

DEVELOPMENT TRENDS OF ENTERPRISES AND NON-STANDARD FORMS OF EMPLOYMENT

Bespala Katerina Anatoliivna

student, University of State Fiscal Service of Ukraine

The society is now experiencing a new global transformation - the emergence of post-industrial society. Many theorists paint a picture of his labor world update: we are waiting for more skilled interesting and creative work. However, critically minded futurists warn that the work itself is slowly disappearing from our friend socio-economic space.

The rapid development of communication technologies with modern business requirements and living conditions, changing occasioned transfer workflow beyond the traditional office. Essentially zminyuyetya and the same enterprise as an economic institution. Traditional production structures are replaced by small professional groups working with the latest computer and telecommunication technologies.

Significant role played by demand for new services, characteristic of the information economy. Employers need workers information sphere. The desire to reduce the cost of their maintenance leads to the idea of moving the workflow outside the office, employers seeking flexibility are increasingly using distancing strategies. Standardized and stable "society of labor" was replaced "individualized society" [1] (Z. Bauman) and "risk society" [2] (William Beck).

Today is destandartyzatsyya employment is widespread flexible and changing forms of employment that can be called non-standard. With the rapid and stable economic growth after World War II was zformovana concept of full (standard) employment, social production in trying to attract almost all working-age population, and in industrialized countries, unemployment was only 3.1%. It was of mostly cyclical in nature, and Keynesian policies of government intervention solved the problem by stimulating demand. In 1990 the number of unemployed in the developed countries (OECD) was already 6.8%, and in the European Union - 8-11% of the economically active population. In Spain, the unemployment rate reached in some years 20-24% in Ireland and Finland exceed 15-16%. Unemployment in the current development is structural in nature. Even in periods of economic growth in employment is not increasing at the same pace.

The role of independent professionals - freelancers, self implement its services on the market. Market freelance services at present there is already enough developed in Europe and America and is rapidly developing in Ukraine

and CIS countries, attracting new participants from both artists offering their services and by private individuals and companies willing to cooperate on a remote basis . Prospects for expansion of new categories of workers - electronic freelancers associated with increasing volume of work for the production and processing of information and further development of information and communication technologies and the development of broad layers of advanced workers.

Development of freelance services is based primarily on economic factors, when you can work on several customers, there are more opportunities for self-realization. One reason for the demand of enterprises for freelance workers is their effort to save costs, particularly labor costs. Freelancers do not need to formally execute the work, to ensure its social guarantees which must be provided to staff members, provide him workplace.

In Ukraine, the demand for freelance workers formed mainly by foreign companies. According to unofficial data, about 90% of Ukrainian software development funded by European and North American companies. The interest of foreign companies to the Ukrainian software is easy to explain: the relative cheapness of labor in the high quality of our experts is very interesting for their involvement in the development of software. For example, in neighboring Russia "fees" to provide similar services in half to two times higher.

Domestic enterprises prefer to use the services instead of attracting freelancers alternative ways to adapt to fluctuations in demand, formed earlier models within the Ukrainian labor market. In addition, the lack of Ukrainian labor law rules governing conditions of employment freelancers concluding agreements with them, and so with the peculiarities of this type of employment, and restrain demand for Ukrainian enterprises on non-standard employment.

Literature:

1. Bauman Z. Individualized society. М .: Logos, 2002. P. 29.
2. Beck U. The Brave New World of Work. Oxford: Polity Press, 2000. P.5.

Науковий керівник: Світич Сергій Іванович, кандидат філологічних наук, доцент, Університет Державної Фіскальної служби України

THE STATE OF FINANCIAL SAFETY AT LEVEL OF REGIONS OF UKRAINE

Kravchuk R. S.

candidate of economic sciences, Ivano-Frankivsk national technical university of oil and gas

Chuchuk Yu. V.

candidate of economic sciences, Ivano-Frankivsk national technical university of oil and gas

Bakun B. M.

student, Ivano-Frankivsk national technical university of oil and gas

An important problem for Ukraine that needs immediate permission is providing of financial safety of the state. Without formation of terms of construction of financial safety it is practically impossible to untie none of problems that appeared today before the state : unevenness of development financial to the sector, critically subzero birth-rate and high death rate, falling of standard of living, decline of production volumes, unprofitableness of majority strategically important enterprises of country, high level of debt from payment of salary, pensions and social help, large enough unemployment rate and etc.

Financial safety of region depends on the state of financial safety of country.

Presently financial safety of Ukraine is under threat. In fact all component providing of financial safety are in the unsatisfactory state. Financial safety of region for today is a thorny and important problem the decision of that will give possibilities economically to develop and financially stabilized to the regions. Therefore providing of financial safety is a guarantee of independence of country, condition of stability and efficiency of vital functions of society, its achievement.

To development and research of financial safety such scientists-economists were engaged in : O. Baranovskiy, I. Vahovych, Z. Gerasymchuk, M. Kovalenko, G. Pasternak.

However financial safety of regions is investigated only partly, in fact most researches touch the problems of providing of financial safety at national level. Spared not enough attention by the question of creation in practice of effective mechanism of providing of financial safety of region that will connect in itself possibilities of local government, credit-financial and budgetary system bodies, interests of subjects of menage, population for guaranteeing of steady socio-economic development. Changes in the economy

of country require permanent perfection of theoretical and methodological aspects of financial.

The aim of work is research of role of financial safety of region as a major constituent of economic security, suggestion in relation to the improvement of this indicator. The main constituent of economic security is financial safety. It is predetermined by that the financial-credit-system that is the object of financial safety at the level of the state provides money the extended recreation - soil of economy of every country.

The main criterion of financial safety are financial independence of region and ability of the financial system of region to resist to external shocks and threats. Financial strength security is one of qualificatory criteria of degree of trust of investors and risk level at investing in the economy of the region. In turn firmness of the financial system of region is basic financial safety of region [1, p.28]. Financial safety of the region is the proof state of its security, there is no at that, warned or neutralized influence of destabilizing factors on providing of stability, efficiency and balanced of development of economy, social and ecological spheres [2, p. 14]. Difficulties of creation of the effective system of financial safety in Ukraine and separate region are first of all predefined by the necessity of simultaneous development of difficult theoretical and decision of practical questions. At the level of region the row of unsolved problems and factors that is classified as threats prevents the achievement of proof financial safety. After the conclusions of specialists, it is threatened financial safety of regions legal unsolvedness of many questions, and also unfavorable economic factors of more objective character.

The necessary condition of providing of its efficiency is the system of realization, and thus, existence of control system by financial firmness both at the level of the state and at the level of region. It in turn will allow to promote responsibility of employers for the future of workers, to increase filling of local budgets due to a basic budgetcreative tax, that, in turn, will promote the level of the financial providing of the region.

That is why, the special role for regions is played by introduction of new mechanisms of management financial resources the aim of that are an increase of efficiency of the use of present and search of new sources of money for providing social-economic development. Realization of the indicated measures needs taking into account of factors, that can negatively influence on the level of stability of existent financial mutual relations between power, subjects of manage and population, state of their provision of necessary financial resources.

A considerable threat to financial safety of region is presented: "tynization" of economy and concealment of profits of the hired workers, increase of violations of financial discipline in a budgetary sphere, insufficient worked out of the accepted budgets, loss of budgets from violations in the

field of privatizing of state and communal property, abuse and disturbing of administration of tax value-added, subzero investment attractiveness, unproductive coil of capitals abroad, "washing of dirty" money, unsettled of mutual relations of regions with central executive bodies, negative macroeconomic indexes etc.

Therefore, today questions remain actual in relation to providing of financial safety as one of basic elements of economic security of region, as in the conditions of decentralization a financial safe conduct creates necessary preconditions for a socio-economic increase.

List of the used literature:

1. Baranovskiy O.I. Financial safety in Ukraine (methodology of estimation and mechanisms of providing) : monography / O.I. Baranovskiy. - K. : KNTEU, 2004. - 759 p.
2. Methodical recommendations in relation to the estimation of economic strength of Ukraine/security the National institute of problems of international safety by A.I. Suhorukova. - K., 2003. - 64 p.

FUNDAMENTAL WAYS OF IMPROVEMENT OF ENTERPRISES QUALITY AND COMPETITIVENESS OF OIL AND GAS COMPLEX OF UKRAINE

Kravchuk Roman Sergiyovich

associate professor of department of economy of nature usage and organization productions, Ivano-Frankivsk national technical university of oil and gas Ivano-Frankivsk, Ukraine

For today there is a pressing question that links such indexes as quality and competitiveness, that interact between each other in any activity, in any enterprise.

Every good is the transmitter of different concrete properties that represent its utility and answer the certain necessities of man. The utility of any things removes its consumer's cost. A consumer cost of that or other commodity must be appraised, id est must be certain its quality. Thus, a consumer cost and quality of wares are directly constrained interse. However it is not identical concepts, as the same con-sumer cost can be useful not in the same measure.

Quality of products interact with the competitiveness of products. A competitiveness can be examined in relation to the most various objects: project designer documentation, technologies of production of goods, separate project, separate firm (enterprises, organizations), industry, region, country on the whole [3].

The competitiveness of enterprise provides a capacity for effective economic activity and providing of profitability at the terms of competition market.

Otherwise speaking, a competitiveness of enterprise is ability to provide producing and realization of competitive products.

Under the competitiveness of products it is led to understand totality of its properties, that removes the measure of satisfaction of concrete necessity against the analogical products presented at the market.

In practice two aspects of competitiveness are often used :

1) competitiveness of commodity is degree of its accordance on a certain moment to the requirements of target groups of consumers or select market on major descriptions: technical, economic, ecological etc.

2) competitiveness of firm are a level of its competence in relation to other

firms-competitors in piling up and use of productive potential.

These two aspects are closely constrained interse, as competitive commodities are a result of functioning of competitive firm capable to make it and provide the necessary level of consumption for customers [3].

For description of competitors it is possible to use such factors: a market that is served share; an image, experience, presence well the known trademarks; the financial state; a presence of front rank technology and production; a presence of highly skilled shots; a kind and level of advertisement etc.

Interrelation of quality of products must be based on the basis of development of the complex, interactsystem of technical, organizational, economic and socialand motivational measures that provide the necessary level of quality at all stages of production and consumption of products.

An important condition at its forming is an achievement of "economic effect" due to reduction to the cost of production interrelation of quality of products must be based on the basis of development of the complex, interact system of technical, organizatinal, economic and socialand motivational measures that provide the necessary le-vel of quality at all stages of production and consumption of products. An important condition at its forming is an achievement of "economic effect" due to reduction to the cost.

It is needed to notice an important moment, that the necessity of improvement of ways of quality management of products for modern terms is envisaged by next circumstances:necessity of scientific and technical progress; changes of consumer interests of population; defects or limit nature of natural resources; increases of value of material stimulation in market conditions, when everybody works better can purchase more high quality commodity for the salary; development of the foreign trade [1].

Therefore to the basic ways of upgrading of products take: use of achievements of scitech is in the process of planning of wares; inputs of the

newest technology of production and adherence of technological discipline; providing of proper technical equipped of production; improvements of the applied standards and technical requirements; improvement of standardization as main instrument of fixing and providing of the set level of quality, in fact exactly standards and technical requirements represent the modern requirements of consumers to the technical level.

In the conditions of market relations every enterprise must be oriented on the achievement of maximal results of the activity, and a presence at the market of competition considerably reduces possibilities of enterprise in the achievement of the planned aim. In such case an enterprise must create and support substantial advantages before competitors, basic from that sent to the production of goods. of high quality capable as better in all to satisfy the necessities of consumers.

It stipulates a necessity to take on enterprises large attention by this question, oriented on world experience of creation of modern control system by quality of products [3].

Thus, finally quality of products, that comes forward as a component element of competitiveness of products, shows up by the measure of utility of its consumer cost for a concrete consumer. Coming from it, under quality of products understand integral totality its consumer properties that predetermine the measure of possibility of this products to satisfy certain necessities in accordance with its setting in the fixed terms of consumption.

List of the used literature:

1. Mahynych G. Economic nature of quality of products / G. Mahynych // Forming of market relations in Ukraine. - 2007. - № 6. - P. 152 - 156.
2. Malarec M. Estimation of factors of increasement the competitiveness of enterprise / The regional prospects. -2001. - №4. - P. 20-24.
3. Trush Yu.Ya. The ground of basic ways of increasement of product quality management / Yu.Ya Trush // Forming of market relations in Ukraine. - 2010. - № 8. - P. 92 - 95.

RENEWABLE ENERGY SUPPORT IN GERMANY

Ożarowski Oleh

master, Krakow university of Economics

Germany is unique in terms of its advanced renewable energy policy. The Energiewende aims to transform the country's energy system based on the twin pillars of renewable energy and energy efficiency. The Energiewende is a change in Germany's policy direction and detailed

regulations. It is designed to trigger change in the energy system and in energy technologies – mainly through the shift from conventional to renewable energy – for smart energy use and better consumer participation coupled with the implementation of energy efficiency measures.

Germany is now entering the next phase of its *Energiewende*. This phase will focus on how higher shares of wind and solar can be accommodated and how the grid infrastructure also can be expanded to ensure that the power system and its actors are more flexible to allow for the integration of electricity from renewables. As part of the continuing transition, the deployment of renewables in the end-use sectors of heating, cooling and transport, as well as the synergies between power and end-use sectors, will be key.

Germany's wind power and solar PV support programs have led to Germany increasing the share of solar PV and wind in its energy mix significantly, putting the country on a path towards a broadly supported transition towards an electricity system primarily powered by renewable energy. This transition involved new technologies, and as was the case for previous (and now conventional) forms of energy, the development of these technologies required public support – the levels of which are in line with cumulative levels previously provided to other forms of energy. The total level of support has remained low enough that Germany's economy has continued to perform well – in part due to the (partial) exemption of certain industries, which, while unpopular, is likely a reasonable measure to assure that German companies in energy – intensive and trade-exposed sectors do not suffer an unfair disadvantage. As the recent Ukraine crisis has shown, the transition has also helped reduce the exposure of Germany to potentially volatile input prices to the traditional power system, a benefit that has largely remained unquantified, but could prove significant in the future.

From an historic and international perspective, the feed-in tariff (FIT) is the most commonly used cost-based incentive tool. While FITs are generally cost-based in design, they are regularly performance-based in execution (i.e., the size of the FIT payment is based on the development and operating costs, but the FIT is only paid in response to energy production). Cost-based tariff policies have spread rapidly throughout the world during the past several years, and the number of countries with national FIT policies increased from 37 in 2007 to more than 50 in 2009. Cost-based incentives, such as FITs, have been slow to emerge in the United States. Unlike Europe, the United States historically has used tax incentives to spur renewable energy development; however, there has been a sharp increase in interest in FIT policy development during the past few years. At the beginning of 2006, FIT policy activity was limited to exploratory regulatory proceedings and

workshops in a handful of states. As of October 2009, however, FITs were being considered at the federal, state, local, and utility levels.

Literature:

1. Chadbourne & Parke (2009). "Trends in Tax Equity for Renewable Energy," Project FinanceNewsWire, January 2009. Accessed at <http://www.chadbourne.com/files/Publication/810dde603c784a9ac5da5fae8014b4f/Presentation/PublicationAttachment/51fc06c5140748ac9dffa605de0f58e1/pfn0109.pdf>
2. Cory, K.; Bolgen, N.; Sheingold, B. (2004). "Long-Term Revenue Support to Help Developers Secure Project Financing," paper for Global WINDPOWER 2004, March 28-31, 2004. Accessed at http://www.masstech.org/renewableenergy/green_power/MGPPpaperAWEA.pdf.

ПЛАНУВАННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

Губиш Наталія Олександрівна

студентка, Національний університет водного господарства та природокористування, м.Рівне

Проведені дослідження свідчать, що особливістю агропромислового комплексу є відчутна залежність від природного фактора. Водночас, сільське господарство є унікальним в тому плані, що природні сили можуть розглядатися не лише як стихійні лиха, а й джерело додаткового доходу. Так як в рослинництві сонячна енергія та волога є факторами виробництва, то їх дія служить джерелом додаткового доходу [3].

Ще однією особливістю сільськогосподарської діяльності є тривалий період виробництва. Фактично планування виробництва здійснюється за рік, а то й більше, до моменту реалізації. Відповідно є ризик, що ситуація на ринку може змінитися в несприятливу сторону для підприємства.

Основною складністю аналізу АПК, прогнозування розвитку, підготовки своєчасних управлінських рішень та оцінки їх можливих наслідків, є породжена вищеназваними особливостями цієї галузі невизначеність.

Планування сільськогосподарської діяльності слід здійснювати на новій методологічній і методичній основі з використанням економіко-математичного моделювання з урахуванням невизначеності та

рефлексивності. Важливо враховувати також малоймовірні події, які можуть привести до значних економічних втрат і навіть до катастроф [1, с.16].

Економіко-математична модель розрахунку оптимальних обсягів реалізації сільськогосподарської продукції враховує випадкові погодні умови, можливості створення та використання запасів продукції, а також доцільності компенсації недопоставок продукції по контракту за рахунок виплати штрафів чи використання власних запасів продукції (сировини).

Формулювання задачі наступне: на який обсяг підписати контракт з державними органами (\bar{X}) чи приватними особами (підприємствами) (\hat{X}) на реалізацію m -го виду продукції (сировини) при заданих цінах та штрафах у випадку невиконання умов контракту, а також доцільність її реалізації через відповідні біржі чи створення запасів.

Позначення: $X_{iq\alpha}$ — планова площа посіву i -ої рослинницької культури, яка вирощується по q -ій технології при α -му стані погоди; $a_{\mu q i \alpha}$ — вихід μ -ої продукції з одиниці площі посіву i -ої рослинницької культури, яка вирощується по q -ій технології в умовах α -го стану погоди;

Критерій оптимальності – максимізація прибутку:

$$F_{\mu} = \sum_{\alpha=1}^5 p_{\alpha} (\bar{\Pi}_{\mu\alpha} \bar{X}_{\mu} + \hat{\Pi}_{\mu\alpha} \hat{X}_{\mu} + \hat{\Pi}_{\mu\alpha} \hat{X}_{\mu}) - \sum_{\alpha=1}^5 p_{\alpha} (\bar{\Pi}_{\mu\alpha} (\bar{z}_{\mu\alpha} - \bar{u}_{\mu\alpha}) + \hat{\Pi}_{\mu\alpha} (\hat{z}_{\mu\alpha} - \hat{u}_{\mu\alpha})) - \sum_{\alpha=1}^5 p_{\alpha} (\bar{b}_{\mu} \bar{v}_{\mu\alpha} + \hat{b}_{\mu} \hat{v}_{\mu\alpha}) - \sum_{\alpha=1}^5 p_{\alpha} d_{\mu} (\bar{u}_{\mu\alpha} + \hat{u}_{\mu\alpha}) \rightarrow \max \quad (1),$$

де $\bar{\Pi}_{\mu\alpha}$, $\hat{\Pi}_{\mu\alpha}$, $\hat{\Pi}_{\mu\alpha}$ — відповідно прибуток від реалізації μ -ої продукції державі, приватним підприємствам (особам) і через біржу; \bar{b}_{μ} та \hat{b}_{μ} — відповідно штраф за недодану одиницю μ -ої продукції державі та приватним підприємствам; d_{μ} — витрати на зберігання одиниці μ -ої продукції [2].

Список використаних джерел:

1. Нужна С. А. Математичне моделювання та управління діяльністю сільськогосподарських підприємств в умовах невизначеності : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.00.11 "математичні методи, моделі та інформаційні технології в економіці" / Нужна Світлана Анатоліївна – Київ, 2010. – 24 с.
2. Савіна С. С. Адаптивне моделювання сільськогосподарського виробництва за умов погодного ризику : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. ек. наук : спец. 08.03.02 "Економіко-математичне моделювання" / Савіна Світлана Станіславівна – Київ, 1998. – 20 с.

3. Ящук О. О. Особливості прояву ризику в аграрних підприємств / О. О. Ящук. // Аграрний вісник Причорномор'я, Економічні науки. – 2009. – №49.

Науковий керівник: Петрук Віктор Анатолійович, кандидат технічних наук, доцент кафедри «економіки підприємства» Національного університету водного господарства та природокористування

ШЛЯХИ ЗНИЖЕННЯ ТРАНСАКЦІЙНИХ ВИТРАТ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЦІ

Зализюк Вікторія Вікторівна

магістр, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

Крючкова Наталія Михайлівна

кандидат економічних наук, доцент, Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

На сучасному етапі економічного розвитку спостерігається все більше поглиблення взаємозв'язків між різними суб'єктами економічної діяльності незалежно від розмірів, галузевої приналежності, географічного розташування. З'являються нові форми взаємодії між контрагентами, нові послуги. Все це впливає на трансакційні витрати: породжує нові витрати, або сприяє їх зменшенню, відкриває нові форми їх існування. Відповідно виникає необхідність дослідження шляхів зменшення трансакційних витрат, що є важливим етапом для реалізації ефективної організації діяльності підприємств, окремих секторів економіки та держави в цілому.

Одним із механізмів зменшення трансакційних витрат на мікрорівні є вертикальна інтеграція. Це зменшує витрати на одержання інформації, з'являється можливість заощадити витрати на збут, розробку політики ціноутворення, переговори та укладання угод на ринку, а також зекономити завдяки стабільним відносинам купівлі-продажу.

Альтернативою цієї стратегії є інший спосіб співпраці підприємств, що набуває все більшого поширення – створення альянсів. Цей метод зменшує трансакційні витрати, дозволяє розподілити витрати на пошук інформації, проведення маркетингових досліджень між учасниками

альянсу. Важливою особливістю цієї стратегії є те, що підприємства залишаються незалежними і можуть легко вийти чи увійти в альянс.

Ще одним з механізмів зменшення трансакційних витрат є аутсорсинг. «У процесі використання аутсорсингу трансакційні витрати знижуються шляхом передачі окремих внутрішніх операцій незалежним суб'єктам господарювання» [1]. По суті, це перекладання на інших суб'єктів господарювання власних трансакційних витрат, що сприяє підвищенню прибутковості ведення бізнесу.

Одним із шляхів зменшення трансакційних витрат на мезорівні є створення кластерів. «Кластер є чимось середнім між ринком і фірмою. При цьому він позбавлений негативних рис обох цих форм економічних відносин. Оскільки підприємства в структурі кластера утримуються загальними економічними інтересами (підвищення ефективності діяльності завдяки синергії, яка виникає всередині кластера), в ньому зменшується рівень ентропії, що супроводжує процес обміну на ринку, а, отже, зменшуються трансакційні витрати» [2].

На макрорівні мінімізація трансакційних витрат традиційно розглядається як імператив економічної політики і цільова функція інститутів.

Механізмом, що здійснює вплив на трансакційні витрати на рівні держави є інформатизація суспільства. Інформатизація країн створює умови для їх відповідного позиціонування у світі та налагодження міждержавних зв'язків.

Окрім того значного поширення набув такий механізм, як система електронної податкової звітності. Так, наприклад, «кардинальне рішення про переведення платників на практично стовідсоткове подання звітності в електронному вигляді через інтернет дозволило податковим службам кожної з країн Балтії сформувати багаторічну історію своїх платників. Зараз це неабияк сприяє здійсненню оперативного та якісного взаємообміну необхідними даними як у межах країни, так і на території Євразії» [3].

Одним із найбільш успішних і цікавих для України є приклад Грузії. «Ця країна за остання десять років створила повністю електронну податкову систему, до того ж податкова і митна служба були поєднані, а з 28-ми податків залишили лише 6. У кожного платника в Грузії є електронна податкова облікова картка та електронний кабінет, в якому

відображається вся інформація: декларації, податки, штрафи і пені. Оскільки з системою домовитись не можна, на відміну від інспектора, неможливою стає корупція і бюрократія» [4].

Також ефективним шляхом зменшення трансакційних витрат, що може реалізувати держава є впровадження електронної системи реєстрації компаній. Це позбавляє підприємців і чиновників від паперової роботи і скорочує час реєстрації бізнесу.

«Прикладом впровадження електронної системи реєстрації компанії є Естонія, яка створила найпрогресивнішу європейську модель електронної держави. Це дозволило урізати до мінімуму адміністративні витрати, скоротивши час, необхідний для реєстрації, з п'яти днів до двох годин» [4]. Зараз в Естонії через систему електронної реєстрації реєструється майже 100% поданих на розгляд документів.

Матеріал досліджений нами є орієнтиром при оцінці трансакційних витрат України, та аналізі здійснених урядом кроків для зменшення трансакційних витрат, їх результативності, та можливості використання інших механізмів.

Список використаних джерел:

1. Шепеленко О. В. Вплив аутсорсингу на трансакційні витрати суб'єктів господарювання / О. В. Шепеленко, О. М. Лизунова. - Торгівля і ринок України: тематичний збірник наукових праць. – Донецьк: Дон-НУЕТ, 2010. – Випуск 29. – С.160-166.
2. Алтухова Н. В. Виробничі кластери в контексті інституціональної економіки / Н. В. Алтухова // Економічна наука. Інвестиції: практика та досвід. – 2012. - №6. – С.85-87.
3. Трофименко О. Г. Деякі аспекти інформатизації податкової служби України / О. Г. Трофименко, Н. І. Логінова // Актуальні проблеми держави і права. – Одеса:Юридична література, 2012. – №65. – С.379-384.
4. Трофименко О. Г. Аналіз світового досвіду впровадження систем електронної податкової звітності / О. Г. Трофименко // Порівняльно-аналітичне право. – 2014. – №8. – С.159-162.

КРАУДФАНДИНГ ЯК ЕЛЕМЕНТ ПОСТІНДУСТРІАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Кириченко Сергій Олександрович

кандидат економічних наук, доцент, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Очеретяна Олександра Вадимівна

студентка, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

Постіндустріальна економіка вважається економікою послуг і знань. Її найхарактернішим проявом є НТП. Тому не дивно, що краудфандинг виник саме у період її формування [1].

Поняття краудфандингу представляє собою соціальну технологію колективного фінансування, засновану на добровільному інвестуванні (пожертвуваннях) [2].

Краудфандинг є відгалуженням краудсорсингу. Вперше поняття краудсорсинг було використано у 2006 році Джефом Хофі та Марком Робінсоном. Вони трактували його як спільну добровільну участь людей у вирішенні суспільно-важливих питань. Краудфандинг має таке ж значення, але передбачає вкладення коштів у підтримку певного проекту [3, ст.231].

Краудфандинг відрізняється від традиційних способів збору коштів для реалізації проектів. Серед його особливостей можна виділити: 1. Масовість (потрібну суму надає не один інвестор, а велика кількість людей); 2. Мікрофінансування (краудфандинг передбачає, що населення вкладає власні кошти у невеликих обсягах в цікаві їм проекти); 3. Глобальний простір (краудфандинг не знає національних кордонів, за рахунок чого стає частиною світового ринку); 4. Мережевий принцип організації (зв'язок між авторами проектів та інвесторами встановлюється через соціальні мережі); 5. Відсутність посередників (знижується роль банків та інших фінансових установ); 6. Мінімізація ризиків (суми фінансування зазвичай не є великими, тому вкладники не ризикують; до того ж, якщо проект не реалізовується, то зазвичай кошти повертаються вкладникам) [4].

Ще однією досить характерною стороною краудфандингу є те, що початковою його ідеєю є підтримка творчих проєктів (кіно, театр, література, реалізація молодих талантів) та стартапів (інноваційна діяльність). Тому краудфандинг може бути як комерційним, так і не комерційним. Інвестори можуть отримати частку прибутку, готовий продукт після реалізації проєкту або лише звичайну подяку (наприклад, згадування на сайті). Це все залежить від виду краудфандингу [2].

Сьогодні існує більше 450 краудфандингових платформ по всьому світі. Наприклад, Indiegogo, KickStarter, RocketHub, Boomstarter (в Росії), MaeSens (Білорусь) і тд.

Однією із найвідоміших і найспішніших краудфандингових платформ є американський сайт KickStarter.com. Станом на квітень 2017 року на цій платформі було зібрано 2, 9 млрд доларів і реалізовано 123,4 тис проєктів. Його особливістю є правило «все або нічого», тобто проєкт отримує своє фінансування лише за умови, що збере 100% необхідної суми [5].

В Україні краудфандинг лише починає поширюватись. Краудфандингової платформи як такої ще немає, але є проєкти з подібною специфікою. Наприклад, «Українська біржа благодійності» (Фонд Віктора Пінчука), «X-Ideas» від «Nescafe» і сайт «Велика Ідея», на якому працює платформа «Спільнокошт» [1].

Отже, краудфандинг – спосіб соціального фінансування через Інтернет. Він є наслідком формування інформаційно-інноваційної економіки. Головна ідея краудфандингу полягає в колективному фінансуванні проєкту на основі відкритого конкурсу в Інтернеті. Україна має усі можливості для впровадження краудфандингової платформи. Це підтверджує ефективність уже реалізованих проєктом за кордоном та подібних проєктів в Україні.

Список використаних джерел:

1. Марченко О. С. Краудфандинг: соціально-економічний зміст та види / О. С. Марченко // Вісник Національного університету «Юридична академія України імені Ярослава Мудрого». Серія: Економічна теорія та право. – Харків, 2013. – № 4. – С. 26–35.
2. Артамонов В. Коли в Україні з'явиться краудфандинг? [Електронний ресурс] / В. Артамонов // Сайт журналу «Forbes Україна». – Режим

доступу: <http://forbes.ua/opinions/1334049-kogda-v-ukraine-poyavitsya-kraudfunding>

3. Хау Дж. Краудсорсинг. Коллективный разум как инструмент развития бизнеса / Джефф Хау; пер. с англ. — М.: Альпина Паблишер, 2012. — 288 с.

4. Что такое краудфандинг [Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://crowdsourcing.ru/article/what_is_the_crowdfunding

5. Kickstarter Stats. Official website. [Электронный ресурс] – Режим доступа: <https://www.kickstarter.com/help/stats?ref=hello>

РЕФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЇЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТОВУ ЕКОНОМІЧНУ СИСТЕМУ

Костюкевич Анастасія Сергіївна

студентка, Київський національний торговельно-економічний університет

Актуальність теми визначається тим, що Україна на сьогоднішній день знаходиться у скрутному фінансовому положенні. До цього часу відсутня виважена, економічно обґрунтована й чітко структурована фінансова стратегія, розрахована на тривалу перспективу, без якої неможливий поступ до зростання добробуту нації [1]. Ситуацію посилюють військовий конфлікт на Сході України, економічна та політична криза, неналежна законодавча база, високий рівень корупції, тіньова економіка тощо. Тому надзвичайно важливим для уряду України є реформування національної економіки, яке повинно базуватися на виваженій та обґрунтованій стратегії соціально-економічного розвитку.

Одним з пріоритетів реформування економіки України визначено модернізацію структури національної економіки та її зростання. Під модернізацією розуміють технологічні та структурні зміни в економіці, які призводять до зростання якості продуктивності праці, підвищенню частки високотехнологічних виробництв в структурі ВВП, якості життя населення і в кінцевому підсумку конкурентоздатності країни в глобальній економіці. Існуюча структурна розбалансованість економіки негативно впливає на потенційні можливості подальшого економічного зростання економіки країни у довгостроковому періоді. Водночас сучасна глобальна економіка формує виклики, спроможність реагування на які фактично визначатиме для економіки України перспективи паритетної інтеграції до світового господарства та реалізації стратегічних національних інтересів [2, с. 73].

До чинників, що гальмують трансформаційні процеси в економіці України, належать: недосконала законодавча база, яка повинна забезпечити ефективність реформ; втрата дешевих джерел енергетичної сировини - вугілля; порушення міжгалузевих зв'язків у регіональному та зовнішньоекономічному просторах; залежність економіки країни від зовнішнього фінансування; незначні успіхи уряду у боротьбі з корупцією; складності переорієнтації вітчизняного експорту з російського на інших світових торговельних партерів; посилення інвестиційних ризиків та зростання негативних очікувань населення.

До заходів, які б сприятимуть реформуванню економіки країни можна віднести: модернізація виробництва, його технічне та технологічне оновлення; створення сприятливих інституційних умов для внутрішніх та зовнішніх інвестицій; всебічний розвиток сфери послуг; розвиток переробних галузей економіки на новій технічній та технологічній базі; розвиток пріоритетних галузей національної економіки на наукоємній, інноваційній основі; формування відповідної законодавчої бази, яка б забезпечувала ефективність проведених реформ.

Завдяки довгоочікуваному старту проведення реформ, економіка України наразі демонструє перші ознаки власної стабілізації. Слід відзначити, що за результатами 2015 року Україна має конкурентні переваги за інноваціями серед країн світу за даними Всесвітнього економічного форуму про глобальну конкурентоспроможність за 2010-2016 рр. Зокрема, Україна посіла 29 місце у рейтингу за наявністю наукових та інженерних кадрів, 43 – за якістю науково-дослідних закладів та 50 – за кількістю патентів на винаходи. Очевидно, що інновації є потенціалом для зростання економіки. Задля цього необхідні зусилля держави і бізнесу: збільшити державні закупівлі високотехнологічної продукції (наразі Україна знаходиться на 98-у місці) та вдосконалити співпрацю університетів і бізнесу у науці та інноваціях (74-е місце) [2, с. 75]. Можна прогнозувати поліпшення інвестиційного та бізнес-клімату й подальше зростання економічних показників нашої держави, однак, надто скромні темпи запланованого зростання свідчать про те, що в нашій країні поки що не запуснені всі механізми ефективної економічної діяльності [3].

Важливим чинником розвитку національної економіки, її реформування та досягнення нового вищого рівня соціально-економічного розвитку стало підписання Україною Угоди про її асоціацію з ЄС, відкриваючи країні шлях до модернізації економіки, подоланню технологічної відсталості, залученню іноземних інвестицій і новітніх технологій, створенню нових робочих місць, підвищенню конкурентоспроможності вітчизняного товаровиробника, виходу на світові ринки, насамперед, на ринок ЄС.

Таким чином, наразі Україна має необхідний економічний потенціал для реформування економіки країни відповідно до європейських стандартів. Але існує низка чинників, які наразі гальмують позитивні процеси в країні. Тому велике значення має виважена обґрунтована довгострокова соціальна та політична стратегія уряду держави щодо реалізації довгоочікуваних реформ.

Список використаних джерел:

1. Косарева І. П. Загальні підходи щодо збалансованості соціально-економічного розвитку України [Електронний ресурс] / І.П Косарева // Ефективна економіка. - 2016. - №12. - Режим доступу <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5308>
2. Романова Т. В. Оптимізація структури економіки як чинник зростання конкурентоспроможності держави в умовах інтеграційних процесів / Т. В. Романова // Вісник Одеського національного університету. Серія : Економіка. - 2016. - Т. 21, Вип. 1. - С. 73-76. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vonu_econ_2016_21_1_18
3. Горова С. Економіка України: перспективи можливого зростання намічаються [Електронний ресурс] / С. Горова // – Режим доступу: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2136:ekonomika-ukrajini-perspektivi-mozhlivogo-zrostannya&catid=8&Itemid=350

Науковий керівник: Ожелевська Т.С., кандидат економічних наук, доцент, Київський національний торговельно-економічний університет

ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ДЕПРЕСИВНИХ РЕГІОНІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Манойленко Максим Вікторович

аспірант, Міжнародний університет бізнесу і права, Херсон, Україна

Вперше поняття "депресивна територія" було вжито у Великобританії в міжвоєнний період. Цей термін використовувався, головним чином, стосовно промислових районів старого освоєння в межах кам'яновугільних басейнів країни, які жорстко постраждали від безробіття, викликаного припиненням виробництва в деяких галузях важкої промисловості. Зараз у зарубіжній науковій літературі, головним чином, вживається термін "distressed areas", який можна перекласти як "території в занепаді" [1]. Ці території, на думку експертів, потерпають від таких негараздів як застарілі, а часом малопридатні для використання, житлові фонди та інфраструктура, занедбані індустриальні майданчики,

екологічні проблеми (наприклад, старіння населення, бідність, низькі стандарти стану здоров'я).

В Україні поняття "депресивна територія" увійшло в науковий обіг у середині 90-х років ХХ століття, що було пов'язано з активізацією регіональних досліджень. З огляду на посилення ролі обласних центрів у загальноекономічному розвитку вони і надалі продовжуватимуть значною мірою визначати характер подальшої територіальної диференціації соціально-економічного становища в країні (динаміка економічного зростання у великих міських агломераціях пришвидшить міграційний рух із сільських населених пунктів та малих міст з обмеженим потенціалом розвитку) [2].

Ефективне державне управління у сфері регіонального розвитку передбачає створення бази для реалізації ефективної державної регіональної політики — механізму та інструменту державного управління регіональним розвитком, що сприятиме розв'язанню проблем регіонів, вимагає насамперед децентралізації державних повноважень шляхом їх передачі на місцевий рівень з одночасною передачею відповідних фінансових ресурсів, удосконалення процесів стратегічного планування та виконання поставлених завдань на всіх рівнях, запровадження ефективного механізму координації дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування під час реалізації галузевих пріоритетів і завдань на різних територіальних рівнях.

Для досягнення цієї цілі також необхідні значні інвестиції у розвиток людського капіталу — навчальні та практичні програми підвищення кваліфікації органів місцевого самоврядування, які відповідають за формування і реалізацію державної регіональної політики та здійснення контролю за станом її реалізації. На сьогодні державна регіональна політика в Україні як ніколи вимагає координації її цілей та заходів з пріоритетами галузевих політик. Зокрема, це стосується таких сфер, як: транспорт та інфраструктура; економічний розвиток та інвестиції; підприємництво і регуляторне середовище; конкурентна політика; ринок праці; освіта і наука; інноваційна діяльність. Питання ефективності здійснення заходів у рамках реалізації Стратегії неможливо розглядати окремо від питання проведення реформи адміністративно-територіального устрою, фіскальної децентралізації, розвитку і стимулювання конкурентних засад економіки, посилення ролі місцевого самоврядування тощо [3].

Формування механізму деконцентрації та децентралізації державних повноважень. Інституційна модель владних повноважень повинна передбачати можливість здійснення деконцентрації та децентралізації державних повноважень — їх передачу на місцевий рівень (або навпаки) в

процесі динамічних змін умов регіонального розвитку. З одного боку, концентрація економічної активності в містах України вимагає від органів місцевого самоврядування прийняття рішень, спрямованих на відповідну та швидку реакцію на процеси міської агломерації. З іншого боку, зменшення концентрації сільського населення не повинно негативно впливати на доступ сільських жителів та суб'єктів господарювання до адміністративних та інших послуг. Крім того, органи місцевого самоврядування регіонів повинні мати управлінські, організаційні та фінансові можливості стимулювання співробітництва територіальних громад на міжрегіональному рівні для розв'язання спільних проблем розвитку.

Іншим важливим фактором є посилення ролі інституційного, соціального та економічного середовища на регіональному та місцевому рівні для економічного зростання територій та підвищення рівня добробуту населення, що відповідно вимагає еволюції інституційної моделі формування та реалізації державної регіональної політики, яка сприяє створенню та стійкому функціонуванню середовища, сприятливого для впровадження місцевих та регіональних ініціатив. Державна політика повинна базуватися не на патерналістських відносинах між державою і регіоном, а на створенні умов для формування постійно відтворювальної внутрішньої (ендогенної) бази розвитку в умовах відкритої економіки. Це можливо лише за умови системної координації дій органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування на всіх рівнях, представників бізнесу та громадянського суспільства. Визначальним стає як горизонтальна координація дій органів державної влади, які мають вплив на регіональний розвиток, так і запровадження багаторівневого вертикального управління, що має сприяти синхронізації дій центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування у сфері регіонального та місцевого розвитку.

Список використаних джерел:

1. Деркач М.І. Аналіз наслідків трансформації Бюджетного кодексу України для місцевих фінансів / М.І. Деркач, М.В. Литвин // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. – 2014. - №1. – С. 22 – 28
2. Програма економічних реформ на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна держава» Комітет економічних реформ при президентові України [Електронний ресурс]. – Режим доступу <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/n0004100-10>
3. Проект з регіонального врядування та розвитку України «Фіскальна децентралізація в Україні: поточний стан та необхідність реформ»

[Електронний ресурс] – http://www.rgd.org.ua/resources/publications_list/Fiscal_decentralization_in_Ukraine_UKR.pdf

Науковий керівник: Орленко Олена Владиславівна, доктор економічних наук, доцент, Міжнародний університет бізнесу і права

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ СТРАТЕГІЧНИХ РІШЕНЬ КОМПАНІЇ В УГОДАХ ЗІ ЗЛИТТЯ ТА ПОГЛИНАННЯ ЗА ДОПОМОГОЮ ПРОЦЕДУРИ ДЬЮ ДИЛИДЖЕНС

Маслак Володимир Іванович

доктор історичних наук, професор, доцент кафедри економіки, Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського

Яковенко Ярослава Юрїївна

аспірантка кафедри економіки, Кременчуцького національного університету ім. М.Остроградського

Інтеграційні процеси, притаманні сучасному бізнес-середовищу, значно вплинули на трансформацію теорії аудиту. Зокрема, з'явилися нові види та процедури аудиту, популярності серед яких останнім часом набуває дью дилидженс (ДД) – процедура перевірки, аналізу та оцінки бізнесу. Дослівний переклад терміну – «необхідна міра дбайливості (обачності)», рідше зустрічаються варіанти перекладу «належна перевірка», «сумлінне вивчення», «всебічне дослідження достовірності інформації, що надається» [1].

Сучасна дефініція ДД формувалась поступово. Походить даний термін з банківської сфери, в якій використовується для позначення комплексу заходів, націленого на збір і подальше вивчення інформації щодо клієнтів банку, аби зменшити ризик понесення збитків у майбутньому [5]. Нині змістовне навантаження ДД ускладнилося, а сама процедура не являється прерогативою банківської сфери та включає проведення фінансової, аудиторської та юридичної перевірки.

Таким чином, процедура ДД являє собою комплексну діагностику бізнесу як об'єкту продажу, складовими якої виступають збирання, обробка, узагальнення та аналіз інформації про діяльність компанії за усіма напрямками діяльності, щоб переконатися у достовірності наданих для аналізу даних, їх відповідності законодавству та відсутності неточностей і викривлень.

Новим поштовхом для розвитку ДД став вплив процесів глобалізації економічного розвитку на мікрорівні, що проявляється в активізації

процесів злиття та поглинання (Mergers and acquisitions (M&A)), в ході яких передбачається купівля компанії чи її значної частки з переходом корпоративного контролю над нею. З активізацією процесів M&A, ДД став аналітичним інструментом дослідження їх ефективності.

Як правило, основні мотиви потенційних угод M&A перекликаються зі стратегією компанії. До їх числа належать: купівля технологій (у разі технологічного відставання за умови наявності грошових коштів); розширення географічних меж діяльності (купівля готової компанії – набагато вигідніше, аніж створення торгової та сервісної інфраструктури «з нуля»); купівля постачальника-монополіста; вертикальна та горизонтальна інтеграції; зміна стратегічних орієнтирів компанії; підвищення стійкості компанії на ринку.

Узагальнено основні мотиви злиттів та поглинань, залежно від конкурентних переваг та позицій на ринку, подано у табл. 1.

Таблиця 1

Матриця стратегій взаємодії компаній при злиттях та поглинаннях

Конкурентні переваги	<i>Сильні</i>	Диверсифікація (вихід на нові ринки)	Придбання активів (інвестиції у пріоритетні сегменти ринку)	Придбання активів (максимізація інвестицій)
	<i>Середні</i>	Партнерство (пошук того, кого зацікавлять сильні сторони компанії)	Поступовий розвиток (посилення позицій на ринку з орієнтацією на привабливі сегменти ринку)	Розвиток конкурентних переваг (нові технології, маркетингові заходи тощо)
	<i>Слабкі</i>	Позбавлення від активів	Партнерство (пошук того, хто хотів би з клієнтами компанії)	Зосередження на окремій ніші ринку та подальший пошук партнера для злиття/поглинання
		<i>Слабкі</i>	<i>Середні</i>	<i>Сильні</i>
Позиції на ринку				

Джерело: складено на основі [3, 4, 6, 7]

Компанії, які обирають ріст за рахунок злиттів та поглинань, розширюють вплив всередині галузі або диверсифікуючи діяльність. Однак коли попит на продукцію та послуги галузі знижується, демонструвати зростання стає все важче. У такому разі компаніям потрібно поглинати конкурентів. У випадку дружнього поглинання перепон у наданні інформації не створюють, однак, якщо обидві компанії конкурують, то проведення ДД ускладнюється, особливо тоді, коли загальнодоступним є обмежений обсяг інформації.

У випадку ворожого поглинання, попри складності отримання інформації про фінансовий стан підприємства, вичерпними джерелами можуть виступати:

- кредитний звіт, до складу якого може входити фінансовий звіт за останній звітний період та перелік активів, переданих кредиторам у якості

забезпечення. Варто зазначити, що даний звіт може бути неповним, враховуючи небажання компанії розголошувати ту чи іншу інформацію;

- вивчення загальногалузевих звітів, перемовини з рекрутинговими агенствами чи звернення до оціночної компанії.

Компанія-покупець отримує усі активи та пов'язані з ними ризики, через що процедура дью дилидженс носить детальний характер. Завдяки цьому проведення ДД дозволяє виявити можливості небажаних фінансових втрат у майбутньому та здійснити пошук тих зобов'язань, які не було афішовано, або тих, які переоцінені.

Отже, процедура дью дилидженс є ключовою складовою у процесі прийняття інвестиційного рішення щодо того, чи укласти угоду, і, якщо так, то як зробити інвестиційну віддачу максимальною. Водночас результати проведення ДД не можуть слугувати основним підґрунтям рішення інвестора щодо доцільності придбання компанії. Основна мета процедури проведення ДД полягає у наданні інформації щодо стану бізнесу, фінансових показників та можливих ризиків. Водночас відмова від проведення ДД збільшує ризик покупця.

Список використаних джерел:

1. Kaplan R. S., Norton, D. P. Using the Balanced Scorecard as a Strategic Management System / Kaplan R. S., Norton D. P. // Harvard Business Review. – 1996. – Vol. 74, № 1. – P. 75–85.
2. Бала В.В. Процес мотивації персоналу підприємства та його складові / В.В. Бала, А.Г. Мацак // Технологический аудит и резервы производства. – 2014. - № 3/3 (17). – С. 46-50.
3. Загірняк М.В. Економіка підприємства: магістерський курс. Підручник. Частина II / Загірняк М.В., Перерва П.Г., Труніна І.М., Воробйова Л.Д., Квятковська Л.А., Пирогов Д.Л., Косенко О.П., Маслак М.В., Лозовик Д.Б., Коробкова І.В.; за ред. проф. Загірняка М.В., Перерви П.Г., Маслак О.І. – Кременчук: ТОВ «Кременчуцька міська друкарня», 2015 – 756 с.
4. Искусство слияний и поглощений: Четыре ключевых решения, от которых зависит успех сделки/Д.Хардинг, С.Роувит; пер. с англ. Петкевич А.Г. – Минск: Грецов Паблишер, 2007. – с.256
5. Лиховчук В. М. «Due Diligence» (Дью Дилидженс) в Украине: понятие, основные проблемы и возможные перспективы развития / В. М. Лиховчук. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60324.doc.html
6. Маслак О.І. Інформаційне забезпечення процесу управління стратегічною стійкістю підприємства / О.І. Маслак, І.В. Коробкова // Інвестиції: практика та досвід. – 2015. – № 4. – С. 23-25.
7. Проверка чистоты сделки. Необходимые шаги к успешному ведению бизнеса / Пер. с англ. – М.: ЗАО «Олимп - Бизнес», 2006. – 272 с.: ил.

ПРОБЛЕМИ БІРЖОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ

Машилій Галина Богданівна

кандидат економічних наук, Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Голуб Тетяна Василівна

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

Біржі відносяться до надзвичайно важливих інституцій ринкової інфраструктури, адже їх діяльність є невід'ємним елементом економічної системи будь-якої країни з ринковою економікою. Незважаючи на те, що динаміка деяких показників вітчизняної біржової діяльності є позитивною, даний ринковий механізм все ще перебуває на початковій стадії свого становлення. У порівнянні з іншими країнами Україна не тішить нас значними досягненнями у сфері біржової діяльності, що також стримує подальший розвиток і позабіржової торгівлі. Якщо зважати на значну роль бірж як ринкового механізму, то на сьогоднішній день розв'язання вже існуючих проблем їх функціонування є важливим науково-практичним завданням. Хоча розвитку біржової діяльності в Україні виявляється певна увага, вона є недостатньою. Поряд з існуючими раніше проблемами з'являються нові.

Проаналізувавши проблематику біржової діяльності в Україні, можна зробити висновок, що існує тенденція до штучного роздування чисельності бірж. За даними Державної служби статистики України, на 1 січня 2015 року в нашій країні було зареєстровано 555 бірж (без урахування фондових бірж та їх філій) [1]. Незважаючи на таку величезну кількість бірж, що не характерне для країн з розвинутою ринковою економікою, реально функціонуючими є лише частина з них, проте і вони не відіграють значної ролі у вітчизняній економіці.

Основними проблемами біржової діяльності в Україні на даний час є: надто незначна частка організованого ринку та здійснення більшості операцій з біржовим товаром в рамках позабіржового сектору; порівняно незначні обсяги діяльності не дають змогу забезпечити ефективно та прозоре ціноутворення, а відповідно це зумовлює неможливість адекватної оцінки реальних біржових активів їх покупцями; низький рівень ліквідності біржової торгівлі, що, зокрема, зумовлено відсутністю ефективно системи біржового клірингу; недостатня ефективність нормативно-правового регулювання (значна кількість регулятивних актів не відповідають міжнародним стандартам, що зумовлює потребу їх вдосконалення); недостатня прозорість ринку, а також обмеженість вільного доступу до біржової інформації; відсутність біржової культури,

недостатній рівень обізнаності суспільства щодо ролі та особливостей біржового механізму, що негативно впливає на розвиток біржової діяльності в нашій країні. Так, через низький рівень інформованості населення щодо біржової діяльності фондовий ринок не розглядається домогосподарствами як інструмент розміщення заощаджень.

Більшість з наявних проблем функціонування цієї ринкової інституції можна розв'язати тільки при умові адекватності державного регулювання, підвищення прозорості укладення угод, розвитку строкового ринку. Це дозволить вдосконалити біржову діяльність в Україні та наблизити її до міжнародного рівня розвитку.

Список використаних джерел:

1. Статистичний бюлетень Державної служби статистики України «Кількість бірж». - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua>.
2. Сухітра А. М. Біржова торгівля в Україні: проблеми становлення та розвитку [Електронний ресурс] /А. М. Сухітра, І. М. Сегидін. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/8_NND_2010/Economics/60579.doc.htm.
3. Пластун О. Л. Проблеми біржової діяльності в Україні та варіанти їх вирішення / О. Л. Пластун // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України. – 2013. – Вип. 37. – С. 134-139. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/pprbsu_2013_37_16.pdf
4. Томчук О.В. Сучасний стан, особливості функціонування та перспективи розвитку біржової діяльності в Україні /О.В. Томчук// Збірник наукових праць ВНАУ. – 2013. – №4 (81). – с. 247-260.

ОСОБЛИВОСТІ ПОКАЗНИКА ДЛЯ ОЦІНКИ ПОТУЖНОСТІ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

Мінкін Олександр Юрійович

старший викладач, факультет менеджменту та маркетингу Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

В теорії нематеріальної (інноваційної) потужності економічних систем [1] введено поняття потужності соціально-економічної системи [2].

Для виміру потужності соціально-економічної системи автором запропоновано використовувати показник [3]

$$П = (\text{обсяг реалізованої продукції}) / (\text{витрати}).$$

Слід зазначити, що даний показник характеризує соціально-економічну систему в цілому. Використання цього показника для виміру потужності по різних видам продукції окремо, на думку автора, призведе до отримання некоректних результатів.

Дійсно на практиці неважко визначити обсяги реалізації кожного з видів продукції, що виробляє підприємство – достатньо «підняти» бухгалтерську звітність. Але чітко визначити скільки витрат відповідає обсягам реалізованої продукції певного виду далеко не завжди представляється можливим.

Наприклад, на енергетичних об'єктах турбоелектричні агрегати виробляють електричну та теплову енергію. За допомогою приладів вимірювання можна визначити, скільки за певний період часу споживачам відпущено електричної, а скільки теплової енергії, а також скільки за цей саме період витрачено палива загалом. Проте точно визначити скільки палива витратили на виробництво електричної, а скільки на виробництво теплової енергії окремо, думаю, не візьметься жоден експерт.

Використання показників, що визначають потужність соціально-економічної системи в цілому в сферах діяльності, що не пов'язані з виробництвом безпосередньо, та розраховані за формулою, подібною до наведеної, може представляти певний інтерес.

При цьому потрібно звернути увагу, що i в чисельнику, i в знаменнику формули для розрахунку показника $П$ стоять значення за певний період часу, тобто по суті є приростом за певний проміжок часу та мають ознаки швидкості. Так обсяг реалізованої продукції визначається не взагалі, а за певний період часу, та одиницею виміру цього показника буде не *грошова одиниця*, а *грошова одиниця/ одиниця часу*.

Виходячи з цього, наприклад, потужність соціально-економічної системи по створенню нових робочих місць можна визначити, розділивши

приріст кількості працюючих за певний період на витрати за той саме період.

Список використаних джерел:

1. Морозов О.Ф. Морозов Т. Метод оцінки ролі нематеріальних активів в економічній діяльності інноваційних систем п'яти рівнів//Український журнал Економіст.-2014.-№12
2. Морозов О.Ф. Методологія виміру нематеріальних активів інноваційних систем п'яти рівнів// Український журнал Економіст.-2014.-№9
3. Мінкін О.Ю. Вимір потужності соціально-економічних систем [Електронний ресурс]:Міжнародні науково-практичні інтернет-конференції економічного спрямування «Проблеми та перспективи економічного розвитку країни».-Режим доступу:<http://www.economy-confer.com.ua/full-article/2041/>

РИНОК ПРАЦІ В УКРАЇНІ

Харченко Діана Ігорівна

студентка, Київський національний торговельно-економічний університет

Активізація міграційних настроїв населення України, значне зростання рівня безробіття на початку 2017 року, падіння реальних доходів населення через відставання зростання рівня заробітної плати від зростання індексу цін, посилення структурної невідповідності попиту і пропозиції на ринку праці підвищують актуальність теми ринку праці та проблеми ефективної зайнятості населення України.

Український ринок праці сьогодні можна вважати «ринком роботодавця», тобто ринком, де роботодавці можуть більшою мірою вибирати і диктувати умови, ніж здобувачі, на відміну від більш динамічної ситуації в попередні роки, так як в цілому пропозиція перевищує попит за багатьма спеціальностями, і іноді – істотно. Наразі потреби роботодавців розподілені дуже нерівно, наприклад, пропозиція юристів на ринку майже в 6 разів перевищує попит, у той час як робочі спеціальності навіть в дефіциті [1, с.183].

Особливої уваги заслуговують прогалини у державному регулюванні молодіжного ринку праці в Україні, а саме: практична відсутність стратегічного планування напрямів розвитку молодіжного сегмента ринку праці з метою розв'язання найбільш гострих соціально-економічних проблем його формування на депресивних територіях і на територіях пріоритетного розвитку; недосконалість регіональних програм

зайнятості та ін.; відсутність гнучкого ринку праці та нестандартних форм зайнятості молоді; системи професійної орієнтації та прогнозування потреб у фахівцях в розрізі професій; відсутність дієвої взаємодії органів державної влади та навчальних закладів і підприємств щодо працевлаштування молоді [2, с.81].

Проте, поряд з проблемами на українському ринку праці існують і позитивні тенденції: підписання Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною; збереження відносної стабільності на фоні загальної економічної кризи фармацевтичного сектору, сфери послуг та індустрії інформаційних технологій; зміна політичної еліти, що дає можливість топ-менеджерам комерційного сектору реалізувати свої знання та досвід в державному управлінні [1, с.188].

Головними напрямками стратегії розвитку ринку праці в Україні повинні стати: досягнення балансу між попитом і пропозицією робочої сили; створення нових робочих місць, вдосконалення механізмів працевлаштування наймеш конкурентоспроможних верств населення; удосконалення системи моніторингу та прогнозування ситуації на ринку праці; забезпечення інформаційної підтримки суб'єктів малого підприємництва; запровадження професійної перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників; поширення практики стажування науково-педагогічних та педагогічних працівників, студентів, учнів вищих та професійно-технічних навчальних закладів на підприємствах, в установах та організаціях [1, с. 189]; організація експериментальних підприємств у навчальних закладах; проведення моніторингу вакансій за спеціальностями та обсягів державного замовлення [2, с. 83]; оновлення та омолодження кадрового складу на підприємстві; створення більш вмотивованої системи заохочення до продуктивної, ефективної праці; створення ефективної системи контролю дієвості та персоніфікації відповідальності державного регулювання ринку праці.

Для підвищення рівня зайнятості в Україні необхідно реформування ринку праці за такими пріоритетними напрямками: вдосконалення системи оплати праці з метою відродження основних функцій заробітної плати; збільшення попиту на робочу силу як з боку приватного, так і з боку державного секторів економіки; впровадження механізмів щодо працевлаштування випускників навчальних закладів; створення нових робочих місць через створення сприятливого інвестиційного режиму в країні для зарубіжних підприємств та за рахунок розвитку малого та середнього бізнесу; державна підтримка на ринку праці тощо [3, с.169].

Експерти відзначають новий тренд в українській зайнятості для підвищення її рівня. Наприклад, замість звільнення 20% персоналу роботодавці можуть на 20% скоротити робочий час і залишити людей на

роботі. Таким чином, можна частково вирішити проблему зайнятості населення.

Таким чином, в Україні існують значні резерви для підвищення рівня зайнятості. Законодавча та виконавча влади мають якнайшвидше сприяти якнайповнішому використанню трудового потенціалу суспільства через реформування у сфері ринку праці, яке має забезпечити якісно вищий рівень життя населення, стимулювати його до активної поведінки на ринку праці, знизити міграційну активність, створити мотиваційний механізм ефективної трудової діяльності. Тим більше, для цього створені сприятливі умови - підписання Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною, завдяки якій відкрилися ринки ЄС, що призведе до створення нових робочих місць та можливості професійної реалізації українських спеціалістів.

Список використаних джерел:

1. Збрицька Т. П. Перспективи розвитку ринку праці України / Т. П. Збрицька, І. М. Васильєва // Економіка і організація управління: збірник наукових праць. – 2016. – Вип. №3 (23). – С. 181-189. – Режим доступу: <http://dspace.oneu.edu.ua/jspui/handle/123456789/5274>
2. Сичова В. В. Напрями державного регулювання молодіжного ринку праці в Україні: проблеми та зміни у методах здійснення / В. В. Сичова, Д. П. Бондаренко // Теорія та практика державного управління. - 2016. - Вип. 2. - С. 78-85.
3. Вороніна А.В. Проблеми та перспективи розвитку ринку праці в Україні [Електронний ресурс] / А.В. Вороніна, К.М. Ніколаєва // Молодий вчений. - 2015. - № 2 (17). - С.167-170. - Режим доступу: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/2/39.pdf>

Науковий керівник: Ожелевська Т.С., кандидат економічних наук, доцент, Київський національний торговельно-економічний університет

ОСНОВНЫЕ КРИТЕРИИ СОЦИАЛЬНО-ЭКОНОМИЧЕСКОЙ БЕЗОПАСНОСТИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ

Швайба Дмитрий Николаевич

кандидат экономических наук, председатель Минской областной организации Белорусского профсоюза работников химической, горной и нефтяной отраслей промышленности

Взяв за основу научный анализ различных концепций в современной теории безопасности, следует сказать, что отсутствие опасности в

абсолютном смысле невозможно. В реальности может отсутствовать конкретный вид опасности для конкретного объекта в определенном промежутке времени (в том случае, если еще не существует или уже не существует соответствующего фактора опасности).

Следует учитывать то, что **интересы** - это только небольшая часть широкого спектра объектов национальной безопасности. Эта часть выделяется субъективно и активно взаимодействует с воплощаемой в жизнь экономической и социальной политикой, производность которой во многом зависит от влияния отдельных групп людей и партий (на базе социально-политических предпочтений).

Очевиден тот факт, что **угрозы** - это один из множественных деструктивных факторов безопасности наряду с теми, о которых уже шла речь, например: опасность, вызов, риск, кризис, кризисная ситуация, катастрофа, деструкция, деформационные процессы и др.

Сферы реализации жизненно важных интересов, выделенные в соответствии со сферами жизнедеятельности социальных структур, указывают на необходимость исследования еще одного методологически значимого аспекта при анализе безопасности. Речь идет о **видах безопасности**, ее компонентах и элементах [1, с. 12]. В большинстве случаев исследователи вопросов безопасности при рассмотрении данного вопроса считают целесообразным использование термина «виды безопасности».

К видам безопасности причисляют экономическую, политическую, военную безопасность и т.д. Данное разделение основывается на разнообразии сфер жизнедеятельности общества и личности. Следовательно, виды безопасности содержат характеристики состояния либо непосредственно самого социального объекта, либо условий его жизнедеятельности. Учитывая этот факт, целесообразно в качестве самостоятельного вида безопасности выделить **социально-экономическую безопасность**.

Политика обеспечения социально-экономической безопасности Республики Беларусь на сегодняшний день строится на основе официально принятых в стране нормативных документов, базовыми из которых являются: Конституция Республики Беларусь, Концепция национальной безопасности Республики Беларусь [2].

При этом социально-экономическую безопасность можно рассматривать как систему, в состав которой входят внешние и внутренние факторы, жизненно важные интересы объектов безопасности - личности, общества, государства, реальные и потенциальные угрозы их безопасности, институты субъектов обеспечения безопасности.

Таким образом **социально-экономическая безопасность** - это неотъемлемый элемент системы национальной безопасности, неразрывно

связанный с экономической, политической, социальной и военной составляющими, характеризующийся состоянием защищенности жизненно важных потребностей и интересов человека, государства и общества в экономической и социальной сферах от внутренних и внешних вызовов, угроз и опасностей.

Список использованных источников:

1. Лабуш Н.С. Национальная безопасность России и средства ее обеспечения. СПб., 1999. С. 12.
2. Указ Президента Республики Беларусь от 9 ноября 2010 г. № 575.

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ

Якобчук Світлана Миколаївна

судовий експерт сектору економічних, товарознавчих досліджень та оціночної діяльності відділу інженерних, економічних, товарознавчих видів досліджень та оціночної діяльності Рівненського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

Суть соціальної політики є потенційною можливістю керувати соціальними конфліктами, породженими протиріччями, присутніми в суспільстві і в економіці.

Соціальна політика – це політика держави та інших інститутів у формуванні оптимальних умов праці, побуту населення та їх відносин, це також наука про цілеспрямований вплив на соціальні відносини і перетворення умов життя населення. Її сфера включає в себе: політику сім'ї і населення, в тому числі політика в області зайнятості, освіти, доходів, структури витрат, харчування, житло, культура, охорона праці, соціальне забезпечення, охорона здоров'я та боротьба з соціальною дискримінацією незахищених верств населення [1, с.74].

Суть економічної політики є прагнення до економічного зростання і розвитку, які виражаються в створенні і збільшенні розміру кількості вироблених товарів і послуг і позитивних технологічних змін, що ведуть до підвищення ефективності управління.

Метою економічної політики є спільна діяльність державних органів та її інститутів, які спрямовують свою діяльність на розробку та здійснення програм соціально-економічного зростання і розвитку бізнесу. Ці заходи, пов'язані зі створенням територіальної структури матеріальної та організаційно-економічної системи, з формуванням принципів і правового впливу на потреби ринкового попиту на товари і послуги [2, с.36].

Загальні соціально-економічні цілі є ті, які впливають на економічне зростання і розвиток регіонів країни. До них можна віднести:

1. Стабілізація рівня цін – є впливом на стабільність національної валюти, низьку інфляцію;
2. Високий рівень зайнятості – повна зайнятість на природному рівні безробіття;
3. Сальдо зовнішньої торгівлі (компенсуючий платіжний баланс) – це стійкий баланс між експортом і імпортом;
4. Постійне та адекватне економічне зростання – впливає на рівень соціально-економічного потенціалу і його значення на міжнародній арені і сприяє багатству суспільства;
5. Створення економічного порядку з боку держави (збільшення частки приватної власності в пом'якшенні соціальної власності в економіці; формування ринкових цін, скорочення офіційних цін; децентралізації системи регулювання відповідно до умов регіону і промисловості; оцінка діяльності господарюючих суб'єктів на основі отриманих ефектів (прибуток, рентабельність).

Список використаних джерел:

1. Регіональна соціально-економічна політика. Статистичні методи в державному управлінні [Текст] : навч. посіб. / Наумік К. Г., Коваль Т. О. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. - 146 с.
2. Муніципальна соціально-економічна політика [Текст] : навч. посіб. / В. В. Утвенко ; Міжрегіон. акад. упр. персоналом (МАУП). - К. : Персонал, 2011. – 138 с.
3. Соціально-економічна політика та розвиток регіонів в умовах переходу до постіндустріального суспільства [Текст] : тези міжнарод. наук.-практ. конф., Дніпропетровськ, 21 березня 2008 р. : у 2 т. / відп. ред. Н. І. Редіна ; Дніпропетр. держ. фін. акад. [та ін.]. - Д. : ДДФА, 2008. - 276 с.

MODERN METHODS OF ENTERPRISE MANAGEMENT IN CRISIS PERIOD

Dudko A.V.

student, National Aviation University

Polukhin A.V.

student, National Aviation University

It is determined that any enterprise functioning in the market environment, operates in conditions of risk and uncertainty. In unstable economic environment the levels of factors of risk and uncertainty are increased and activities of the enterprise can be inefficient that lead to the crisis of the enterprise. But the state of crisis of the enterprise is not a final of its activity.

Even when a company is in crisis, it is possible to use a specific set of measures, models and methods that can help the company to overcome the crisis and to restore effective operation. This complex is the basis of crisis management. It is proved that the essence of crisis management is to ensure such conditions of enterprise functioning, where the financial, production, marketing, personnel and other difficulties do not have a permanent character and are quickly solved with the help of special events.

Anti-crisis management of enterprise is the enterprise management system, which is complex, systemic in nature and is aimed at preventing and eliminating adverse business phenomena through the development and implementation of enterprise special activities that have strategic character and allow to remove temporary obstacles, to preserve and increase market position [1].

Carrying out rehabilitation and, if necessary, a comprehensive restructuring of the enterprise, it is very important to build such control system which is aimed at preventing crisis situations, resolving issues by the moment when they become irreversible. This will allow to overcome temporary obstacles, to maintain and increase market position under any external (economic, political, social) conditions, relying mainly on its own resources.

Thus, the introduction of anti-crisis management in the enterprise has the goal of implementing the following measures: diagnostics of processes and trends leading to crisis situations; prediction of the origin, development and probable consequences of crisis situations; implementation of anti-crisis support (identification of processes and trends that lead or could lead to crisis situations); carrying out advance preparation in case of emergencies (crisis prevention); organizing and coordinating effective action to deal with emergency crisis situations and their consequences [1].

It is scientifically proved that the special role in crisis management is played by financial management. It consists of strategic and tactical elements of the financial security of the enterprise, allows to manage cash flow and to find the optimal solution. The basis for the implementation of this system at a particular enterprise is its relationship with the profit of the company [2]. This allows management to determine the factors that make up the structure of profit of enterprises, to provide their detailed study and as a result – to form the enterprise financial management system.

The introduction of crisis management in enterprises is complicated by the fact that there is no relevant practical experience, knowledge and skills either in the domestic enterprise or foreign, because even the definition of crisis management is new in economic science. According to the modern market requirements such scientific direction as “problem management” is rapidly developing in the West [3]. Domestic literature, unfortunately, not enough lights approaches to deducing of the enterprises from crisis, to improve their functioning.

List of references:

1. Мельниченко О. О. Сутність антикризового управління підприємством у сучасних умовах господарювання / О.О. Мельниченко // Економічний аналіз : зб. наук. праць.– Тернопіль: Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету “Економічна думка”, 2015. – Том 21. – № 2. – С. 157-162.
2. Шевцова, О. Й. Антикризове управління щодо системи фінансового менеджменту підприємства/ О. Й. Шевцова // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». – 2013. – Вип. 7(4). – С. 132-236.
3. Starosta A. Anti-crisis Management Strategies. The case of companies in the Greater Poland Voivodeship / A.Starosta // Management. – 2014. – Vol.18, No. 1. – 255-266 p.

Scientific adviser: Perederii V.V., Ph. D., Associate Professor, National Aviation University

МІСЦЕ ЗВ'ЯЗКІВ З ГРОМАДСЬКІСТЮ У СИСТЕМІ ІНТЕГРОВАНИХ МАРКЕТИНГОВИХ КОМУНІКАЦІЙ

Геселева Катерина Олексіївна

студентка, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

У сучасному глобалізованому світі чіткі межі, які ще декілька декад тому розділяли зв'язки з громадськістю (PR), пряму рекламу й маркетинг,

зникають на очах. Інформаційний шум, докорінна зміна способів передачі й зберігання інформації та кліповий спосіб мислення вимагають пошуку нових, більш ефективних і відповідних потребам часу способів просування товарів і послуг, торгових марок і брендів, яким стають інтегровані маркетингові комунікації.

Інтегровані маркетингові комунікації (ІМК) – комплексний вплив на споживачів, який здійснюється за допомогою декількох каналів й спрямований на створення єдиного унікального образу предмета просування. ІМК дає можливість поступово впливати на усталені цінності й потреби аудиторії та формувати певну думку щодо товару або послуги, зміщуючи в результаті вектори поведінки споживача. Ефективність ІМК посилюється синергією, що виникає за рахунок об'єднання переваг кожного окремого інструменту. Так PR формує довіру й імідж та відповідає за репутаційний менеджмент, реклама безпосередньо спонукає споживачів до покупки, а мерчендайзинг забезпечує якнайшвидшу купівлю.

Важливим для менеджерських і комунікаційних процесів стає питання співвідношення зв'язків з громадськістю й маркетингу. Як показує світова практика, основою й першим кроком освоєння компанією (торговою маркою) ринку стає вибудовування довіри й іміджа компанії, засновані на інформуванні. Усе це може вдатися лише за грамотного застосування інструментарію PR. Міцний зв'язок між паблік рилейшнз та маркетингом обумовлений тим, що вони обидва забезпечують успіх та популярність предмету просування й максимізують прибутки компанії шляхом з'ясування запитів суспільства й розробки засобів їх задоволення.

Фундаментальна задача ІМК полягає у формуванні й підтриманні ринку для збуту товарів і послуг, що їх пропонує компанія. Таким чином, PR-кампанії й комунікації мають стати невід'ємним елементом цієї системи для будь-яких компаній.

Особливого значення зв'язки з громадськістю набувають у наступних випадках:

- вихід принципово нового продукту, про який необхідно проінформувати цільову аудиторію;
- необхідність створення у цільовій аудиторії певного образу сприйняття товару й усвідомлення потенційними споживачами проблеми, яку вирішує продукт або послуга, результатом чого, на практиці, стає збільшення роздрібних продажів;
- обмежений бюджет та/або сильна конкуренція у сегменті;
- роз'яснення властивостей складного для розуміння продукту, створення інформаційного тла та паблісіті для подальшого його сприйняття;

- стимулювання інтересу споживачів до продукту або послугу, які вже довгий час існують на ринку;
- створення стійких асоціацій компанії (торгової марки, бренду) з її унікальним представником.

Окрім усього вищезгаданого, саме PR у системі ІМК здатний забезпечити підтримку третьої сторони, а саме журналістів, лідерів думок, незалежних експертів і громадськості, що збільшує рівень довіри до виробника й свідчить про високу якість продукту.

Список використаних джерел:

1. Діброва Т.Г. Маркетингова політика комунікацій: стратегії, вітчизняна практика. – К.: «Видавничий дім «Професіонал», 2009. – 320 с.
2. Красюк И.Н. Маркетинговые коммуникации. – М.: ИНФРА-М, 2013. – 272 с.
3. Примак Т.О. Маркетингові комунікації. – К.: Ельга, Ніка-Центр, 2003. – 280 с.

Науковий керівник: Чубукова Ольга Юріївна, доктор економічних наук, професор, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

АНАЛІЗ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ МІЖНАРОДНОЇ ГОТЕЛЬНОЇ МЕРЕЖІ НА ПРИКЛАДІ ГОТЕЛЮ REIKARTZ

Кальницька Марина Олександрівна

старший викладач, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Сагдєєва Діана Ріфатівна

студентка, Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

Сучасні світові готельні мережі мають всі можливості для надання високоякісного сервісу, які визначено у її статутах обслуговування. Враховуючи конкуренцію на готельному ринку та зростання очікувань гостей закладу готельного господарства, керівники готелів, зосереджують свою увагу не тільки на розробці заходів з підтримки конкурентоспроможного стану готельної інфраструктури, а й на оперативному управлінні самим виробництвом, адже і від цього залежить ефективність успішного бізнесу [1].

Впровадження в систему управління готелями моделей, які відповідають світовим стандартам, є великою проблемою, яка зумовлена політикою розвитку готельного господарства. Вихід готельних мереж на український ринок, зумовив необхідність розвитку своєї організаційної

культури. Кожна країна має свою унікальну культуру. Саме тому не варто повністю переймати модель закордонних країн. Для створення своєї ефективної моделі достатньо запозичити деякі структури й механізми зв'язків корпоративних проєктів.

Організаційна культура – це модель ключових цінностей, вірувань і норм, спільних для всіх членів колективу, які передають новим членам колективу як істинні та єдино правильні. Це своєрідна аура організації, що об'єднує всі підрозділи й всіх членів колективу в єдиний організм, який злагоджено функціонує за визначеними правилами та процедурами й по суті спрямований на досягнення спільної мети [2].

Міжнародна готельна мережа – це довгострокове взаємовигідне об'єднання готельних підприємств, а також фірм супутніх галузей в єдину структуру і систему стратегічного співробітництва з метою створення спільних відмінних компетенцій [3].

Організаційна міжнародна готельна мережа – це об'єднання готельних підприємств та фірм супутніх галузей в єдину структуру, з різними моделями ключових цінностей, вірувань і норм, з метою обміну досвідом та створенню єдиної організаційної культури.

Готель Reikartz є прикладом організаційної культури, що обслуговує специфічне коло споживачів та не має потреби до швидких змін. Його культура формувалася протягом довгого періоду і на сьогоднішній день є ідеальним зразком для інших компаній, які тільки розпочинають свій шлях в індустрії гостинності. Особлива модель організаційної культури готелю Reikartz базується на моделі Е. Шейна. Вона складається з шести процесів, що забезпечують внутрішню інтеграцію членів колективу. На основі моделі Е. Шейна охарактеризуємо унікальну модель організаційної культури готельної мережі Reikartz (див.табл.1)[4]:

Таблиця 1

Модель організаційної культури готельної мережі Reikartz

Процеси	Характеристика
Формулювання концептуальних понять й мова	<ul style="list-style-type: none"> · Персонал готелю володіє іноземною мовою на елементарному рівні–англійською; · Імідж готелю вироблений на морально-етичному рівні; · Готель притримується правила "клієнт завжди правий". · Присутня екологізації середовища гостинності.
Визначення критеріїв для нових членів:	<ul style="list-style-type: none"> · Професійний досвід працівника від 1 року праці; · Високий рівень кваліфікації; · Письмовий опис результатів праці від попереднього керівника.
Розподіл владних і службових повноважень:	<ul style="list-style-type: none"> · Чіткий поділ праці між окремими працівниками та підрозділами; · Створення зв'язків між однаковими за своїм становищем в ієрархії складовими структури або між працівниками підприємства.
Розробка норм відносин	<ul style="list-style-type: none"> · Керівник та співробітники будують свої відносини на взаємній повазі та довірі; · Кожен співробітник ручається за виконання своєї роботи на найвищому рівні;

Визначення і розподіл заохочень і покарань	<ul style="list-style-type: none"> · Просування по службі; · Оплата путівок у санаторії; · Створена дошка поваги; · Покарання ступеневе: позбавлення премії, зниження в посаді, звільнення
Створення атмосфери відкритості і взаємної довіри	<ul style="list-style-type: none"> · Можливість підлеглим у формі поради, рекомендації, пропозиції щодо прийняття альтернативного рішення, звернутися до директора готелю.

Підводячи підсумки можна зазначити, що правильна модель організаційної культури – це досить таки важливо, оскільки саме чіткість управління впливає на роботу персоналу, а саме на конкурентоспроможність готелю. Саме тому потрібно формувати і розвивати в готельному комплексі таку модель організаційної культури, яка сприятиме покращенню взаємовідносин між директором і підлеглими, завдяки чому персонал і власник будуть задоволені ефективною роботою готелю. З метою здійснення стратегічних завдань, керівництву готелю варто детально вивчати особливості галузі та специфіку своїх людських ресурсів. Визначити індивідуальність своїх співробітників і галузі, досягти вміння ефективно використовувати кожного окремого співробітника, ось головне завдання керівника. Саме таким способом можна досягти зростання ефективності функціонування готельного комплексу, формування позитивного його іміджу в очах клієнтів, а відповідно, і посилення його конкурентоспроможності.

Список використаних джерел:

1. Кулакова Н.Г. Актуальные проблемы формирования организационной культуры гостиничного комплекса // Вестник СПбГУ. сер 5. 2006. Вып. 4. с.43.
2. Кальницька М.О., Вплив організаційної культури на інноваційний потенціал підприємства / М.О.Кальницька // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «МЕНЕДЖМЕНТ ІННОВАЦІЙ», 2015. Випуск 5.
3. Катькало В.С. Международные гостиничные сети: специфика организации и типология стратегий развития. Часть 3 / В.С. Катькало, В.Н. Мукба [Электронный ресурс]. - Режим доступа: http://tourlib.net/statti_tourism/katkalo.htm.
4. Сагдеева Д.Р., Кальницька М.О., Організаційна культура підприємств гостинності на прикладі готелю Reikartz / Д.Р.Сагдеева, М.О.Кальницька // Стратегія економічного розвитку країн в умовах глобалізації: зб. наук. праць VII Міжнар. наук. – практ. конф. молодих учених та студентів, 12 січ. 2017 р.: у 2 т. – Дніпро: Біла К.О., 2017 – 67 с.

СОЦІАЛЬНО ВІДПОВІДАЛЬНА РЕКЛАМА

Ковальчук Наталія Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та маркетингу
Університету митної справи та фінансів

Соціально відповідальний маркетинг є важливою складовою корпоративної соціальної відповідальності по відношенню до споживачів, громади і суспільства в цілому. Соціальна спрямованість бізнесу буде більш ефективною, якщо соціальна відповідальність бізнесу буде включена у стратегію управління підприємствами [5].

Питанню соціально відповідального маркетингу присвячені роботи Ф. Котлера (визначення сутності соціального маркетингу)[6], Патрік Байерза (визначення ключових принципів відповідального маркетингу)[7]. Активну роботу по дослідженню та впровадженню відповідального маркетингу в Україні проводить Центр «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності», Жіночий Консорціум України, Представництво Фонду ім.Фрідріха Еберта в Україні.

Соціально відповідальна реклама є невід'ємним компонентом відповідального маркетингу. Відповідно до Закону «Про рекламу», реклама, як елемент масової комунікації, здійснює потужний вплив на культурні та соціально-психологічні цінності людей. Основними принципами реклами є: законність, точність, достовірність, використання форм та засобів, які не завдають споживачеві реклами шкоди [3]. Проте закон обходить стороною і це визнають самі рекламисти. Закон не працює і лише самі рекламодавці, представники бізнесу, можуть підняти рекламу на якісно вищий рівень і зробити її компонентом свого соціально відповідального підходу.

Недобросовісна реклама має не тільки соціальні, але й юридичні наслідки, оскільки за порушення закону повинна буди юридична відповідальність. За суб'єктом відповідальність у сфері недобросовісної реклами можна розділити на: 1) відповідальність рекламодавця; 2) відповідальність виробника реклами; 3) відповідальність розповсюджувача реклами[3]. Нажаль відсутність у законі прямих вказівок щодо розмежування відповідальності різних суб'єктів рекламної діяльності можна використовувати при накладенні відповідними контролюючими органами стягнень (штрафів) в частині правомірності застосування стягнення до конкретного суб'єкта. Законодавство про рекламу потребує доопрацювання та юридичного роз'яснення.

Більшість українців відзначають про виконання цих законодавчих норм чинного законодавства України в сфері заборони реклами тютюнових виробів та алкогольних напоїв на радіо та телебаченні. В той

же час суспільство незадоволено сприймає рекламу, яка носить сексуальний характер та принижує честь і гідність жінки, негативно впливає на несформовану дитячу психіку.

Реклама вважається дискримінаційною за ознакою статі та порушує добросовісну маркетингову практику, якщо:

- вона зображує чи описує жінку або чоловіка як прикрасу чи сексуальний об'єкт, містить натяки на статеві стосунки та сексуальність людей, які жодним чином не пов'язані з рекламованим продуктом та прямо не асоціюються зі споживанням рекламованого продукту, товару, послуги;

- вона стверджує або натякає, що роль однієї статі у соціальному, економічному і культурному житті менша, ніж роль іншої [8].

Одним з проявів дискримінації в рекламі є сексизм (соціальні стереотипи, переконання і вірування, які показують перевагу однієї статі над іншою і тим самим обґрунтовують соціальну нерівність чоловіків і жінок). Сексизм глибоко вкорінений у свідомості нашого суспільства, а тому часто залишається непоміченим й сприймається як «нормальне» і невід'ємне явище сьогодення. У сучасній українській рекламі жінці відводиться чітке і вузьке коло ролей: жінка є або деталлю інтер'єра кухні чи дитячої кімнати, або сексуальним об'єктом.

Закон України «Про захист суспільної моралі» наголошує, що «використання в рекламі текстової, візуальної чи звукової інформації, що здатна спричинити шкоду моральному здоров'ю населення, в засобах масової інформації забороняється. Зовнішня реклама, яка містить тексти і (або) зображення сексуального чи еротичного характеру, забороняється» [2].

У Рекомендаціях, які були надані Україні Комітетом ООН з ліквідації дискримінації жінок, після засідання 45 Сесії Комітету ООН у січні 2010р., вказується на те, що Комітет стурбований існуванням сексистського представлення жінок у ЗМІ та рекламних кампаніях. Фахові об'єднання маркетологів, рекламистів та представників громадських організації розробили та прийняли Стандарти недискримінаційної реклами за ознакою статі (30 вересня 2011 року). Дані стандарти є механізмом саморегулювання ринку реклами з метою підвищення ефективності рекламних продуктів та формуванню культури ринкових маркетингових відносин [1]. Нажаль більшість компаній ще не обізнані зі Стандартами недискримінаційної реклами за ознакою статі і майже не ідентифікують дискримінацію за гендерною ознакою в рекламі.

До тих пір поки суспільство переймається лише власними економічними негараздами і не звертає уваги на власну гідність, яка, поза сумнівом, принижується з біг-бордів, екранів телевізорів та багаточисельної поліграфічної продукції, що мільйонами

розповсюджується домітками, питання саморегуляції так і лишилось лише питанням, відповідь на яке ми тільки шукаємо.

Необхідним є розвиток дискусій в українському суспільстві з приводу недобросовісної реклами, а також дискусій з даного питання в трикутнику «замовники-виробники-медіа». Професійні об'єднання виробників реклами повинні встановити етичні принципи за допомогою кодексів стандартів, які б були прозорими та зрозумілими громадськості й ними же самими моніторилися й базувалися на основі міжнародних стандартів (ІСС) з урахуванням українських реалій.

Як в Україні, так і в розвинених країнах бувають приклади реклами, створеної соціально безвідповідальними рекламистами. В якості прикладу можна навести невдалу рекламу всесвітньо відомої компанії Соса-сола з зображенням в рекламі карти, де Крим віднесений до території Росії. За результатами опитування 15% українців готові повністю відмовитися від купівлі напоїв даної компанії і втрати Соса-сола можуть скласти 400 млн. грн. [4]. Наголошуючи на своєму сайті про долучення до Глобального Договору ООН, компанія Соса-сола порушила другий принцип по правам людини – «забезпечити власну непричетність до порушень прав людини». В своїй рекламі компанія підтримала анексію Росією Криму, за що керівництво компанії пізніше вибачилося перед українським народом.

В Україні існують ряд об'єднань виробників реклами: Спілка рекламистів України, Всеукраїнська рекламна коаліція, Асоціації зовнішньої реклами України. Можливо, рекламній індустрії варто було б подумати над власним незалежним експертним органом, який давав би свої фахові рекомендації стосовно відповідності рекламних сюжетів закону про рекламу та Кодексу рекламної практики. До такої ради могли б звертатися і рекламодавці, і телеканали, і рекламні агенції. Вона могла б давати як попередні оцінки розроблених матеріалів, так і проводити експертизу на замовлення Антимонопольного комітету, Держспоживстандарту і Національна ради з питань телебачення та радіомовлення, які є офіційними регуляторами галузі.

Таким чином, для поширення практики соціально відповідального маркетингу в Україні необхідно: проводити роботу з підвищення обізнаності компаній щодо практик відповідального маркетингу; розвивати дискусії в українському суспільстві з приводу недобросовісної реклами; проводити роботу з підвищення обізнаності компаній щодо Стандартів недискримінаційної реклами за ознакою статі; створити незалежний експертний орган, який давав би свої фахові рекомендації стосовно відповідності рекламних сюжетів закону про рекламу та Кодексу рекламної практики а також давав би попередні оцінки розроблених матеріалів

Список використаних джерел:

1. Відповідальний маркетинг: Гайд для компаній. – К.: Видавничий дім "Адеф-Україна", 2012. – 40 с.
2. Закон України «Про захист суспільної моралі» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1296-15>
3. Закон України «Про рекламу» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/270/96-%D0%B2%D1%80/page2>
4. Звіт соціальної відповідальності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.coca-colahellenic.com.ua>
5. Комарова К. В. Соціальна відповідальність як складова стратегії розвитку бізнесу на підприємствах України / К. В. Комарова, Н. В. Ковальчук // Інноваційна економіка. – 2016. – № 5-6. – С. 25-30. – Режим доступу: http://ie.at.ua/IE_2016/InnEko_5-6-63-2016.pdf
6. Котлер Ф. Корпоративна соціальна відповідальність. Як зробити якомога більше добра для вашої компанії та суспільства / Ф. Котлер, Н. Лі; Пер. з англ. С. Яринич. – К.: Стандарт, 2005. – 302 с.
7. Responsible Marketing – Interview with Patrick Byers from Outsource Marketing // Net2 by TechSoup Global [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.netsquared.org/blog/jedsundwall/responsible-marketing-interview-patrick-byers-outsource-marketing#.VRauaXXQnWQ>
8. Стандарт організацій України Недискримінаційна реклама за ознакою статі [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.uam.in.ua/upload/medialibrary/5dc/5dc788367bdff143a6a104fe8e7719b0.pdf>

РІЗНОКОЛЬОРОВИЙ ПІАР

Ковальчук Наталія Володимирівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри менеджменту та маркетингу, Університет митної справи і фінансів

Тристан Вікторія Романівна

студентка, Університет митної справи і фінансів

Кренич Сергій Анатолійович

студент, Університет митної справи і фінансів

У сучасному світі пріоритетним напрямком кожної країни, корпорації, компанії, організації і також публічної приватної особи, – є зв'язок із суспільством. Суспільство фактично є споживачем товарів або послуг, і тому здатність «завоювати» прихильність електорату напряму

пов'язано із успішністю комерційної та політичної діяльності. Усвідомлення проблемності зв'язків «виробник-споживач» обумовлює актуальність розгляду різних видів PR-технологій.

Паблік рілейшнз започатковується ще з початку зародження демократії, починаючи з Давньої Греції та Римської держави. В цих країнах велику увагу приділяли суспільній думці, що є початком зародження демократії, нинішньої загальнопринятої системи державотворення сучасної цивілізації.

Засновником PR-технологій є Сем Блек. Він сформулював основні принципи Паблік рілейшнз для того, щоб створити позитивну репутацію окремій людині або окремій фірмі. Свою філософію піару він називає дуже простою – у центрі знаходиться думка про те, що будь-якому суб'єкту з громадською підтримкою і розумінням легше досягти успіху в своїй діяльності, ніж у разі суспільної опозиції або байдужості. Громадські зв'язки – це не реклама з її націленістю на прибуток і не пропаганда з її жорстко контрольованим зверху вниз потоком інформації. Ключовими аспектами громадських зв'язків є: репутація, сприйняття, розуміння, довіра, взаєморозуміння, гармонія, чесність, відкритість, повна інформованість. Громадські зв'язки орієнтовані на перспективу, на розвиток довгострокових конструктивних відносин [1].

Класифікації піару приділяли увагу такі науковці як С. Блек, В. Зімін, І. Боброва та багато інших. Із всього розмаїття більш як п'ятисот видів піару розглянемо кілька видів «кольорового піару», який виділяють в залежності від цільової установки.

Ще на початку цивілізації з'явився поділ піару на "чистий" (білий) і "брудний" (чорний). Можна згадати чимало історичних осіб, які стали жертвами чорного піару. Наприклад, Сальєрі, якого багато хто до цих пір вважають отруйником Моцарта, або Влад Цепеш – прототип знаменитого графа Дракули. Між тим, рекламна індустрія розвивалася, і протиставлення чорного і білого поступово стало здаватися анахронізмом. Сучасний PR - справжнє розмаїття фарб!

Крім білого і чорного, ще виділяють сірий, рожевий, жовтий, зелений, коричневий, кольору хакі та золотий піар та інші. В. Зімін і І. Боброва окрім вищесказаних кольорів виділяють також кровавий, кольору хакі, жовтий і зелений піар[2].

Білий піар передбачає напрацьовану систему обміну інформацією на основі взаємодії і співпраці, що має зворотний зв'язок між суб'єктом і громадськістю. Метою «білого піару» є поширення достовірної інформації про компанії або особистості, про продукцію або послуги для встановлення швидких взаємних зв'язків клієнта і суб'єкта «білого PR», формування та підтримку позитивного іміджу того чи іншого проекту [1].

Чорний являє собою повністю протилежність білому піару, заснований на помилковій негативній інформації. Це вид піару застосовується для усунення конкуренції, шляхом запламуванням її репутації.

Під сірим піаром розуміється найбільш приховане джерело інформації. Вважається, що це суміш білого і чорного виду реклами. Розуміється різновид непрямого чорного піару, де не міститься прямої брехні, але йде вплив на підсвідомість.

Базою рожевого піару є міфи і легенди, які призначені задовольняти потреби людей. Вигадані історії гарно запам'ятовуються працівниками і продовжують своє існування в їх переказах. Головне, щоб вони формували позитивну модель поведінки. Як говорить Ніцше, вони необхідні для того, щоб створити «покривало ілюзій», потреби, які люди практично постійно відчують. Одним ілюзії потрібні у зв'язку з розвиненою схильністю до мрійливості, іншим – через особисту нереалізованість, третім – через вплив реклами і політичної пропаганди [3].

Жовтий піар характеризується скандалами, необхідними для привернення уваги шляхом образливих для більшості населення елементів. В цьому виді піару активно використовуються плітки, пересуди і чутки.

Діяльність «зеленого PR» заснована на відповідальності за стан навколишнього середовища. У цій системі протиставляються ідеї промислового суспільства, що забруднюють атмосферу, воду і ґрунт та соціальної відповідальності за екологію.

Концепція коричневого піару співвідноситься з пропагандою (в основному, неофашистських ідей та ксенофобії). Маркетологи його вважають доречним його використання для додання до рекламованого продукту воєнної атрибутики.

Хакі PR – націлений на інформаційний вплив на супротивника в ході військових дій, поточну пропагандистську роботу з військовими кадрами, ЗМІ та населенням .

Основна місія золотого піару – створити імідж бренду, базуючись на його цінову політику. Потенційних споживачів запевнюють в отриманні задоволення, впевненості та відчуття щастя, використовуючи даний продукт або отримуючи послугу.

Фактично, від самого початку виникнення, і до сьогодні, система піару як такого змінювалась разом із зміною розвитку суспільно-політичних формацій як в окремих країнах так і взагалі. Більш актуальна потреба в піарі виникла з бурхливим розвитком промисловості: при переході від натурального господарства до індустріального виробництва.

В українському суспільстві Паблік рілейшнз тільки починає засвоювати бізнес-простір. Змінились відносини між суспільно-політичними утвореннями, виникло поняття глобалізації в самому широкому сенсі, з'явилися міжнаціональні та міжконтинентальні корпорації, виникли принципи економічної інтеграції у планетарному масштабі. В результаті глобалізації світ стає більш зв'язаним і залежним від усіх його суб'єктів. Тому дослідження, вивчення та застосування всього розмаїття піару в різних контекстах стало нагальною потребою усіх складових частин сучасного як економічного, так і політичного життя.

Список використаних джерел:

1. Блэк С. Паблик рілейшнз. Что это такое / С. Блэк. – М.: Модемо пресс, 1990.
2. Боброва И. И. Черный PR? Белый GR! Цветной IR: менеджмент информационной культуры / И. Боброва, В. Зимин. – М. : Вершина, 2006.
3. Ницше Ф. По ту сторону добра и зла / Ф. Ницше: Соч. в 2 т. – М. – 1990.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СТРАТЕГІЇ НА ПІДПРИЄМСТВАХ В УМОВАХ СУЧАСНОСТІ

Лозовський Олександр Миколайович

кандидат економічних наук, Вінницький торговельно-економічний інститут Київського торговельно-економічного університету

Стратегічне управління інноваціями є складовою інноваційного менеджменту. Воно вирішує широкий спектр питань планування та реалізації інноваційних проектів і програм, які розраховані на якісні зміни в діяльності підприємства на ринку, у виробництві або в соціальній сфері організації [1].

На жаль інноваційні процеси в Україні не співпадають з загально світовими тенденціями. Для вітчизняної економіки саме інновації та інноваційна модель розвитку є тією рушійною силою, яка здатна забезпечити подолання розриву з розвинутими країнами, підвищити конкурентоспроможність національної економіки, окремих її галузей і підприємств. При розробці стратегії інноваційного становлення підприємства з урахуванням нинішніх вимог необхідно враховувати норми інноваційного розвитку підприємства, серед яких можна виділити наступні:

– управління інноваційним розвитком підприємства з урахуванням інерційності і тривалості інноваційного процесу;

- гармонізацію інноваційних складових, яка надає рівність розвитку структурних складових підприємства;
- врівноваженість економічного розвитку;
- здатність потенціалу підприємства до прискорених внутрішніх процесів (збутових, маркетингових, управлінських, економічних) [2].

Досвід розвинених країн світу підтверджує, що ключова роль у забезпеченні умов інноваційного розвитку, формуванні національної інноваційної системи належить державі, яка встановлює стратегічні цілі, забезпечує ресурсну підтримку, зокрема бюджетне фінансування, податкове стимулювання, кредитування тощо.

Основною складовою інноваційної стратегії, яка узгоджена за цілями і термінами реалізації, є стратегія у сфері створення і використання інновацій. Міжнародна школа бізнесу INSEAD кожного року проводить дослідження розвитку інновацій різних країн світу, в тому числі України. Дані дослідження дозволяють порівняти стан розвитку інновацій, визначити слабкі і сильні сторони вже сформованого інноваційного потенціалу, конкурентоспроможність країн, їх інвестиційну та інноваційну привабливість.

Отже, розглянемо рейтинг країн за індексом інноваційної ефективності, який характеризує формування відповідних умов для сприяння інноваційному розвитку [3].

Рейтинг деяких країн за індексом інновації активності

Країни	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Україна	40	14	31	14	15	12
Болгарія	55	46	35	25	21	16
Польща	85	80	110	76	93	66
Росія	52	43	104	49	60	69
Казахстан	112	131	126	118	124	108
Китай	3	1	14	2	6	7
США	26	70	86	57	33	25
Германія	15	11	40	19	13	9
Індія	9	2	11	31	31	63
Японія	64	88	112	88	78	65
Швейцарія	12	5	12	6	2	5

За цим показником в 2016 році Україні належить 12 місце серед 141 досліджуваних країн. Для порівняння в 2015 році Україна займала 15 місце, а в 2013 році - 31. Це свідчить про зростання ефективності інноваційної діяльності в країні.

Дослідження показує, що країнам з меншою інноваційною економікою важко дотримуватися темпів прогресу країн, які володіють високим рейтингом. Це частково пояснюється тим, що таким країнам досить складно досягти економічного зростання і залучити висококваліфіковані людські ресурси, необхідні для стійких інновацій.

Таким чином, інноваційний менеджмент дозволяє підприємству правильно обирати напрямки власних зусиль в формуванні стратегії розвитку організацій і без зайвих перешкод трансформуватися у потужну структуру нового типу, функціонуючу на засадах інноваційного випередження. Постійне вдосконалення і приведення інноваційної інфраструктури у відповідність з діючими міжнародними нормами і стандартами є одним з показників загальної інноваційної культури країни.

Для досягнення загального успіху на підприємстві мають бути відрегульовані рамкові умови розгортання масштабної інноваційної діяльності, зокрема стосовно забезпечення оптимального балансу ринкових і регуляторних важелів впливу держави на інноваційний розвиток.

Разом з тим, хотілося б відмітити інші шляхи оптимізації інноваційної стратегії. Повинно відбуватись вдосконалення структури економіки за інноваційною моделлю та приведення показника економічної нерівності населення до середньоєвропейського (ЄС) стандарту. І головне, потрібно відновити рівень довіри громадян до держави, влади та бізнесу загалом.

Список використаних джерел:

1. Галишич Х. І., Чаус О. Я. Проблеми реалізації стратегії розвитку інноваційної інфраструктури / Галишич Х. І., Чаус О. Я. // – [електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/18271/1/11-Halyshych-19-20.pdf>
2. Краевая А.И., Михайленко Т.В. Інноваційна діяльність підприємства як фактор підвищення його конкурентоспроможності [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/18_DNI_2010/Economics/68528.doc.htm
3. Global Innovation Index 2011-2016 / Editor : S. Dutta. – INSEAD – The Business School of The World, 2016. – 418 p.

ДОСЛІДЖЕННЯ ЦІНОВОЇ ПОЛІТИКИ ПОСЕРЕДНИЦЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

Ніколаєва Вікторія Василівна

старший викладач кафедри маркетингу, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»

Крошка Світлана Анатоліївна

студентка, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана»

Формування та реалізація ефективної маркетингової цінової політики забезпечить посередницьким підприємствам зростання обсягу товарообігу, оптимізацію витрат обігу та збільшення чистого прибутку.

Проблемам дослідження цінової політики на підприємстві приділяють увагу закордонні та вітчизняні вчені: Абакумова О. Г., Тормоса Ю. Г., Єрухимович І. Л., Павленко А. Ф., Корінев В. Л., Примак Т. О., Ж.-Ж. Ламбен, Дугіна С. І., Беляєв В. І., Т. Амблер, Нікітін С. М., Салімжанов І. К., Шемятихіна Л. Ю., Волков О. І., Скляренко В. К., Балабанова Л.В., Власова Н. О. та ін.

Для кращого вивчення цієї проблеми було проведено дослідження цінової політики дистриб'юторів молока та молочної продукції в Криворізькому регіоні. Аналіз формування та реалізації маркетингової цінової політики фірм продемонстрував, що ціни та цінова політика виступають однією з головних складових їх маркетингової діяльності.

Основною метою ціноутворення більшості посередницьких підприємств на регіональному ринку є максимізація обсягів продажу. Результати проведеного дослідження свідчать про те, що основним недоліком у ціновій політиці фірм є слабкий рівень дослідження кон'юнктури регіонального ринку молока та молочної продукції.

Дослідження системи цінностей споживачів показали, що найбільшу важливість покупці молочної продукції надають таким параметрам, як: ціна, якість, фірма-виробник, відсутність у складі товару шкідливих речовин.

Для підвищення ефективності цінової політики пропонується переорієнтувати процес ціноутворення на маркетинговий – орієнтований на дослідження ринку й потреби.

Цінова політика посередницьких підприємств має постійно коригуватися у відповідності з поточними ринковими умовами. Процес ціноутворення дистриб'юторів має передбачати аналіз попиту, витрат, цін конкурентів, вибір методу ціноутворення і формування цінової стратегії.

Для розробки стратегічних маркетингових рішень з цін, які дозволять підвищити ефективність діяльності та одержати конкурентні

переваги фірми на ринку необхідно проводити моніторинг цін конкурентів. Інформаційне забезпечення процесу дослідження цін конкурентів, як правило, має низький рівень та не відповідає вимогам.

При дослідженні маркетингової цінової політики основних конкурентів фірмам слід звернути увагу на загальне співвідношення ціни та собівартості, чи досліджується ціни на продукцію конкурентів, чи досліджується попит на товар, хто приймає рішення щодо методу ціноутворення, чи аналізується рівень загальних витрат, яким чином формується цінова стратегія та чи кореспондується вона із загальною маркетинговою стратегією посередника.

Список використаних джерел:

1. Балабанова Л.В. Цінова політика торговельного підприємства в умовах маркетингової орієнтації : монографія / Л.В. Балабанова, О.В.Сардак. – Донецьк : ДонДУЕТ ім. М.Туган-Барановського, 2003. – 149 с.
2. Власова Н. О. Формування ефективної цінової політики підприємств торгівлі на продовольчі товари [Текст] : монографія / Власова Н. О., Безгінова Л. І., Гросул В. А., Дядюк М. А., Зубков С. О., Кушнір Т. Б., Мелушова І. Ю., Мілаш І. В., Смольнякова Н. М., Сукачова С. М., Филипенко О. М., Чорна М. В. ; Харк. держ. ун-т харч. та торгівлі. – Х. : ХДУХТ 2012. – 376 с.
3. Тормоса Ю. Г. Ціни та цінова політика : навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. / Ю. Г. Тормоса. – К. : КНЕУ, 2013. – 91 с.

ВИКОРИСТАННЯ СТРАТЕГІЙ УПРАВЛІННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Петрушко Христина Петрівна

студентка, Київський національний університет біоресурсів та природокористування

Стабільний та довготривалий успіх будь-якого підприємства в першу чергу базується на правильному виборі стратегічної орієнтації керівної ланки, що найкраще розкриває потенціал трудових ресурсів. Для цього як ніколи потрібно правильно визначити пріоритетну мету компанії та як для її досягнення найбільш ефективно використовувати якості і здібності робітників. Якщо своєчасно не зорієнтувати компанію на досягнення довгострокових цілей, то її життєвий цикл може закінчитись повним фіаско. Одним із основних пріоритетних напрямків діяльності кожного підприємства є розробка стратегії. Одні топ-менеджери розробляють потужні стратегії, проте не можуть знайти їм належного практичного застосування. Інші, в свою чергу, створюють посередні

стратегії, проте за рахунок своєчасного та блискучого застосування вони мають право на життя. Тому потрібно розуміти, що не завжди детальне вивчення усіх цілей компанії та в подальшому розробка висококласної стратегії не завжди приводить до її вдалого застосування. Необхідно пам'ятати, що фактор розробки стратегії розвитку компанії є ключовим у її процвітання та сталому розвитку.

Зазвичай вітчизняні підприємства користуються внутрішнім досвідом розвитку фірми, не беручи до уваги досвід іноземний, хоча і розуміючи, що основні аспекти стратегії розвитку вітчизняних підприємств мають досить великий перелік недоліків. Значна частина українських підприємств не розробляють ділову стратегію, присвоюючи поняттю більш абстрактне значення, яке не може мати позитивного впливу на ефективність роботи підприємства. А причина ось в чому, проаналізувавши керівний склад у вітчизняних підприємствах бачимо наступне: 85% - люди з вищою або середньою технічною освітою і лише 13% та 2% економічну та гуманітарну освіту відповідно. Проводимо аналогію із США: 2% - технічна освіта, решта, - економічна та юридична.

Проте приклади успішного стратегічного планування можна спостерігати і у нас, скажімо, у фармацевтичній галузі (ПАТ «Ексімед» наприклад). Керівництво даної компанії за інновації та інноваційне стратегічне планування. Ще одним яскравим прикладом є ПАТ «Концерн Стирол», інноваційне стратегічне планування якого забезпечує стабільні позиції на ринку і впевнено рухатися вперед. Саме інноваційний чинник в стратегічному плануванні дасть змогу ефективно використовувати трудові ресурси, при цьому знижуючи рівень витрат і як наслідок збільшуючи частку прибутку.

З дослідження робимо висновок про те, що українські підприємства в роки складної економічної ситуації велику роль приділяють стратегічному плануванню.

Список використаних джерел:

1. Формування стратегії як чинник підвищення конкурентоспроможності підприємств АПК / Ю.А. Лозовський // Актуал. пробл. економіки. - 2008. - N 3. - С. 84-88. - Бібліогр.: 10 назв. - укр.
2. Шляхи формування ефективної стратегії підприємства / Л.С. Селіверстова // Актуал. пробл. економіки. - 2008. - N 7. - С. 133-136.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ В УКРАЇНІ

Величко Юлія Геннадіївна

магістр, Університет державної фіскальної служби України

Поченюк Тетяна Михайлівна

магістр, Університет державної фіскальної служби України

В сучасних умовах розвитку України, стає все більш очевидним, що земельні сільськогосподарські ресурси нашої держави набувають важливого стратегічного значення не лише для задоволення національних інтересів, а й для світового співтовариства з метою розв'язання глобальних проблем продовольчого забезпечення.

Проте розвиток аграрного сектора на даному етапі залишається найбільш законсервованим.[2]

Однією з ключових проблем агропромислового виробництва України досі є низький ступінь освоєння підприємствами сучасних інноваційних технологій, через що у галузі автоматично унеможлиблюється процес зниження собівартості сільськогосподарської продукції та зростання її якості і безпечності, які б відповідали міжнародним стандартам.

Можливим варіантом виходу з нинішнього кризового стану може стати перехід аграрного виробництва від галузевої форми розвитку до іншої конкурентної, в якій би відбувався процес взаємодії вільних ринкових сил згідно з принципом самоорганізації – кластерна форма.[1]

Зміцненню конкурентоспроможності продукції аграрного сектору перешкоджають такі чинники:

- 1) низький рівень розвитку фінансово-кредитної системи;
- 2) відсутність галузевих кооперативних банків;
- 3) нерозвиненість сфери страхування кредитних та виробничих ризиків;
- 4) нерозвиненість інфраструктури АПК;
- 5) низький рівень спеціалізації функціонуючих господарств.

Шляхами подолання даних проблем можуть бути:

- 1) збільшення експортного потенціалу вітчизняних виробників сільськогосподарської продукції;
- 2) налагодження сучасної інфраструктури аграрного;
- 3) посилення кооперації виробників сільськогосподарської продукції;

4) налагодження співпраці між виробниками сільськогосподарської продукції та дослідними установами;

5) створення спеціалізованих банків для кредитування сільськогосподарських підприємств на пільгових засадах.[3]

Сьогодні існує нагальна потреба прийняття в аграрному секторі невідкладних та ефективних заходів з метою припинення подальшого розвитку негативних тенденцій і забезпечення зростання масштабів виробництва більшості видів сільськогосподарської продукції, покращення якості продукції, поліпшення цінової кон'юнктури на споживчому ринку, тощо.

Держава повинна знижувати податкове навантаження, стимулювати експорт сільськогосподарської продукції, контролювати сировинні ринки.

Нинішня ситуація в сільському господарстві України вимагає пошуку наукових шляхів виходу з економічної кризи. Обов'язковими умовами економічного зростання галузі є створення ефективних систем ціноутворення, податкової політики, кредитування, інвестування.

Список використаних джерел:

1. Богданова О.О. Стан та проблеми банківського кредитування АПК у сучасному вимірі // Економіка та держава. – 2009. – №11. – с.12-15.
2. Бородіна О., Прокопа І. Сільський розвиток в Україні: проблеми становлення // Економіка України. – 2009. – №5. – с.59-67.
3. Притула Н. Сучасний стан та актуальні проблеми розвитку АПК // Держава та регіони. – 2009. – №3. – с.157-163.

Науковий керівник: Лісовий Андрій Васильович, доктор економічних наук, професор, Університет державної фіскальної служби України

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК З ВИКОРИСТАННЯМ РОБОЧОГО ПЛАНУ РАХУНКІВ: НАДМІРНІСТЬ ЧИ НЕОБХІДНІСТЬ?

Мосійчук Інна Богданівна

студентка спеціальності «Облік і аудит», Національний університет водного господарства та природокористування, м. Рівне, Україна

Одним з елементів облікової політики суб'єктів господарювання є робочий план рахунків. Робочий план рахунків є фундаментом системи бухгалтерського обліку на підприємстві, а також виступає в якості інструменту з використанням якого первинна інформація систематизується на рахунках аналітичного і синтетичного обліку.

Формування робочого плану рахунків, згідно з чинним законодавством, не є обов'язковим. Тому значна частина суб'єктів господарювання не вважає за потрібне складати його. Нерозуміння суб'єктами управління підприємства важливості розробки робочого плану рахунків і, відповідно, відсутність сформованої методики його складання не дозволяє розробити заходи з раціональної організації бухгалтерського обліку.

Використовувати «План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій» [1], у повному його обсязі, безперечно, потреби немає, тому кожне підприємство має можливість розробляти робочий план рахунків — добірку синтетичних і аналітичних рахунків, призначених для відбиття господарської діяльності конкретного суб'єкта господарювання. Для якісного формування робочого плану рахунків необхідно керуватись Інструкцією [2].

Робочий план рахунків розробляється під керівництвом головного бухгалтера. Формуванню остаточного варіанта передують аналіз методики відбиття трансакцій, а також номенклатури об'єктів обліку за попередні роки, який здійснюють керівники структурних підрозділів бухгалтерської служби. Проекти окремих класів робочого плану рахунків передаються головному бухгалтерові для вивчення, перевірки та узагальнення. Головний бухгалтер, у свою чергу, вивчає питання можливого розширення діючого робочого плану рахунків, беручи до уваги план фінансово-господарської діяльності установи чи організації на майбутній рік. Окрім того, головний бухгалтер як представник апарату керівництва та управління визначає загальний рівень аналітичності інформації, яку потрібно отримати в результаті обробки в системі бухгалтерського обліку [3].

Для того щоб ретельно дослідити кожний напрям діяльності суб'єкта господарювання, визначити всі характерні та специфічні господарські операції, провести ґрунтовну аналітику, безперечно, потрібно затратити чимало зусиль. Проте, формування робочого плану рахунків підвищить якість обробки даних первинних документів та задовольнить потреби в аналітичній інформації для виконання всіх завдань бухгалтерського обліку.

Підсумовуючи сказане, зазначимо, що для ефективного відображення господарських операцій в синтетичному та аналітичному обліку і, відповідно, для формування достовірної фінансової звітності суб'єктам господарювання, виходячи зі специфіки їх діяльності, необхідно конкретизувати План рахунків бухгалтерського обліку, доповнивши його найменуваннями аналітичних рахунків. Таким чином, розробка робочого плану рахунків є необхідною умовою продуктивної діяльності суб'єктів

господарювання, які орієнтуються на довготривалу перспективу у своїй діяльності.

Список використаних джерел:

1. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 09.12.2011 № 1591. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>
2. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. (з чинними змінами та доповненнями). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua>
3. Свірко С. В. Організація бухгалтерського обліку в бюджетних установах: Навч. посібник. — К.: КНЕУ, 2003. — 380 с.

АНАЛІТИЧНА ОЦІНКА ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ

Янкова Ірина Валеріївна

студентка, Національний університет біоресурсів і природокористування України

Чухліб Алла Василівна

кандидат економічних наук, доцент, Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ

Соняшник є основною олійною культурою в Україні, яка порівняно з іншими дає найбільше олії з одиниці площі. Насіння районованих сортів і гібридів містять понад 48-50% жиру, 16-19% білку, а вихід олії при заводській переробці становить майже 47%. Олія має широкий спектр використання у харчовій, лакофарбовій, миловарній та інших галузях промисловості. При переробці насіння, крім олії, одержують макуху або шрот, які є цінним кормом у тваринництві.

Останнім часом спостерігається тенденція до збільшення обсягів виробництва соняшнику завдяки підвищенню його урожайності та розширенню посівних площ під дану культуру (табл.1) [2].

Таблиця 1

**Динаміка показників виробництва соняшнику в Україні за 2005
– 2015 р.р.**

Рік	Посівна площа, тис. га	Урожайність, ц/га	Валовий збір, тис. т	Рівень рентабельності, %
2005	3743	12,8	4706	24,3
2006	3964	13,6	5324	20,7
2007	3604	12,2	4174	75,9
2008	4306	15,3	6526	18,4
2009	4232	15,2	6364	41,4
2010	4572	15,0	6772	64,7
2011	4739	18,4	8671	57,0
2012	5194	16,5	8387	45,8
2013	5051	21,7	11051	28,5
2014	5257	19,4	10134	36,5
2015	5105	21,6	11181	80,5

Так, посівна площа соняшнику у 2015 році порівняно з 2010 роком збільшилась на 11,7%, у порівнянні з 2005 роком – на 36,4%, урожайність, відповідно, - на 44% і 69%. Валове виробництво соняшнику підвищилось в 2015 році порівняно з 2005 роком більше ніж вдвічі і сягнуло рекордного за останні десять років значення.

Для прогнозування обсягів виробництва соняшнику на найближчі роки необхідною є побудова рівняння тренду [1].

Рівняння лінійного тренду має вигляд:

$$Y_t = a_0 + a_1 t \quad (1)$$

Параметри трендового рівняння визначаються розв'язанням системи двох нормальних рівнянь:

$$\begin{cases} na_0 + a_1 \sum t = \sum y \\ a_0 \sum t + a_1 \sum t^2 = \sum yt \end{cases} \quad (2)$$

Слід зазначити, що аналітичне вирівнювання за прямою способом найменших квадратів доцільно використовувати у випадку, коли відбувається зміна рівнів динамічного ряду в арифметичній прогресії або наближаються до неї.

Розрахункові дані для аналітичного вирівнювання за прямою валового виробництва соняшнику в Україні

Рік	Валовий збір, тис. т	t	t ²	yt	y _t
2005	4706	-5	25	-23530	4013,9
2006	5324	-4	16	-21296	4725,4
2007	4174	-3	9	-12522	5437,1
2008	6526	-2	4	-13052	6148,6
2009	6364	-1	1	-6364	6860,2
2010	6772	0	0	0	7571,8
2011	8671	1	1	8671	8283,4
2012	8387	2	4	16774	8995,0
2013	11051	3	9	33153	9706,6
2014	10134	4	16	40536	10418,2
2015	11181	5	25	55905	11129,8
Σ	83290	0	110	78275	83290,0

Рівняння лінійного тренду набуде вигляду:

$$Y_t = 7571,82 + 711,59t \quad (3)$$

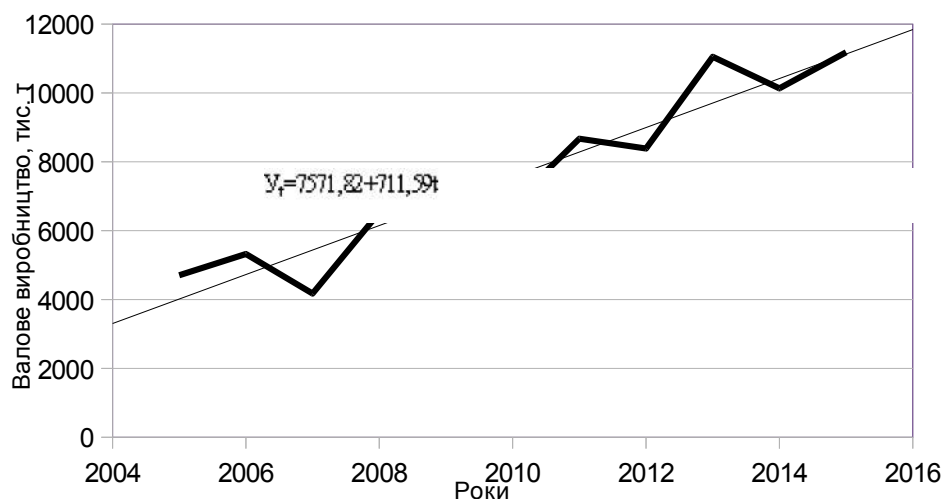

Рис. 1. Динаміка виробництва соняшнику в Україні за 2005-2015 роки, тис. т

За рівнянням лінійного тренду екстраполяційний рівень виробництва соняшнику у 2017 році становитиме:

$$Y_t = 12552,95 \text{ тис. т} \quad (4)$$

Важливими факторами збільшення обсягів виробництва соняшнику є впровадження екологічно безпечних інноваційних технологій

вирощування соняшнику, що сприятимуть поліпшенню якості ґрунту та досягненню оптимального рівня економічної ефективності його виробництва.

Список використаних джерел:

1. Лугінін О.С. Статистика: Підручник/ О.С. Лугінін. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 608с.
2. Офіційний сайт Державного комітету статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ В УКРАЇНІ ТА ЙОГО АНАЛІТИЧНИЙ РОЗГЛЯД

Ковтун Ольга Ігорівна

студентка, Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

На сьогодні, досить важливе місце займає питання пошуку нових механізмів для якісного та оперативного економічного аналізу з метою повноцінного аналітичного забезпечення діяльності суб'єктів для всестороннього врахування інтересів учасників суспільних відносин.

Актуальність обраної теми перш за все полягає у необхідності створення загальної системи державної стратегії і тактики економічного розвитку економіки. Дослідженню даного питання приділили свою увагу такі вчені, як: Блонська В.І., Васильців Т.Г., Гриневиц С.С., Заярна Н.М., Качмарик Я.Д., Масленников О.Ю., Міценко Н.Г., Маринич І.А., Яценко О.І. [1], Кіндрацька та ін.

За результатами огляду останніх досліджень і публікацій виявлено не вирішену частину проблеми у сфері аналітичного забезпечення, що полягає у відсутності розроблених методик для аналізу стану господарської діяльності на макро та мікро рівні, які б враховували рівень науково-технічного прогресу. Метою роботи є дослідження аспектів економічного аналізу та аналітичного забезпечення управління діяльністю суб'єктів господарювання методів розрахунку основних економічних показників господарської діяльності на основі звітних форм, та вплив цих даних на прийняття управлінських рішень. У процесі дослідження використовувалися такі методичні прийоми як аналіз і синтез, інтуїтивний та евристичний, аналітичний метод та метод економічного розрахунку.

На мою думку, вивчення даного питання, що є найбільш вживаним у дослідженнях багатьох науковців, досить важливо, адже воно включає всі основні аспекти питання економічного аналізу та аналітичного забезпечення діяльності суб'єктів господарювання. Згідно в наведених вище приділенням уваги видатними вченими, важко не погодитися, що зазначена проблема досить важлива та потребує вирішенню в нашій державі.

В умовах зростаючої конкуренції і стрімкого розповсюдження сучасних інформаційних комунікаційних технологій підприємства для забезпечення свого стабільного розвитку повинні час від часу вносити зміни у свою господарську діяльність. Форми і види таких змін залежить від низки зовнішніх чинників та внутрішньої ситуації на підприємстві

[1,С.474]. Необхідність забезпечення економічної безпеки обумовлена складним зовнішнім середовищем, бажанням підприємства досягнути поставлених цілей. Основні цілі економічної безпеки: сприяти досягненню мети підприємства; досягти ефективного використання ресурсів; запобігти руйнівному впливу зовнішнього впливу; забезпечити фінансову стійкість і платоспроможність; забезпечити належне використання інформації, охорону комерційної таємниці; для захисту інформаційного поля підприємства досягти безпеки персоналу, підприємства, майна і капіталу [1,С.512]. З формуванням ринкових відносин виникла необхідність адаптування економічного аналізу до цих змін. Результати діяльності підприємства, все більше почали залежати не стільки від внутрішніх залежностей, скільки від уміння пристосуватися до свого оточення. Відповідно змінюється методика прийняття управлінського рішення: це пошук оптимального з-поміж кількох вірогідних рішень. При цьому докорінно змінюється технологія його прийняття: від майбутнього до теперішнього, а не від минулого до майбутнього, як це властиво адміністративній системі господарювання.

Внаслідок цього аналіз набуває нових рис і виконує такі функції: оцінювальну, діагностичну, прогнозу [2,С.12-13]. Для аналізу господарської діяльності використовують цілу низку показників, які як основні використовуються у фінансових звітах, основні показники, формули розрахунків та їх нормативне значення .

Аналітичну роботу на підприємстві поділяють на такі етапи: визначення суб'єктів і об'єктів аналізу; вибір організаційних форм дослідження; планування аналітичної роботи; інформаційне забезпечення аналізу; аналітичне опрацювання даних; документальне оформлення результатів аналізу [2,С.117]. Зміст методу економічного аналізу господарської діяльності розкривається способами і прийомами його проведення. Способи і прийоми економічного аналізу обумовлені різноманітністю, внутрішньою складністю і єдністю сторін та елементів господарської діяльності [6,С.13-14]. Аналіз господарської діяльності розпочинається з підготовки інформації [6,С.21]. Організація проведення економічного аналізу передбачає глибинне і повне охоплення аналітичною роботою всіх служб і дільниць [6,С.21].

Серед найважливіших принципів для удосконалення суспільних відносин є також єдині для всіх, універсальні, загальні методи та правила ведення бухгалтерського обліку як однієї з підвалин економічної безпеки міжнародної спільноти. В даний момент особливо актуальне місце займає питання стабільного гармонійного розвитку економік країн світу з повним врахуванням їхніх потенційних можливостей на умовах міжнародного співробітництва та подальшого існування. Потреба примушує суб'єкта (людину) визначити мету майбутніх дій, розробити план її здійснення.

Розвиток засобів задоволення постійно зростаючих потреб і методів їх використання обумовлює зміни в способах виробництва матеріальних благ. Якісна особливість способу виробництва не обмежується лише функцією створення матеріальних благ. Виробляючи матеріальні блага, люди тим самим виробляють і відтворюють своє соціальне буття.

Список використаних джерел:

1. Блонська В.І., Васильців Т.Г., Гриневич С.С., Заярна Н.М., Качмарик Я.Д., Масленніков О.Ю., Міценко Н.Г., Маринич І.А., Ященко О.І. Економіка підприємства: теорія і практикум (За редакцією доц. Міценко Н.Г., доц. Ященко О.І.): Навчальний посібник.-Львів “Магнолія 2014”, 2014.-688 с.
2. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Загородній А.Г. Економічний аналіз : Підручник. / За ред. проф. Загороднього А.Г. -3-тє вид., перероб. і доп. - К.”Знання”, 2015.-487с.
3. Давидов Г.М. Аудит. -К.”Знання”, 2012.-С.214-251.
4. Чумаченко М.Г. Економічний аналіз. - К.2011.- С.127.
5. Дорош Н.І. Аудит: методологія і організація .-К,:Т-во “Знання”, КОО, 2012.-402с.
6. Економічний аналіз господарської діяльності / Іващенко В.І., Болух М.А.-К.:”НІЧЛАВА”, 2011.-204с.
7. Тумар М.Б. Основи економічної безпеки підприємства: Навч. посіб.-К.: ”Хай-Тек Прес”, 2014.-232с.

Науковий керівник: Соболева Ірина Валеріївна, викладач, Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, м. Миколаїв

ВИЗНАЧЕННЯ РІВНЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ

Петрук Марія Олександрівна

студентка, КВНЗ «Інститут підприємництва «Стратегія» ДОР»,
м. Жовті Води

Забезпечення стійкого зростання економіки України в посткризовий період вимагає зміни ідеології державної політики в напрямки впровадження комплексу стимулюючих важелів. Головними завданнями державної політики стають забезпечення реальної ефективності ринкових важелів досягнення макроекономічної збалансованості на основі об'єднання зусиль держави й механізмів самоорганізації ринку, формування нової якості економічного росту на основі раціоналізації

використання національного потенціалу, формування нових конкурентних переваг у відповідь на конкурентні виклики посткризового світу [1].

Науковий інтерес до проблемами формування регіональної політики в контексті забезпечення економічної безпеки держави займалися М. Долішній, Б. Данилишин, З. Герасимчук, С. Злупко, М. Козоріз, А. Куклін, Я. Побурко, Л. Семів, А. Федорищева, О.Хомра та ін..

Під економічною безпекою регіону як відносно самостійної економічної системи розуміється сукупність його властивостей, що забезпечують його прогресивний розвиток в умовах дестабілізуючого впливу різноманітного виду загроз. Дана категорія розуміється як стан забезпеченості необхідними ресурсами на рівні, який дозволяє гарантувати розвиток і зростання економіки та соціальної сфери при достатньому захисті економічних інтересів від системи загроз зовнішнього і внутрішнього походження. Основним шляхом підтримки належного стану безпеки є формування цілісної системної динаміки, реалізація якої дозволить досягти позитивного стану функціонування соціально-економічних систем різних територіальних рівнів [2].

Сутність економічної безпеки реалізується також у системі показників — індикаторів економічної безпеки. Розрізняють: економічні, соціальні, фінансові індикатори. Серед них: рівень, якість і тривалість життя; темпи інфляції; обсяг грошової маси; рівень безробіття; рівень депопуляції; валовий внутрішній продукт (ВВП); економічне зростання; дефіцит бюджету; державний борг; інтегрованість у світову економіку; сальдо експорту-імпорту; енергетична залежність; розмір золотовалютних резервів; обсяг тіньової економіки.

Найважливішим апаратом дослідження системи економічної безпеки є методи економіко-математичного моделювання, які базуються на різних розділах математики, математичної статистики, для комп'ютерного розв'язання економіко-математичних задач використовується обчислювальна техніка, пакети прикладних програм та інші суміжні дисципліни. Математичні методи дослідження економічних об'єктів дозволяють імітувати ті якості системи, причинно-наслідкову обумовленість яких досить складно визначити у явній формі, внаслідок великої кількості взаємодіючих факторів, зв'язки між якими ускладнені. Математичні методи дають змогу створити формальні структури, які ідентифікуються з реальним об'єктом і дають можливість оцінити якості системи та тенденції її розвитку на основі системи вхідних передумов.

Дані для розрахунку економічної безпеки Дніпропетровської області розділимо на три показники – економічні, соціальні та екологічні.

Інвестиційна безпека регіону - вимірюється індикаторами, що свідчать про інвестиційну активність порівняно з валовим регіональним продуктом. В Дніпропетровській області інвестиційної безпека з 2010 по

2014 роки була на рівні 42,5% - 61%, а в 2015 році зросла до 94,6%. Соціальна безпека регіону вимірюється індексом людського розвитку, рівнем безробіття, рівнем середньорічних номінальних грошових доходів на одну особу. В Дніпропетровській області рівень безробіття з 2010 по 2013 роки був на рівні 6,5% - 7,09%, у 2014 році виріс до 8,05%, а у 2015 знизився до 7,2%. Рівень середньорічних номінальних грошових доходів на одну особу у 2010 по 2014 роках складав 3,340 -4,71дол.США, а у 2015 році знизився до 2,28 дол. США.

Рівень демографічної безпеки, оцінюється через систему показників, до яких відносяться коефіцієнт депопуляції, сумарний коефіцієнт народжуваності, загальний коефіцієнт народжуваності, загальний коефіцієнт смертності, коефіцієнт депопуляції. В Дніпропетровській області з 2010 по 2014 роки він був на рівні 1,38 - 1,53, а у 2015 зріс на 1,61. Загальний коефіцієнт народжуваності з 2010 по 2015 роки був на рівні 10,2 - 11,16 тис. осіб, а загальний коефіцієнт смертності – 15,46 - 16,42 тис. осіб.

Отже, економічна безпека є динамічною категорією, що знаходиться в постійному русі і видозмінюється під дією величезного числа соціально-економічних, політичних і навіть соціокультурних факторів. Особливу увагу при цьому необхідно приділяти загрозам економічної безпеки, тим умовам і факторам, що в силу як об'єктивних, так і суб'єктивних причин здатні негативно вплинути на перераховані вище параметри стану економічної безпеки.

Список використаних джерел:

1. Шлемко В. Т. Економічна безпека України: сутність і напрямки забезпечення : монографія / В. Т. Шлемко, І. Ф. Бінько. — К. : РНБОУ, Нац. ін-т страт. досліджень, 1997. – 144 с
2. Ткаченко В. Г. Проблемы региональной экономической безопасности в условиях постиндустриального периода в Украине / В. Г. Ткаченко // Економіка АПК. – 2008. – № 5. – С. 22–27.

Науковий керівник: Андрейшина Наталя Борисівна, кандидат економічних наук, доцент, КВНЗ «Інститут підприємництва «Стратегія» ДОР», м. Жовті Води

СТВОРЕННЯ СУЧАСНИХ ПРОГРАМНИХ ЗАСОБІВ ВИВЧЕННЯ ТА ДОСЛІДЖЕННЯ ТРЕНД-СЕЗОННИХ ЧАСОВИХ РЯДІВ

Проскура Світлана Леонідівна

старший викладач, НТУУ «Київський політехнічний інститут»

Динаміка темпів інфляції, курсів акцій, валют або темпів зростання валового внутрішнього продукту, є предметом детального вивчення економістів та економетристів. Основною задачею таких досліджень постає прогнозування, з метою прийняття правильних економічних рішень.

Прогнозування економічних показників у будь-якій галузі, зокрема прибутку, тісно пов'язано з дослідженням тренд-сезонних часових рядів. Це може бути відновлення пропущених (інтерполяція) показників і визначення точності цього прогнозу на базі підібраної моделі або прогнозування майбутніх (екстраполяція). Саме дослідження тренд-сезонних часових рядів і побудова тренд-сезонної моделі є етапом прогнозування його можливих значень на майбутнє. Власне, рівняння вже є модель тимчасового ряду. [2]

В основі таких досліджень лежить метод відомого радянського вченого М.С. Четверикова, особливість якого полягає в розчленуванні адитивної моделі ряду динаміки на компоненти. З цього приводу він зазначав: «розчленуванню підлягає динаміка, але не саме явище, яка приймає нероздільну участь у всьому складному русі». [3]

За даним методом для виділення компонента, заданого тренд-сезонного ряду, використовують ітераційні методи фільтрації, основна ідея яких, полягає у багатократному застосуванні ковзної середньої та одночасному оцінюванню сезонної хвилі на кожному кроці.

У даній статті розглядається програмне забезпечення, яке було розроблено на основі метода Четверикова. Кроки даного метода приведені в навчальному посібнику «Економіко-математичні методи і прикладні моделі», під редакцією В.В. Федосєєва. [1]. Так, на рис.1 приведено вікно завантаження даних з файлу програми.

Рис .1 - Вікно завантаження даних. Стартове вікно.

Після запуску програми відбувається покрокове обчислення формул, з виведенням графіків або результатів обчислень на екран,. Наприклад, на рис.2 показано результат виконання шостого кроку , а саме фільтрація даних методом Четверякова, а на рис.3 -кінцевий етап перетворення ряду із відносних значень в ряд процентів..

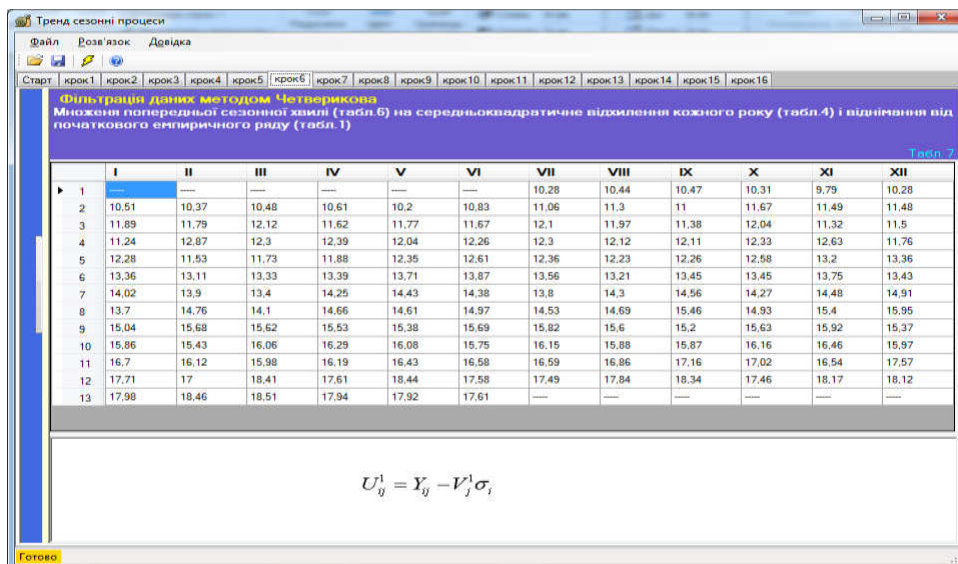

Рис.2 -Вікно множення середньої сезонної хвилі на середньоквадратичне відхилення кожного року

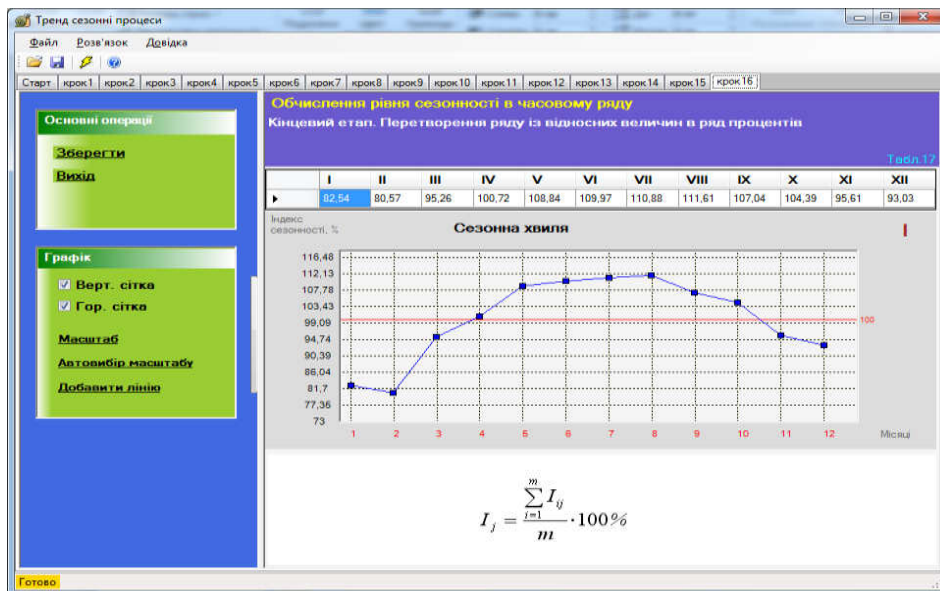

Рис 3.-Кінцевий етап перетворення ряду із відносних значень в ряд процентів.

Програма «Тренд-сезонні процеси» автоматизує прогнозування економічних показників підприємства на майбутнє, зокрема прибутку, на основі визначення оцінок рівня сезонності часового ряду. Програма виконує фільтрацію даних за алгоритмом Четверикова, проводить статистичний аналіз рівня сезонності, а саме визначає показник рівня сезонності для кожного місяця (кварталу). Покроковий інтерфейс дозволяє переглядати проміжні дані. Програма проста та зрозуміла у використанні

Список використаних джерел:

1. Экономико-математические методы и прикладные модели: Учеб. пособие для вузов/ В.В. Федосеев, А.Н. Гармаш, Д.М. Дайитбегов и др.; Под ред. В.В. Федосеева. — М.: ЮНИТИ, 1999. - 391 с. с 171-172
2. Економетрія: Навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.” (ст.3-4) О. Л. Лещинський, В. В. Рязанцева, О. О. Юнькова. — К: МАУП, 2003.
3. Четвериков Н.С Статистичні дослідження (Теорія і практика). М.: Наука, 1975. 4.

MAIN GOALS AND FUNCTIONS OF THE NATIONAL BANK OF UKRAINE

Zham O.U.

PhD, Associate professor, National Aviation University, Kyiv

Lunkina I. U.

student, National Aviation University, Kyiv

The National Bank of Ukraine is the special central agency. The Constitution of Ukraine provides legal status, tasks, functions, powers and principles of the National Bank of Ukraine. Also it is the emission center, that conducts a unified state policy in the field of monetary, credit, strengthening of monetary unit of Ukraine - hryvnia. It regulates and supervises the activities of commercial banks in Ukraine.

In 1999 the Law "Of the National Bank of Ukraine" was accepted to increase responsibility of the central bank to ensure monetary stability and to improve strengthening the independence of the central bank authorities in the conduct of monetary policy.

According to this Law the main goal of the National Bank is to ensure the stability of Ukraine's monetary unit. To provide this, NBU supports the stability of the banking system and, within its competence, price stability. In addition to it, there are some functions which also help to achieve a main goal:

- to determine and pursue the monetary policy in accordance with the General Principles of the Monetary Policy developed by the Council of the National Bank of Ukraine;

- to issue the national currency of Ukraine on a monopoly basis and to organize its circulation;

- to establish the rules of conducting banking transactions, accounting and reporting, protection of the information, funds and property for the banks and other financial and credit institutions;

- to determine the areas of the development of modern electronic banking technologies, to establish, co-ordinate and control the creation of electronic means of payment, payment system, banking automation and the banking information protection facilities;

- to compile, analyze and forecast the balance of payments;

- to exercise the currency regulation with the competence to be defined by a special law, to determine the procedure of effecting payments in the foreign currency, to organise and exercise the currency control over the commercial

banks and other credit institutions which are in possession of a the National Bank's license for the transactions with currency values;

- to ensure the accumulation and custody of the gold and currency reserves and the conduction of transactions with them and the banking metals;
- to analyze the status of the monetary, crediting, financial, pricing and currency relations;
- to organize the collection and transportation of bank notes, coins and other values;
- to take part in the training of personnel for Ukraine's banking system, etc.

The National Bank is a legal entity which, has separate property that is the subject of state property and it is in full economic competence. The authorized capital of the bank is owned by the state and serves to ensure the bank's liabilities. Current law provides such system (structure) of the National Bank: the central office, regional departments in the regions and the Crimean Autonomous Republic, clearing houses, Banknote Mint, banknote paper factory, the State Treasury, Central is money storage of, specialized companies and institutions needed for the bank.

ЗМІЦНЕННЯ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ ДО БАНКІВСЬКОЇ СИСТЕМИ

Губа Марія Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри грошового обігу та банківської справи, Університет митної справи та фінансів

Поривай Артем Олександрович

студент, Університет митної справи та фінансів

Бодня Дмитро Андрійович

студент, Університет митної справи та фінансів

Продуктова політика банків України зазнала стрімкого розвитку з початком ХХІ століття. Це було викликано формуванням ринкової економіки в Україні, збільшенням послуг для клієнтів, збільшенням зовнішньоекономічних зв'язків із іншими країнами і тд. Проте, нинішня ситуація в країні характеризується стрімким погіршенням соціально-економічного становища громадян, зниженням їх платоспроможності та зростанням недовіри населення до банківських установ. Отже, постає необхідність у розгляді ринку банківських послуг України, задля виявлення проблем із якими спираються вітчизняні банки та знаходження можливих напрямів відновлення довіри населення до банківських установ.

Слід зазначити, що ринок банківських послуг України можна поділити на ринок традиційних банківських послуг та нетрадиційних. Основними видами традиційних послуг є депозитні та кредитні. До нетрадиційних послуг відносяться операції з цінними паперами, валютні, лізингові й консалтингові послуги, факторинг, гарантійні, посередницькі та консультаційні послуги.

У сучасних умовах банкам все важче залучати нових клієнтів та зберігати депозитний портфель на безпечному рівні для надійного функціонування банківських установ. Проблема постає в тому, що клієнтам банківських установ дуже важко визначити справжній фінансовий стан банку в якому відкрито його рахунок, або виявити передумови настання стану, коли банк стане неплатоспроможним. Такі показники, як розмір статутного капіталу, строк роботи на банківському ринку не є запорукою стабільної роботи банку та його фінансової стійкості [1, С. 47].

Також в умовах нинішніх подій у банків в значній мірі відсутня можливість фінансування поточної діяльності через брак ресурсів і це викликано тим, що за останні роки банківська система стала залежною від ресурсів міжнародних ринків позик та капіталів. А отже, банкам слід зосередити більшу увагу на традиційних банківських послугах, а саме на залученні депозитів фізичних осіб, які нині залишаються єдиним надійним джерелом ресурсів.

Нинішня політика комерційних банків повинна включати такі заходи: постійний процес модернізації лінійки депозитних продуктів банку (строки, супутні продукти, умови нарахування відсотків); оптимізація технології обслуговування клієнтів (спрощення процедур укладання угод та отримання відсотків); активізація інноваційних процесів (електронні платежі та інтернет-системи); переорієнтування продуктової політики по термінах на які пропонуються банківські продукти та послуги, так як сьогодні клієнти переважно схильні довіряти кошти лише на короткі терміни.

Іншим перспективним напрямком діяльності банківських установ на сьогодні є маніпулювання курсовою складовою депозиту. Банкам слід пропонувати вигідний курс конвертації валют (тобто клієнт вносить гривню на валютний депозит за курсом, який значно нижчий за ринковий).

Ще одним напрямком розвитку продуктової політики банків в нинішніх умовах є використання «гнучкості» окремих параметрів таких як ліквідність, платоспроможність, рентабельність та ін. Найбільш ймовірно, що залучити кошти населення вдасться на вклади з вільним режимом використання грошових коштів, але з високими процентними ставками.

Також слід зауважити, що Національний банк України спричиняє вагомий вплив на формування та зміцнення довіри населення до вітчизняної банківської системи. Це зумовлено тим, що НБУ, у відповідності із Законом України «Про Національний банк України» [2], є особливим центральним органом державного управління, її емісійним центром, проводить єдину державну політику в галузі грошового обігу, кредиту, зміцнення грошової одиниці, організує міжбанківські розрахунки, визначає курс грошової одиниці відносно валют інших країн та координує діяльність банківської системи в цілому, здійснюючи нагляд за дотриманням банківського законодавства іншими державними та комерційними банківськими установами й маючи повноваження для регулювання їх діяльності.

На сучасному етапі стратегічними напрямками наглядової політики Національного банку на найближчу перспективу повинно бути [3, С. 284]:

1. Поступове впровадження нагляду на основі оцінки ризиків. Це головний напрям стратегії банківського нагляду, який передбачає акцентування нагляду на оцінці всіх істотних ризиків банку та якості управління ними.

2. Підвищення рівня корпоративного управління в банках та відповідності його міжнародним стандартам.

3. Впровадження принципів консолідованого нагляду, що передбачає необхідність розуміння ризиків у широкому аспекті – в масштабах усієї банківської групи, до якої належить банк.

4. Активне ведення роботи щодо запровадження вимог Базеля та ін.

Виконання цих завдань дасть змогу НБУ забезпечити комплексний, безперервний процес розумного банківського нагляду, який у свою чергу посприятиме забезпеченню більш високого рівня ринкової дисципліни, прозорості та відкритості інформації у банківському секторі та зміцненню довіри населення до банківських установ.

Отже, зазначені вище напрямки розвитку та удосконалення діяльності банківських установ, а також якість нових стандартів наглядової політики з боку НБУ, їх відповідність сучасним вимогам до стану банківської системи, відповідність потребам її подальшого розвитку, створять передумови поступовому зміцненню довіри населення до банківської системи та стануть тим запобіжником, який, хоча й не повністю знівелює вплив імовірних наступних криз у банківському секторі, то хоча б утримає цей вплив на безпечному для національного ринку капіталу рівні.

Список використаних джерел:

1. Бодня Д.А. Дослідження стану та перспектив розвитку банківської системи України / Д.А. Бодня, А.О. Поривай // Дванадцяті економіко-правові дискусії : матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. – Львів, 2015. – С. 47-51.
2. Закон України № 679-XIV від 20.05.1999 «Про Національний банк України» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/679-14>
3. Романик О. Р. Вдосконалення банківського нагляду і регулювання діяльності вітчизняних банків відповідно до міжнародних стандартів / О. Р. Романик // Науковий вісник НЛТУ України. - 2013. - Вип. 23.17. - С. 278-285.

ЗДІЙСНЕННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКАХ УКРАЇНИ

Івїнська Валерія Андріївна

студентка IV курсу фінансового факультету, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

Ярова Юлія Олександрівна

студентка IV курсу фінансового факультету, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

Губа Марія Олександрівна

доцент кафедри грошового обігу та банківської справи, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

Основним призначенням фінансового моніторингу є боротьба з відмиванням доходів, отриманими злочинним шляхом. Найбільш уразлива є кредитно-фінансова система України, яка все частіше використовується для легалізації іноземних капіталів, створених злочинним шляхом.

В.В. Сухонос зазначає, що найбільш поширеними способами легалізації злочинних доходів у банківській сфері України є:

- переказ коштів через банківські рахунки за фіктивними договорами;
- отримання в банках коштів з рахунків на фіктивних підставах;
- укладання договорів банківського вкладу;
- здійснення валютнообмінних операцій;
- укладання кредитних договорів [1, с. 150].

Виявлення та протидія легалізації незаконних доходів і фінансування тероризму стали основою спільної та цілеспрямованої

роботи служби Державного фінансового моніторингу, Національного банку України та інших органів виконавчої влади.

Відповідно до п. 48 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення», фінансовий моніторинг - сукупність заходів, які здійснюються суб'єктами фінансового моніторингу у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, що включають проведення державного фінансового моніторингу та первинного фінансового моніторингу [2].

Система фінансового моніторингу складається з первинного фінансового моніторингу та державного фінансового моніторингу[2].

За офіційною звітною інформацією ДКФМУ відсоток повідомлень про фінансові операції, поданих СПФМ до Держфінмоніторингу протягом 2016 року складає 99,03% від загальної кількості повідомлень [3]. Отже, комерційні банки є основним джерелом надходження інформації про здійснення фінансових операцій, які підлягають фінансовому моніторингу. Це свідчить про велику значимість дослідження фінансового моніторингу у протидії легалізації (відмиванню) доходів одержаних злочинним у банківській системі.

Отже, висвітлені організаційно-аналітичні засади проведення фінансового моніторингу в банках дозволяє зробити наступні висновки.

По-перше, здійснення фінансового моніторингу в банках відіграє важливу роль у протидії легалізації (відмиванню) злочинних доходів, отриманих незаконним шляхом.

По-друге, чинне законодавство України в цілому відповідає міжнародним вимогам щодо протидії легалізації злочинних доходів, а також має відповідні внутрішньодержавні структури фінансової розвідки.

Список використаних джерел:

1. Сухонос В. В. Легалізація злочинних доходів у банківській сфері і боротьба з нею / В. В. Сухонос // Правовий вісник Української академії банківської справи. – 2012. – № 1. – С. 149–153.
2. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 14.10.2014 № 1702-VII [Електронний ресурс] // Верховна Рада України. Законодавство України [сайт]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>. – Назва з екрану
3. Державна служба фінансового моніторингу України: підсумки роботи за 2016 рік [Електронний ресурс]. – Київ, 2016. – С. 88. // Державна служба

фінансового моніторингу України [сайт]. – Режим доступу: http://sdfm.gov.ua/content/file/Site_docs/2017/20170330/Zvit_2016.pdf – Назва з екрану

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ КОМПЛЕКСНОЇ РЕЙТИНГОВОЇ СИСТЕМИ CAMELS В ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

Корсакова Ольга Сергіївна

кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, Донбаський державний технічний університет, м. Лисичанськ

В умовах нестабільної економічної ситуації на вітчизняному та світовому фінансових ринках, для прийняття зважених рішень та прогнозування подальшого ефективного розвитку банківського сектору, мінімізації ризику в сфері банківського обслуговування та оптимізації взаємовідносин в системі «банк-клієнт», учасники банківської системи потребують своєчасного отримання об'єктивної та якісної інформації щодо фінансово-економічної діяльності банків. З цією метою розроблено систему рейтингового оцінювання діяльності комерційних банків. На сьогодні, для оцінки фінансового стану вітчизняних банків Національним банком України рекомендовано до застосування систему комплексного рейтингового оцінювання CAMELS. Система базується на оцінці ризиків здійснення банківської діяльності за основними складовими:

- 1) достатність капіталу банку в контексті захисту інтересів споживачів банківських послуг та забезпечення достатнього рівня його платоспроможності;
- 2) якість банківських активів в контексті впливу їх розміру та складу на фінансовий стан банку;
- 3) менеджмент банківської діяльності: формування ефективних методів банківського управління та нагляду;
- 4) забезпечення оптимального співвідношення використання коштів та джерел їх формування;
- 5) чутливість до ринкового ризику: здатність швидко адаптувати діяльність банку відповідно до зміни ринкової ситуації;
- 6) оптимізація грошових потоків банку з метою перспективного розвитку.

Складання рейтингу банку є, насамперед, інструментарієм обґрунтування інвестиційної привабливості, демонстрація ефективності роботи банківського сектору, забезпечення страхової надійності та кредитоспроможності банківських інструментів в умовах фінансової кризи. Система показників рейтингової оцінки являє собою комплекс

коефіцієнтів, розрахованих з використанням даних балансу комерційного банку, а також звіту про прибутки та збитки. Рейтингова система CAMELS є дієвим засобом регулювання та нагляду за станом комерційних банків з боку НБУ. Вона дає можливість на основі оціночних коефіцієнтів виявити «слабкі місця» в діяльності комерційних банків та розробити шляхи їх ліквідації; отримати інформацію щодо реального стану банківської системи на певний період часу; спрогнозувати подальший її розвиток та визначити пріоритетні напрямки банківської діяльності.

Згідно системи рейтингового оцінювання CAMELS кожному з банків передбачається визначення певного цифрового рейтингу за всіма складовими; і на його підставі визначається комплексна рейтингова оцінка банку. Визначення комплексної рейтингової оцінки є суб'єктивним, а тому має бути аргументованим, економічно обґрунтованим та враховувати вплив зовнішніх та внутрішніх факторів як на діяльність окремого банку, так і на функціонування банківської системи взагалі [1].

Критерії оцінки компонентів комплексної рейтингової оцінки CAMELS детально розглянуто Положенням про порядок рейтингових оцінок за рейтинговою системою CAMELS № 171, затвердженим Постановою Правління НБУ від 08.05.2002 р. Нами здійснено аналіз факторів впливу показників та виокремлені такі з них, що в умовах кризових явищ в економіці та нестабільної ринкової кон'юнктури суб'єктами банківської системи при прийнятті рішень мають враховуватися в першу чергу. Дані вибіркового аналізу подані в таблиці 1.

Таблиця 1 – Найбільш вагомі фактори впливу на банківську систему

Критерії оцінки компонентів комплексної рейтингової системи CAMELS	Ключові фактори впливу на рівень рейтингової оцінки (виокремлені за результатами аналізу)
I. Достатність капіталу	- дотримання вимог банківського законодавства України, а саме – нормативно-правової бази НБУ;
	- вплив банківських ризиків на капітал банку;
	- доступ до ринку капіталу та його вартість;
	- відповідність обсягу регулятивного капіталу напрямам діяльності певної банківської установи;
	- рівень прибутковості банку та її вплив на систему формування регулятивного капіталу.
II. Якість активів	- стратегія та ефективність управління кредитним портфелем та портфелем цінних паперів банку;
	- рівень нестандартних та сукупних активів та їх співвідношення;
	- концентрація операцій на одного позичальника, а також рівень галузевої концентрації;
	- якість, обсяги, стратегія управління, напрямки розміщення активів.
III. Менеджмент	- відповідальність керівництва банку за діяльність та результати

	функціонування банку; повна обізнаність Наглядової Ради в справах банку;
	- підготовка та впровадження планів; достатність та ефективність системи внутрішнього контролю за всіма основними напрямками діяльності банку;
	- незалежність та об'єктивність як внутрішнього, так і зовнішнього аудиту; ступінь реагування керівництва банку на його результати;
	- оптимальність організаційної структури банку; обґрунтування мережі підрозділів банку та ефективність управління ними;
	- якість та дієвість розробленої банком системи внутрішнього фінансового моніторингу; рівень її взаємодії з суб'єктами державного фінансового моніторингу;
	- рівень якості інформаційного забезпечення банку; ефективність заходів запобігання несанкціонованого розголошення інформації стосовно діяльності банку.
IV. Надходження	- якість, структура, повнота, періодичність надходжень коштів банку;
	- ефективність системи ціноутворення на банківські інструменти, операції та послуги;
	- схильність до зміни структури доходів та витрат; схильність системи функціонування банку до надбання непередбачених доходів та витрат;
	- ефективність фінансового та бюджетного планування.
V. Ліквідність	- ефективність стратегії управління фінансовими потоками банку і політики забезпечення його ліквідності;
	- обсяги ліквідних активів банку, їх структура та джерела формування;
	- ефективність системи управління ліквідністю;
	- диверсифікація банком джерел фінансування.
VI. Чутливість до ринкового ризику	- формування керівництвом банку дієвого механізму виявлення та вимірювання ризиків; здатність їх контролювати та нейтралізувати їх негативних вплив за здійснення банківської діяльності
	- обсяги операцій банку, пов'язані з ринковим ризиком;
	- обґрунтування та впровадження системи лімітування ринкового ризику;
	- ефективність функціонування внутрішньої системи контролю за процесом управління ринковим ризиком;
	- функціональність системи внутрішнього аудиту банку.

Список використаних джерел:

1. Положення про порядок рейтингових оцінок за рейтинговою системою CAMELS № 171, затверджене Постановою Правління НБУ від 8 травня 2002 р., зі змінами та доповненнями. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0171500-02>
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. № 2121 – III (зі змінами і доповнення) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. - № 5-6. Ст. 30. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>
3. Банківське регулювання і нагляд: методологія та практика: монографія / За ред. В.В. Коваленко. – Одеса: Видавництво «Атлант», 2013. – 492 с.

4. Банківський нагляд з використанням структурно-функціонального аналізу: теорія, світовий і вітчизняний досвід [Текст]: монографія / О.П. Заруцька. – Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2013. – 379 с.

РОЛЬ ДОВІРИ НАСЕЛЕННЯ У ФОРМУВАННІ СИСТЕМИ ГАРАНТУВАННЯ БАНКІВСЬКИХ ВКЛАДІВ

Мазур Андріана Володимирівна

кандидат економічних наук, старший викладач кафедри фінансів,
Національний університет «Львівська політехніка»

Заплюйсвічка Олександр Сергійович

студент, Національний університет «Львівська політехніка»

Надійність банківської системи залежить від довіри громадян до національної грошової одиниці та забезпечення її стабільності. На тлі недовіри значна частка громадян України зберігають власні заощадження у готівковій формі. Чим більша недовіра банківських вкладників, тим менше заощаджень перебувають в банківській системі і, як наслідок, знижується грошова маса. Банківські вклади населення є важливим джерелом формування ресурсної бази банків, що забезпечує ефективність функціонування фінансової системи загалом.

Для захисту прав вкладників, ще у 1998 році Президентом України був підписаний Указ «Про заходи щодо захисту прав фізичних осіб – вкладників комерційних банків», який передбачав створення Фонду гарантування вкладів фізичних осіб [3]. Даним указом було встановлено гарантію на відшкодування вкладу та відсотків за ним фізичній особі, в разі недоступності вкладу у самому комерційному банку. Сума, гарантована державою, піднімалась аж 11 разів і на сьогодні становить 200 тисяч гривень, ще від 21 серпня 2012 року згідно Закону України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» [1].

Однак, варто зазначити, що розмір суми відшкодування вкладів населення в Україні є значно нижчим порівняно з сумами, гарантованими іншими державами. Так, у контексті міжнародного досвіду гарантування депозитів, розмір суми відшкодуваних вкладів у Великобританії становить 85 000 фунтів стерлінгів, у США – 250 000 доларів США, а у країнах Європейського Союзу розмір сягає 100 000 євро. Слід також відмітити, що станом на день останнього підняття гарантованої суми курс до долара в Україні становив 7,99 гривень за одиницю. Станом на 25.04.2017 р. офіційний курс Національного Банку становить 26,67 гривень за долар [2]. При знеціненні національної грошової одиниці більш

як у 3 рази протягом наведеного періоду, сума гарантування залишилась тією ж самою.

У процесі зміцнення системи гарантування банківських вкладів, в умовах, коли вона функціонує на постійній і стабільній основі, а її діяльність налагоджена і чітко регламентована, виникає тенденція до розширення охоплення системою гарантування й інших фінансових інститутів. Як наслідок – це сприятиме розширенню ресурсної бази Фонду гарантування вкладів фізичних осіб.

З цього приводу в розроблених Форумом за фінансову стабільність «Рекомендаціях по створенню ефективних систем страхування депозитів» звертається особлива увага на можливість існування різних підходів до небанківських фінансових інститутів, які залучають депозити і працюють з інструментами, які їм подібні [4].

В контексті дослідження теми розширення надання гарантій цікавим аспектом її дослідження є поширення гарантування депозитів на значно більш ширше в порівнянні з банками та іншими кредитними організаціями коло фінансових інститутів. До них відносяться, наприклад, кредитні спілки – у Польщі, страхові компанії, інвестиційні компанії – у Великобританії, страхові компанії та інші фінансові установи – у США. Гарантування вкладів в такого роду установах в Україні може розглядатися як один з напрямків подальшого розвитку законодавства у цій сфері.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про систему гарантування вкладів фізичних осіб» від 23.02.2012 №4452–VI. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4452-17/page>
2. Інформаційний фінансовий веб-портал «МІНФІН». – [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://minfin.com.ua/currency/nbu/usd/>
3. Офіційний веб-портал Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. – [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.fg.gov.ua/dlia-vkladnykiv>
4. International Association of Deposit Insurers, 2016, Annual Reports provide information on every activity of the IADI over the year including financial statements. IADI Annual Report 2015/2016, Basel, Switzerland, [Electronic resource], Access mode: http://www.iadi.org/en/assets/File/Annual%20Reports/IADI_Annual_Report_2015-2016.pdf.

ФУНКЦІЇ ТА ВИДИ ДІЛОВОЇ РЕПУТАЦІЇ БАНКІВ

Пустовіт Вікторія Сергіївна

магістр, Львівський національний університет імені Івана Франка

Репутація банку, є його “візиткою”, вона може бути як позитивною, так і негативною, що, насамперед, залежить від ефективності її управління та розуміння. Репутація показує чому клієнти обирають той чи інший продукт або послугу банку. Виходячи з цього, доцільно виділити деякі аспекти, які формують ділову репутацію: банки не здійснюють прямого контролю за сприйняттям зацікавлених сторін, але вони можуть впливати на них; банки повинні шукати нові можливості, серед несприятливих ситуацій зокрема; репутацію слід розглядати як актив; ступінь впливу певної події на репутацію буде залежати від того, наскільки встановлена довіра.

Основні функції ділової репутації банків:

- Захисна функція полягає в тому, що створюючи високу конкурентоспроможність банку на ринку, захищає його від недобросовісних конкурентів, знижує ризик прояву негативного ставлення з боку суспільства, у разі допущення помилок в своїй діяльності; захищає від імітацій і копіювання, укріплює позиції щодо продуктів субститутів, ускладнює процес проникнення конкурентів на ринок, створює емоційні та раціональні передумови для повторних покупок і багатократних клієнтів.

- Комерційна функція полягає в тому, що за рахунок створення лояльності в банку і його продуктах забезпечується можливість запиту більш високої ціни і тому очікується збільшення прибутку, зниження ступіня ризику, витрат на рекламу.

- Ресурсна функція полегшує залучення всіх видів ресурсів, у тому числі, допомагає знайти нових працівників, акціонерів, залучити зацікавлених інвесторів, полегшити державну підтримку.

- Інформаційна функція допомагає інформувати суспільство про існування банку, його діяльність, продукти та послуги які він надає, роль в суспільстві та фінансових колах, забезпечує основною інформацією про банк потенційних партнерів та покупців; дає змогу споживачу чітко визначити основні цінності банку.

- Престижна функція визначає оцінку ділової репутації як працівниками банку, так і її оцінку клієнтами.

- Економічна (додаткова вартість банку і його акцій за рахунок брэнда, додаткова вартість у ціні продукту, задоволення клієнтів);

Ділову репутацію банку поділяють на два види: зовнішня та внутрішня. Внутрішня ділова репутація формує уявлення персоналу про

неї. Персонал розглядається як чинник конкурентоспроможності, а також, як одна з ключових груп громадськості.

Основними складовими внутрішньої ділової репутації є системи: підбору і навчання персоналу, відносин керівництва й підпорядкування, оцінки роботи персоналу на підставі прийнятих у банку критеріїв, винагород, соціальних пільг. Також до внутрішньої ділової репутації зачислимо фірмовий стиль банку, соціально-психологічний клімат: настрої і думки колективу, індивідуальне самопочуття та оцінка умов життя і роботи особи в колективі. Ділова репутація банку є результатом систематичного ставлення до персоналу акціонерів та правління банку.

Внутрішня ділова репутація банку може бути зумовлена такими чинниками:

- рівнем організації та координації взаємодії великої кількості людей, спрямованої на досягнення спільних цілей;
- характером взаємовідносин менеджменту і працівників;
- системою навчання співробітників;
- програмою стимулювання та заохочення.

Зовнішня (корпоративна) ділова репутація банку – це те, як його сприймає суспільство, засоби масової інформації та інвестори. Може включати такі складові: громадська думка про банк, що формується як результат якісної реклами, якісними продуктами, суспільною роботою; зв'язками з інвесторами. [3. с. 80].

Дзеркальна ділова репутація – це образ-відображення себе самого. Вона є складовою не лише окремої людини, а й цілої банківської установи. Бажана (цільова) репутація – це ідеальний образ себе самого. Робота з формування ділової репутації банку повинна починатися з формування основних понять, які будуть її характеризувати.

Демонстративна ділова репутація спрямована на створення і презентацію характеристик, які відповідають даному банку. Це такі характеристики, як: легка впізнаваність, відмінність від інших, підкреслення позитивних та негативних рис, замаскування рис, небажаних для демонстрації.

Корпоративна ділова репутація – це репутація банку в цілому, а не окремих працівників, підрозділів чи результатів їх роботи. Цей вид включає в себе репутацію банку, його позитивну діяльність, ступінь стабільності.

Поточна ділова репутація виникає тоді, коли її співставляють з образом об'єкта, який сформувався у свідомості громадськості. Цей вид має такі особливості: образ не завжди повно і правильно відображає реальний об'єкт, обов'язково містить ознаки, за якими цей об'єкт можна ідентифікувати, образ є доволі сталим та інертним [4.с.165-166].

Отже, ділова репутація відіграє важливу роль в діяльності банку, вона формує довіру клієнтів та партнерів, забезпечує переваги банку на ринку праці, капіталів, захищає інтереси банку перед банками-конкурентами. Позитивна репутація спрощує доступ банку до різних ресурсів: інформаційних, фінансових та людських, а також, максимально захищає бізнес на фінансових ринках.

Список використаних джерел:

1. Бренд-менеджмент: теорія і практика : навч. посібник / укл. : І. В. Струтинська. – Тернопіль : Прінт-офіс, 2015. – 204 с.
2. Городюк А. А. Технологія управління репутацією [Електронний ресурс] / А. А. Городюк. – Режим доступу : www.buk.irk.ru/library/sbornik_07/goroduk.doc
3. Родіонов О. В. Бренд підприємства: формування, діагностика, розвиток : монографія / О. В. Родіонов. – Луганськ : Вид-во “Ноулідж”, 2012. – 270 с.
4. Шморгун Л. Г. Менеджмент організації : навч. посібн. / Л. Г. Шморгун. – К. : Знання, 2010. – 452 с.

Науковий керівник: Яворська Т.В., доктор економічних наук, професор кафедри банківського і страхового бізнесу, Львівський національний університет імені Івана Франка

ФОРМУВАННЯ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ

Кир'язова Тетяна Олександрівна

кандидат економічних наук, Одеський національний економічний університет

Формування міжбюджетних відносин та забезпечення виваженого соціально-економічного розвитку окремих територій і регіонів з метою посилення бюджетної та фінансової самодостатності шляхом впровадження бюджетної децентралізації є найголовнішою умовою покращення стану фінансового забезпечення органів місцевого самоврядування та формування місцевих бюджетів. Ефективність бюджетної децентралізації залежить, значною мірою, від повноважень органів місцевого самоврядування у питаннях прийняття бюджетних рішень, формування та виконання дохідної та видаткової частин місцевих бюджетів.

Насамперед, визначимо, що децентралізація – це система управління, при якій частина функцій центральної влади переходить до місцевих органів самоуправління; розширення прав низових органів управління; скасування або послаблення централізації [1].

Першим значним кроком за останні роки у напрямку бюджетної децентралізації стали прийняті Верховною Радою зміни до Бюджетного та Податкового кодексів України у грудні 2014 року, які набрали чинності з січня 2015 року. До внесених змін у бюджетне та податкове законодавство частка дотаційних бюджетів в Україні була дуже високою та складала від 50 до 90 відсотків бюджетів різних рівнів. Після впровадженої реформи кількість дотаційних бюджетів зменшилася майже вдвічі.

Другим важливим кроком щодо бюджетної децентралізації стало прийняття Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» та Методики формування спроможних територіальних громад. Таким чином, у 2015 році відбувся перший етап фінансової децентралізації, а результати виконання місцевих бюджетів за 2015 рік свідчать, що впроваджені законодавчі зміни у розрізі реформи децентралізації позитивно вплинули на формування місцевих бюджетів.

Так, протягом 2015-2016 років було зроблено певні зрушення щодо зміцнення рівня фінансової самостійності місцевих бюджетів шляхом передачі органам місцевого самоврядування додаткових бюджетних повноважень і закріплення стабільних дохідних джерел доходів для їх

реалізації. Розширення дохідної бази місцевих бюджетів відбулося за рахунок передачі з державного бюджету плати за надання адміністративних послуг, державного мита, збільшення частки зарахування екологічного податку з 35 до 80%, закріплення податку на доходи фізичних осіб за новими нормативами, розширення бази оподаткування податку на нерухомість та ін. Складання та затвердження місцевих бюджетів (до 25 грудня) відтепер не залежить від термінів прийняття державного бюджету. Зазнала змін й структура видатків місцевих бюджетів. Для здійснення видатків на делеговані повноваження у сфері охорони здоров'я та освіти було запроваджено нові види трансфертів – медичну та освітню субвенції. Відбулося спрощення процедури надання місцевих гарантій та здійснення запозичень, а також встановлено нову систему бюджетного вирівнювання тощо [2].

Створення нової моделі фінансового забезпечення місцевих бюджетів та міжбюджетних відносин передбачає збільшення бюджетної автономії та фінансової самостійності місцевих бюджетів, розширення повноважень місцевих органів влади стосовно фінансування окремих бюджетних програм та закладів. Формування власних дохідних джерел – один з основних напрямів вирішення питання збалансованості місцевих бюджетів.

Серед першочергових завдань щодо подальшого удосконалення формування місцевих бюджетів доцільно виокремити такі: забезпечення стабільної нормативно-правової бази; зміцнення дохідної бази місцевих бюджетів шляхом розширення переліку місцевих податків і зборів; застосування гнучких ставок до податків і зборів, що надходять до місцевих бюджетів; віднесення податку на доходи фізичних осіб до складу місцевих податків; підвищення інвестиційної складової місцевих бюджетів (збільшення кількості джерел надходжень до бюджету розвитку); удосконалення порядку та умов надання субвенцій з Державного бюджету України місцевим бюджетам; виявлення можливостей зменшення частки трансфертів, при цьому збільшити частку цільових субвенцій у трансфертах з Державного бюджету України; посилення фінансового контролю тощо.

Раціонально побудована та виважена система бюджетних відносин є гарантією дієвості соціально-економічної політики держави. Це обумовлюється потребами вдосконалення форм та методів планування бюджетів різних рівнів, ефективного використання бюджетних коштів, між бюджетних відносин, вдосконалення фінансових інструментів формування, оптимального розподілу та ефективного використання коштів бюджету, створення гарантованих, передбачуваних та довгострокових доходних джерел бюджетів. Мінімізувати наявні проблеми та створити умови для динамічного економічного підйому

країни дозволить також проведення низки заходів, спрямованих на надання органам місцевого самоврядування реальної влади й достатніх фінансових ресурсів для своєї діяльності, що сприятиме значному підвищенню ефективності бюджетної системи в цілому.

Список використаних джерел:

- 1.Словник української мови (академічний тлумачний словник1970-1980): в 11 томах.-Том 2.- Стор.260
- 2.Про бюджет і не тільки. Спеціально для об'єднаних територіальних громад/ Анатолій Ткачук, Ніна Наталенко. - К.: ІКЦ “Легальний статус”, 2016 – С.11-12.
- 3.Набатова Ю.О. Формування місцевих бюджетів в умовах децентралізації фінансових ресурсів//Ефективна економіка.-№5.-2015 [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4100>

ВДОСКОНАЛЕННЯ МЕХАНІЗМІВ СПРАВЛЯННЯ МІСЦЕВИХ ЗБОРІВ В УКРАЇНІ

Ковтун Ольга Ігорівна

студентка, Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Михайлюк Ігор Вадимович

студент, Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського

Власні джерела доходів місцевих бюджетів повинні формуватися переважно за рахунок місцевих податків та зборів, до яких, відповідно до вимог останньої редакції Податкового кодексу України, відносять єдиний податок, податок на майно, збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір. При цьому не дивлячись на те, що з прийняттям останніх змін до Податкового кодексу [1; 2] механізми справляння збору за місця для паркування транспортних засобів та туристичного збору суттєво не змінились, їх незначна роль у формуванні доходної бази місцевих бюджетів зумовлює необхідність дослідження проблем їх справляння.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематиці нарахування і сплати місцевих податків і зборів присвячено численні публікації як науковців так і податківців-практиків, серед яких особливої уваги заслуговують праці В. Л. Андрущенко та О. П. Кириленко [3], Ю. Б. Іванова [4], І. О. Луніної [5], А. М. Соколовської [6], Л. С. Тришак [7], Л.

Д. Тулуша та Н. М. Малініної [8] а також безлічі інших дослідників податково-бюджетних відносин на рівні бюджетів місцевих громад. Проте як недолікам порядків нарахування і сплати так і напрямам вдосконалення механізмів справляння місцевих зборів у дослідженнях цих, та інших науковців, на думку авторів цієї публікації, приділено недостатньо уваги. Крім того, як проблеми місцевого оподаткування загалом так і недоліки механізмів справляння місцевих зборів дещо загострились після обранням нашою країною курсу на децентралізацію, що й спричинило потребу в дослідженні проблем сучасних механізмів нарахування і сплати місцевих зборів та визначило його ціль і завдання. Дана публікація присвячена розробці рекомендацій щодо вдосконалення сучасних вітчизняних механізмів справляння місцевих зборів.

Методика досліджень. В статті використано економіко-статистичні методи дослідження, зокрема метод порівняння, монографічний, графічний та табличний методи.

Результати досліджень. Місцеві збори в Україні донедавна включали збір за парковку автомобілів, ринковий збір, збір за видачу ордера на квартиру, збір з власників собак, курортний збір, збір за участь у бігах на іподромі, збір за виграш на бігах, збір з осіб, які беруть участь у грі на тоталізаторі на іподромі, збір за право використання місцевої символіки, збір за право проведення кіно- і телезйомок, збір за проведення місцевих аукціонів, конкурсного розпродажу і лотерей, збір за видачу дозволу на розміщення об'єктів торгівлі. Проте незначний фіскальний і регулюючий потенціал перелічених податкових форм зумовив необхідність реформування як системи місцевого оподаткування так і власне місцевих зборів. В ході проведення зазначеної реформи, яка відбулась шляхом прийняття Податкового кодексу України та внесення низки змін до цього нормативно-правового акта, на заміну значному переліку місцевих зборів, що функціонували в Україні до цього, спочатку було запроваджено збір запровадження деяких видів підприємницької діяльності, збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір, а з 01.01. 2015 р. залишились лише збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір [9].

Варто зазначити, що останніми роками дохідна база місцевих бюджетів переважно формувалась не за рахунок місцевих податків та зборів, а з інших джерел, що суперечить самій логіці бюджетних відносин (табл. 1).

1. Динаміка доходів місцевих бюджетів в Україні*

Показник	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Загальна сума доходів місцевих бюджетів, млрд. грн	225,4	221,0	231,7
З них : - за рахунок місцевих податків і зборів, млн. грн	12171,6	15469,9	18535,6
- за рахунок місцевих зборів, млн. грн	516,2	639,3	645,9
Частка місцевих податків і зборів у загальній сумі доходів місцевих бюджетів, %	516,2	7,0	8,0
Частка місцевих зборів у загальній сумі доходів місцевих бюджетів, %	0,2	0,3	0,3

*Складено авторами за даними джерел [7;].

Зокрема, показники, наведені в таблиці, переконливо демонструють, що через місцеві бюджети в Україні перерозподіляється значна частина доходів зведеного бюджету України. Поряд з цим, вкрай мізерною в доходній базі місцевих бюджетів України є питома вага місцевих податків та зборів. Не дивлячись на те, що за період 2012-2014 рр. спостерігається зростання на 53,7 % абсолютних розмірів доходів місцевих бюджетів у формі місцевих податкових платежів, питома вага власних джерел доходів бюджетів місцевих громад в структурі загальної їх доходної бази зростає лише на 48,1 % і не досягла навіть 10 відсоткових пунктів їх доходної бази. % і не досягла навіть 10 відсоткових пунктів їх доходної бази. Ще меншою в структурі доходної бази місцевих бюджетів України є частка місцевих зборів. Крім того, зазначений показник за досліджуваний період зріс лише на 1/3, тобто темп його росту в динаміці не досягає значення темпу росту мобілізованих сум місцевих податків та зборів. При цьому, не дивлячись на те, що сучасні місцеві збори за своєю сутністю – реформовані збір за паркування автомобілів та курортний збір, слід зазначити, що порядки їх нарахування і сплати дещо відрізняються від механізмів справляння тих місцевих зборів, що функціонували в Україні до прийняття Податкового кодексу та внесення низки змін до цього нормативно-правового акта (рис. 1 та рис. 2).

Висновки. В ході проведення податкової реформи з усіх місцевих зборів, що функціонували в Україні, залишились лише збір за місця для паркування транспортних засобів та туристичний збір. Поряд з цим, відміна більшості місцевих зборів суттєво послабила фіскальні та регулюючі властивості зазначених податкових форм. Тому, з метою вдосконалення чинної системи справляння місцевих зборів необхідно розширити повноваження місцевих громад стосовно запровадження нових місцевих зборів та їх адміністрування, а також запровадити обов'язкові внески на охорону здоров'я громадян, що проживають і працюють в

екологічно неблагополучних районах. Подальші дослідження в обраному напрямі фінансово-економічних досліджень слід присвятити проблемам справляння сучасних місцевих податків, зокрема податку на майно та єдиного податку.

Список використаних джерел:

1. Про державний бюджет України на 2015 рік : Закон України від 28 грудня 2014 р. № 80-VIII. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.golos.com.ua/Article.aspx?id=370429>.
2. Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких законодавчих актів України щодо податкової реформи : Закон України від 28.12. 2014 р. № 71-VIII. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/71-19>.
3. Андрущенко В. Л. Федералізм міжбюджетних відносин: зарубіжні моделі та вітчизняні проблеми [Текст] / В. Л. Андрущенко, О. П. Кириленко // Підприємництво, господарство і право. – 2001. – № 7. – С. 91-94.
4. Іванов Ю. Б. Альтернативні системи оподаткування. [Текст]. / Ю. Б. Іванов – Харків : Торнадо – 2003. – 517 с.
5. Луніна І. О. Формування місцевих бюджетів на основі принципу еквівалентності: шлях до ефективної бюджетної системи України [Текст] / І. О. Луніна // Фінанси України – 2010 – №9 – С. 3-12.
6. Соколовська А. М. Шляхи реформування податкової системи України [Текст] / А. М. Соколовська. – Фінанси України – 2014. – №12 – С. 103-121.
7. Тришак Л. С. Оцінка системи місцевого оподаткування та напрямки її вдосконалення / Л. С. Тришак // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія Економічні науки. – 2014. – Випуск 9. – С. 85-87.
8. Тулуш Л. Д. Особливості формування системи прямого оподаткування аграрного сектору в розвинутих країнах [Текст] / Л. Д. Тулуш, Н. М. Малініна // Соціально-економічні проблеми і держава. – 2012. – Вип. 1 (6). – С. 124-134.
9. "Кіт у мішку": яку податкову реформу підготував новий Кабмін Яценюка. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.rbc.ua/ukr/analytics/show/-kot-v-meshke-kakuynalogovuyureformu-podgotovil-novyyu-15122014090200>.

Науковий керівник: Літвак Ольга Анатоліївна, викладач, Миколаївський національний університет імені В.О. Сухомлинського, м. Миколаїв

ОСОБЛИВОСТІ БЮДЖЕТНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ В СУЧАСНИХ УМОВАХ ЇЇ РОЗВИТКУ

Конюховська Наталія Володимирівна

студентка ФК-31, Національний університет «Львівська політехніка»

Фурдичко Любов Євгенівна

кандидат економічних наук, доцент, Національний університет «Львівська політехніка»

Бюджетна політика визначається як система законодавчо встановлених та науково обґрунтованих засад та заходів для покращення взаємовідносин між ланками бюджетів різних рівнів, а зокрема – зведеного. Процес розроблення бюджетної політики повинен оптимально поєднувати бюджетні параметри, враховуючи пріоритети бюджету, розвиток бюджетної сфери загалом та необхідність високої ефективності виконання функцій держави, що є актуальним для бюджетної системи України в сучасному в сучасному періоді розвитку України.

В процесі розвитку бюджетної системи, сформувалися певні суперечності та невизначеності, які вимагають цілісної перебудови бюджетної політики, переорієнтації на вирішення проблем економічного та соціального характеру, а також забезпечення активного розвитку сучасної моделі економіки України. Важливо зазначити, що одним із завдань держави є забезпечення ефективного функціонування усієї системи ринкової економіки в цілому. Саме тому державний бюджет повинен розглядатися як забезпечення макроекономічного збалансування та економічного зростання та як стратегічний план фінансового розвитку суспільства, а не лише як план доходів та видатків [2].

Ефективність бюджетної політики слід оцінювати за ступенем виконання нею належних функцій: розподільчої, що забезпечує акумуляцію грошових коштів та використання їх для потреб держави та контрольної, яка відповідає за аналіз всіх державних соціально-економічних процесів. З огляду на це, ефективність бюджетної політики на сьогодні розглядається, по перше, з точки зору виконання державного бюджету, по друге - з точки зору впливу на соціально-економічну ситуацію в країні, основні показники якого відображені у табл. 1 [3].

Таблиця 1

Основні показники економічного розвитку України за 2011-2015 роки*

Показники	2011	2012	2013	2014	2015
ВВП (млн дол. США)	163160	175781	183310	131805	90615
Рівень безробіття	8,7	8,2	7,8	9,7	9,5
Темп зростання реальної заробітної плати	108,7	114,4	108,2	93,5	79,8
Виконання державного бюджету, %	100,4	90,3	94,2	94,6	100,5
Дефіцит державного бюджету у % до ВВП	1,7	3,7	4,2	4,9	2,3
Динаміка валютного курсу, дол США**	7,973	7,993	7,993	15,768	27,763

*дані взяті із офіційного сайту Державної служби статистики України [4]

**найвища ціна зафіксована у році

Як бачимо із таблиці 1, станом на 2015 рік є зафіксовані негативна тенденція розвитку економіки. За останні 2 роки спостерігається значне зниження ВВП: на 31,3% у 2015 році, порівняно з 2014 роком [4]. Варто зауважити, що в гривневому еквіваленті спостерігається безперервне зростання обсягу ВВП з 2010 року, проте у, такому випадку, слід враховувати значний рівень інфляції, що мав місце у 2014 та 2015 роках та становив 24,9% та 43,3% відповідно [4].

Підвищення підприємницької активності сприяло росту ВВП у 2011-2013 роках, що в свою чергу забезпечило зниження рівня безробітного населення з 8,7% до 7,8%. Проте, високий рівень інфляції спричинив зниження рівня реального ВВП у 2014 та 2015 роках, що призвело до падіння рівня зайнятості і відповідно підвищення рівня безробіття до 9,5% у 2015 році [4].

Виконання державного бюджету за видатками за останні 5 років здійснювалося на основі принципів програмно-цільового методу та було спрямовано на реалізацію бюджетної політики. За останні роки динаміка недовиконання (дефіциту) мала тенденцію до зростання до 2014 року, проте вже 2015 році недовиконання бюджету різко скоротилося. Згідно із даними Міністерства фінансів дефіцит державного бюджету України 2011 – 2015 років скоротився і становить 2,3% від ВВП, порівняно із 4,9% у

2014 році [1]. Така тенденція спричинена великими інфляційними змінами, тобто значне зростання обсягів ВВП у гривневому еквіваленті призвело до зменшення частки дефіциту Державного бюджету.

Пожвавлення виробництва, покращення ситуації на ринку праці та виконання всіх запланованих соціальних видатків бюджету у 2011-2013рр сприяло реальному зростанню доходів населення. Але падіння рівня ВВП, спричинене складною політично-економічною ситуацією в країні, високий рівень інфляції спричинило падіння реальної заробітної плати на 20,2 % у 2015 році, порівняно із 2014р. Варто нагадати що у такій ситуації одночасно збільшився рівень безробіття у 2015 році [4].

Слід зазначити, що ефективність бюджетної політики характеризується низкою показників, таких як: динаміка ВВП і обсягу виробництва, рівень цін, динаміка валютного курсу, рівень зайнятості. На жаль поліпшення цих показників в останні роки не є характерним для України, що говорить про неефективну бюджетну політику уряду.

Можна сказати, що для підвищення ефективності бюджетної політики необхідно проводити бюджетні реформи, які б передбачали реалізацію основних завдань соціальних та економічних перетворень у довгостроковій та середньостроковій перспективі. Бюджет повинен забезпечувати підвищення конкурентоспроможності економіки та зміцнення соціальної та політичної стабільності в країні. Саме тому бюджет повинен бути основним інструментом економічної політики.

Список використаних джерел:

1. Звіт про виконання Державного бюджету за 2015 рік [Електронний ресурс]/ Офіційний сайт Міністерства фінансів України. – Режим доступу до ресурсу: http://www.minfin.gov.ua/uploads/redactor/files/%D0%92%D0%B8%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F%20%D0%94%D0%91%D0%A3%202015_%D0%B7%D0%B2%D1%96%D1%82%2023%20%D0%B1%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%B7%D0%BD%D1%8F.pdf
2. Короленко Р. В. заходи підвищення ефективності бюджетної стратегії в Україні [Електронний ресурс] / Р. В. Короленко, В. С. Швець // Економіка. Управління. Інновації.. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: http://irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/eui_2014_1_55.pdf
3. Літовкіна Т. В. Ефективність бюджетної політики та її вплив на формування державного бюджету [Електронний ресурс] / Т. В. Літовкіна // Економічний вісник: збірник наукових праць. – 2014. – Режим доступу до ресурсу: <http://dspace.udpu.org.ua:8080/jspui/handle/6789/2332>.

4. Офіційний сайт Державної служби статистики України// Режим доступу до ресурсу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ МІСЦЕВИХ ПОДАТКІВ ТА ЗБОРІВ УКРАЇНИ З УРАХУВАННЯМ МІЖНАРОДНОГО ДОСВІДУ

Шулякова Анжеліка Олександрівна

студентка, Миколаївський національний університет імені В.О.
Сухомлинського

Літвак Ольга Анатоліївна

кандидат економічних наук, старший викладач, Миколаївський
національний університет імені В.О. Сухомлинського

В умовах ринкової економіки складовою національної податкової системи виступають місцеві податки і збори, які мають особливе значення в системі створення важелів і стимулів для підвищення ефективності управління місцевими бюджетами. Систематизація факторів, що формують фінансову самостійність місцевих бюджетів і розробка основних заходів удосконалення формування та наповнення місцевих бюджетів є важливим напрямком у розвитку національної економіки.

Після прийняття Податкового кодексу України з 2011 р. структура місцевих податків і зборів зазнала суттєвих змін. Так, відбулося скорочення місцевих податків і зборів з 14-ти до 4-х, серед яких станом на початок 2017 р. 2 місцеві податки (податок на майно і єдиний податок) та 2 місцевих збори (збір за місця для паркування транспортних засобів, туристичний збір) [1].

До факторів, що впливають на динаміку надходжень місцевих податків і зборів можна віднести :

- структура економіки регіону та розміщення продуктивних сил;
- фінансовий стан підприємств;
- розвиток соціальної інфраструктури населених пунктів;
- наявність курортних зон, готелів та інших об'єктів оподаткування;
- діяльність місцевих органів влади з метою мобілізації доходів, а також щодо створення необхідних умов для розвитку підприємницької діяльності.

За результатами проведеного аналізу виявлено, що з 2011 р. відбулося суттєве збільшення надходжень місцевих податків і зборів (рис. 1) до місцевих бюджетів України. Порівняно з 2011 р. надходження місцевих податків і зборів збільшилися у 16,6 разів. Також значно зросла

питома вага місцевих податків і зборів в структурі місцевих бюджетів. У 2011 р. вона складала 3,4 %, а за результатами 2016 р. – 24,8 %.

Рисунок 1. Динаміка надходжень місцевих податків і зборів до місцевих бюджетів України у 2009-2016 рр.

Джерело: розраховано та побудовано автором з використанням даних [2]

Головною причиною збільшення номінального обсягу надходжень став перехід єдиного податку для суб'єктів малого підприємництва з категорії загальнодержавних в категорію місцевих податків. Так, в 2011 р надходження від нього склали майже 2 млрд.грн., тобто близько 80% загального обсягу місцевих податків і зборів, в 2012 р - 4,8 млрд.грн. і 88% відповідно.

З 2015 р. до місцевих податків і зборів віднесено також податки на майно, зокрема плату за землю. Завдяки цьому місцеві податки і збори стали другим за обсягом джерелом наповнення місцевих бюджетів. Їхня частка у загальній структурі доходів місцевих бюджетів з урахуванням податків на майно та єдиного податку сягнули 24,8 %, а обсяг 42,3 млрд гривень.

Основним за обсягом джерелом місцевих податків є плата за землю, яка за 2016 р. складала 23,3 млрд грн., а це 55,1 % загального обсягу відповідних надходжень. Другою за обсягом складовою місцевих податків і зборів є єдиний податок, який у 2016 р. надійшов у сумі 17,2 млрд грн (40,7 %) [3].

Однією з причин збільшення обсягів надходжень єдиного податку стало віднесення до платників єдиного податку сільськогосподарських товаровиробників, у яких частка сільськогосподарського виробництва за попередній податковий рік не менше 75 %. У 2016 р. з цього джерела надійшло 3,5 млрд гривень.

Не зважаючи на позитивну динаміку надходжень діюча система місцевих податків і зборів в Україні має ряд недоліків, серед яких найбільш важливими є незначна фіскальна роль місцевих податків і зборів, вузький перелік цих податків і зборів у порівнянні з іншими країнами, відсутність у органів місцевого самоврядування права самостійно вводити власні податки і збори на своїй території [4].

Для фінансової незалежності органів місцевого самоврядування згідно з Міжнародним документом Ради Європи «Європейська Хартія місцевого самоврядування» необхідно, щоб значна частина місцевого бюджету формувалась безпосередньо за рахунок місцевих податків та зборів. Це забезпечить самостійність вирішення завдань місцевого значення і фінансування потрібних для цього видатків.

Місцеві податки та збори у країнах із розвиненою економікою займають значну частку в загальній сумі надходжень до органів місцевого самоврядування, так у Австрії ця частка складає 72 %, Швеції – 61 %, а у Великій Британії – 37 %. Кількість місцевих податків і зборів також значно коливається. Однак існують країни, що мають обмежену кількість місцевих податків та зборів. Наприклад, у Великій Британії стягується лише один податок з нерухомого майна – землі, будівель, заводів і фабрик, причому сільськогосподарські угіддя та будівлі на них, а також церкви не оподатковуються [5].

У Польщі муніципалітети мають доступ до цілого ряду місцевих податків, але податок на майно, безумовно, найважливіший. Інші податки включають податок на землі сільськогосподарського призначення, податок на транспортні засоби і кілька інших відносно незначних податків. Ці податки вводять і збирають муніципалітети. Загалом, максимальні ставки місцевих податків визначаються центральним урядом, але у встановлених межах муніципалітети можуть встановлювати власні ставки.

Система місцевого оподаткування Франції налічує близько 12 податків (податок на житло, податок на майно, податок на землю, податок на підприємництво, податок на сміття, транспортний податок, податок на реєстрацію майна, податок на електроенергію, податок на реєстрацію автомобіля, податок на розвиток містобудування). Місцеві муніципальні ради не мають право створювати свої власні податки або змінювати свої податкові бази, але вони мають право встановлювати свої податкові ставки в деяких межах. При цьому існують обмеження на максимальні

податкові ставки - вони не можуть перевищувати середню державну податкову ставку в 2 або 2,5 рази.

Враховуючи досвід місцевого оподаткування розвинених країн можна зазначити, що найбільш ефективними місцевими податками виявляються ті, які:

- мають базу оподаткування – нерухоме майно;
- є податками на бізнес (включаючи податок з продажів і споживчі податки) або плата за послуги, які можуть приймати різну форму (наприклад, плата за такі послуги як водопостачання, місця на ринках і прибирання сміття тощо);
- легко адмініструються або комбінуються з загальнодержавними податками. Наприклад, податок на прибуток або корпоративний податок.

Найлегші в адмініструванні місцеві податкові системи це ті, в яких чітко визначено об'єкт та базу оподаткування і які не потребують зайвої кількості часу, зусиль і грошей для адміністрування.

Реформування місцевого оподаткування повинно бути спрямоване на максимізацію та стабілізацію доходів до місцевих бюджетів, реалізацію податкової політики з урахуванням інтересів платників.

Для підвищення ефективності діючої місцевої податкової політики доцільно було б розширити перелік фіскально значущих місцевих податків і зборів, що відображають політику органів місцевого самоврядування в області зайнятості, соціального захисту населення тощо. Необхідно також надати право місцевій владі самостійно визначати перелік місцевих податків і зборів (з числа встановлених законом), які будуть більш ефективними на певній території. Реалізація такого права дозволить місцевим органам влади при формуванні бюджетів створювати механізм фінансового впливу на ефективний соціально-економічний розвиток території, значно розширить її економічну самостійність. Крім того, розробка плану заходів щодо підвищення ролі місцевих податків у формуванні місцевих бюджетів з боку місцевих органів влади дозволить забезпечити більш ефективне формування місцевих бюджетів.

Список використаних джерел:

1. Податковий кодекс України від 02.12.2010 №2755-VI. Редакція від 15.04.2017 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua>.
2. Ціна держави [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://costua.com/budget/revenue/#1>
3. Бюджетний моніторинг. Аналіз виконання бюджету за 2016 рік. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ibser.org.ua>.

4. Гончаренко М. Местные налоги и сборы как финансовая основа развития местного самоуправления в Украине / М. Гончаренко // *Viešoji politika ir administravimas*. – 2013. – Т. 12. – №. 4. – С. 644-649.
5. Бортнік Н.В. Зарубіжна практика місцевого оподаткування / Н.В. Бортнік // *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство. – 2016. – № 8 (1). – С. 15-17.

ІННОВАЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Брицька Вікторія Юрївна

студентка, Інститут підприємництва «Стратегія», м. Жовті Води

Сучасний стан розвитку економіки в країні потребує нових підходів до управління діяльністю підприємств, і, перш за все, досконаліх інноваційних механізмів. Це викликає необхідність не тільки пошуку нових шляхів підвищення ефективності діяльності підприємств, а й розробки наукових основ з урахуванням універсальних закономірностей розвитку систем, що надає можливість обґрунтувати і застосувати ефективне моделювання інноваційного механізму управління, прогнозувати розвиток підприємства в найбільш вигідному для нього і суспільства напрямі [1].

В економіці України домінують низькотехнологічні галузі виробництва, які можна віднести до малонаукоємних галузей: добувна і паливна – 0,8–1 %; харчова, легка промисловість, агропромисловість – 1,2 %. У цілому домінує відтворення виробництва 3-го технологічного укладу (гірнична металургія, залізничний транспорт, багатотоннажна неорганічна хімія та ін.). Відповідно майже 95 % вітчизняної продукції належить до виробництв 3-го та 4-го технологічних укладів [2].

Низький рівень наукоємності вітчизняного виробництва визначається не тільки дефіцитом коштів та недостатністю стимулів і пільг, але й структурою економіки. За умов збереження існуючої структури економіки навіть при збільшенні ВВП на 3–5 % за рік неможливо досягти її реального розвитку, тому що за існуючої структури економіки зростання ВВП на 1 % потребує ще більшого зростання витрат для цього. З метою досягнення необхідних позитивних змін в масштабах і динаміці зростання ВВП необхідно перейти до інноваційної моделі структурної перебудови економіки.

В Україні сконцетровано великий науковий потенціал, є багато відкриттів і винаходів, напрацьовано багато інноваційних проектів в ресурсозбереженні, в біотехнології, у лазерній техніці тощо. Необхідно визначити найбільш проривні напрямки, в які, у відповідності до критичної точки фазового переходу, можна мінімально додати інвестиції у вигляді ресурсів і відбудеться перехід в нову якість - в інноваційний рентабельний бізнес, який буде формувати інфраструктуру для інших сфер діяльності [3].

Таким чином, можна стверджувати, що економіка України входить до стадії стагнації. В той час як традиційні чинники економічного зростання, які спиралися переважно на мобілізацію ресурсів, нагромаджених за тривалий період економічного спаду, практично вичерпано, належних зрушень в структурі економічної системи, які перевели б національну економіку в режим зростання, яке ґрунтується на інноваційному творенні нових ресурсів, поки що не відбулося. Враховуючи це, нагальною постає проблема модернізації української економіки з метою підвищення технологічного рівня експорту та якісних характеристик вітчизняної продукції, яка постачається на внутрішній ринок, що необхідно для забезпечення конкуренції з імпортованими товарами не тільки за ціновими, але й за якісними характеристиками. Саме на виконання цього стратегічного завдання має бути спрямована інноваційна політика України.

Перехід до дієвої державної політики інноваційного розвитку України є одним із першочергових завдань державного управління. Стратегія втілення цієї політики має здійснюватися на системній і послідовній основі. Всі учасники інноваційного процесу мають бути зацікавлені в поєднанні їх інтересів і зусиль у створенні і застосуванні нових знань та технологій з метою виходу на внутрішній і зовнішні ринки з високотехнологічною продукцією. У реалізації цієї взаємодії і створенні таким чином економіки, заснованої на знаннях, роль державної влади є стрижневою. Тому для забезпечення ефективного інноваційного розвитку економіки доцільно створити фонд сприяння формуванню малих підприємств у науково-інноваційній сфері; запровадити мінімальні орендні ставки для малих інноваційних фірм; встановити квоти для малих інноваційних підприємств при формуванні держзамовлень на інноваційну продукцію; створити керовану інноваційну модель розвитку країни шляхом затвердження національних пріоритетів, на основі яких необхідно започаткувати стратегічні програми розвитку, які об'єднують власні наукові розробки, власний кадровий супровід, вітчизняний виробничий сектор і бізнес. Ці програми мають ґрунтуватися на ресурсному і трудовому потенціалах України та забезпечити сталий, високотехнологічний розвиток економіки країни.

Список використаних джерел:

1. Завгородня О. Теорія інновацій: проблеми розвитку категоріальної визначеності//Економічна теорія. – 2006. - №4. – с.27-39.
2. Касян С. Інноваційні складові управління фінансуванням технологічних перетворень у промисловості України//Проблеми науки. – 2007. - №2. – с.8-13.

3. Космидайло І. Інноваційна спрямованість як засіб економічного росту//Актуальні проблеми економіки. – 2006. - №6. – с.112-118.

Науковий керівник: Андрейшина Наталя Борисівна, кандидат економічних наук, доцент, Інститут підприємництва «Стратегія»

ЕКОНОМІЧНА ДУМКА ОСНОВОПОЛОЖНИХ ТЕРМІНІВ В ТЕОРІЯХ ІННОВАЦІЙ

Буряк Яна Володимирівна

аспірантка, Університет державної фіскальної служби України

Розкриваючи сутність інноваційних теорій в економічній науковій літературі, ми зіштовхнулися з такими поняттями як інноваційна діяльність, інноваційний процес, науково-технічний прогрес, які потребують подальшого висвітлення.

На думку А.Я. Кузнецової, інноваційна діяльність – це складна динамічна система дій і взаємодії різних методів, факторів і органів управління, що займаються науковими дослідженнями, створенням нових видів продукції, удосконаленням обладнання і предметів праці, технологічних процесів і форм, організації виробництва на основі досягнень науки і техніки.

Науковець Присяжнюк А.Ю. у своєму монографічному дослідженні «Управління інноваційною діяльністю в контексті формування фінансових потоків» поділяє думку А.Я. Кузнецової щодо визначення поняття «інноваційна діяльність» з управлінської точки зору, оскільки воно враховує її багатогранність та складність управління, розкриває функції та першочергові призначення. Враховуюче зазначене, Присяжнюк А.Ю. пропонує власне визначення інноваційної діяльності з огляду на її результативність, а саме: відповідно до такого підходу, інноваційна діяльність – це цілеспрямована сукупність дій, методів та форм управління направлених на забезпечення реалізації та комерціалізації наукових розробок в рамках інноваційного процесу з метою отримання фінансових та інших результатів [1, с. 16-17].

Інноваційна діяльність реалізується в інноваційних процесах [2, с. 34].

Інноваційний процес – це неперервна реалізація дій, спрямованих на використання результатів науково-технічної діяльності для забезпечення прогресивних, якісних змін, що безперервно виникають в часі та просторі у складній виробничо-господарській системі [3, с. 9].

Як зазначає Присяжнюк А.Ю., інноваційний процес є значно ширшим поняттям, що включає всі стадії створення новинки, тобто процес перетворення наукового знання на інновацію [1, с. 16].

На думку науковців Козенкова Д.Є., Вашкелевич В., Солошенко К.М. та Якубової Е.П., інноваційний процес пов'язаний із створенням, освоєнням і розповсюдженням інновацій. В цілому інноваційний процес вони пропонують складати з трьох етапів: розробка – висунення ініціативи, пропозиції, ідеї або проекту можливого вирішення якої-небудь проблеми, який після опрацювання виліється в інновацію; упровадження – науково-технічна, експериментальна або організаційна діяльність, метою якої є початок інновації і підтримка необхідного ходу її протікання; розповсюдження – використання вже одного разу освоєної інновації в умовах або місцях застосування [2, с. 35].

Науковці Карпунь І.Н. та Хом'як М.С. досліджуючи інноваційний розвиток суб'єктів господарювання, прийшли до висновку, що інноваційний процес є процесом, який органічно поєднує науку, технології, техніку, економіку, підприємництво й управління з метою гарантованого досягнення нового результату, який має комерційний успіх. Він охоплює комплекс відносин від розробки ідей і технології до виробництва, обміну і споживання кінцевого продукту. Інноваційний процес включає, в першу чергу, всі види наукової, науково-технічної й інноваційної діяльності в їх послідовному і пропорційному співвідношенні [3, с. 16].

Науково-технічний прогрес, як відомо, визнано найважливішим фактором економічного розвитку, і зарубіжна та вітчизняна економічна наука пов'язує його з поняттям інноваційного процесу. Він полягає в отриманні новинок і поширюється від зародження ідеї до її комерційної реалізації, охоплюючи, таким чином, весь комплекс відносин: виробництва, обміну, споживання [4, с. 45-46].

Таким чином, науково-технічний прогрес, визнаний у всьому світі як найважливіший чинник економічного розвитку, все частіше пов'язується з поняттям інноваційного процесу. Це єдиний у своєму роді процес об'єднує науку, техніку, економіку, підприємництво і управління. Він полягає в отриманні нововведення і тягнеться від зародження ідеї до її комерційної реалізації, охоплюючи таким чином весь комплекс відносин: виробництва, обміну, споживання [2, с. 35].

Підводячи підсумки вищевикладеного, ми зазначаємо, що ідеї про необхідність розвитку та державної підтримки впровадження інновацій в економіку країни задля її зростання, покращення та досягнення високих показників добробуту в цілому, є не новими, а лише потребують подальшого вдосконалення. На нашу думку, впровадження інновацій в

економіку України не носить обов'язковий характер, а, скоріше, рекомендаційний, що значно стримує розвиток економіки в цілому.

Список використаних джерел:

1. Присяжнюк А.Ю. Управління інноваційною діяльністю в контексті формування фінансових потоків: монографія/ Присяжнюк А.Ю., Київський економічний інститут менеджменту, Київ – ТОВ «ДКС Центр», 2011. – 212 с.
2. Козенков Д.Є., Вашкелєвич В., Солошенко К.М., Якубова Е.П. Інноваційний розвиток та людський потенціал: оцінка та стимулювання: монографія/ під редакцією д.е.н. Ковальчука К.Ф. – Дніпропетровськ: Системні технології, 2004.- 157 с.
3. Карпунь І.Н., Хом'як М.С. Інноваційний розвиток суб'єктів господарювання: методологія формування, механізми реалізації: монографія, - Львів: Львівський державний інститут новітніх технологій та управління імені В'ячеслава Чорновола, 2009. – 432 с.
4. Бова Т.В. Державна інноваційно-інвестиційна політика України: теорія, методологія, напрями розвитку: монографія/ Т.В. Бова, Донецький державний університет управління, Донецьк: Юго-Восток, 2011.- 450 с.

Науковий керівник: Тітаренко Галина Борисівна, кандидат економічних наук, доцент, Університет державної фіскальної служби України

ІННОВАЦІЇ ТА «ЗЕЛЕНА» ЕКОНОМІКА В УКРАЇНІ

Варич Володимир Вікторович

аспірант кафедри політекономії, Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка

Суспільний та економічний розвиток на сучасному етапі в Україні потребує кардинальних змін існуючої економічної моделі у світлі постійного зростання екологічних криз та катастроф. Інтеграція України у Європейське та світове співтовариство пролягає через шлях розвитку та впровадження інноваційної складової в процеси виробництва та споживання, переходу до використання відновлювальних джерел енергії, підвищення конкурентоспроможності української економіки за рахунок її екологічної трансформації та диверсифікації.

На сьогодні Україна належить до енергодефіцитних країн, а основна маса технологій, що використовуються у енергетиці й промисловості, виробництві й транспорті є надто енергозатратними та спричиняють надмірне забруднення природного середовища. Саме тому перспективним

напрямок розвитку постає «зелена» економіка, що представляє собою систему відносин, які охоплюють усі сфери економіки (від виробництва й до споживання), що спрямовані на екологоорієнтовану діяльність з мінімальним негативним впливом на природне середовище за рахунок розвитку «зелених» секторів економіки. Її мета полягає у становленні такого економічного і соціального прогресу, котрий здатен мінімізувати вплив людської діяльності на природу при умові ефективного використання її ресурсів.

В умовах вичерпності природних ресурсів, одним із завдань постає перехід на відновлювальні та екологічно чисті види енергії (впровадження новітніх розробок в атомній енергетиці, розвиток сонячної та повітряної енергетики) для подальшого використання у процесах створення та споживання економічних благ, а також росту економіки в цілому. Ще одним стимулом руху в заданому напрямку є участь у Кіотському протоколі (міжнародна угода про обмеження викидів в атмосферу парникових газів) та Паризькій угоді в рамках Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (щодо регулювання заходів зі зменшення викидів діоксиду вуглецю з 2020 р.), котра зобов'язує скорочувати шкідливі викиди в атмосферу всі держави, незалежно від ступеня їхнього економічного розвитку.

Аналіз стану економіки України на основі даних за 2010-2015 рр. дозволяє визначити ряд основних проблем, які зумовлюють необхідність прийняття «зеленого» курсу [1]. Ці проблеми лежать у площині використання ресурсів, забруднення навколишнього середовища, ведення господарської діяльності, а саме:

- викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря в Україні становили 5,94 млн т. у 2010 р. та 3,99 млн т. у 2015 р.;
- утворення відходів – 425,91 млн т. у 2010 р. й 312,27 млн т. у 2015р.;
- кількість відходів домогосподарств на одну особу становило 146,5 кг/особу у 2010 р. та 141,4 кг/особу в 2015р., що є одним з найбільших показників у Європі та у світі;
- кількість забруднених водних ресурсів була в межах 1744 млн м³ у 2010 р. й 875 млн м³ у 2015 р. та ін.

Важливим індикатором «зеленої» економіки є індекс екологічної продуктивності (ЕПІ), який є комплексним показником оцінки екологічної політики держави й окремих її суб'єктів. Так, у 2010 р. Україна посіла 87 місце серед 163 країн з показником у 58,2%, а вже у 2016 р. – 44 місце серед 180 країн з показником у 79,69% [2]. Проте дані значення показника є наслідком не лише поступового руху України у напрямку розвитку екологічного виробництва та вдалих управлінських рішень, а й значного зниження росту економіки в цілому (внаслідок окупації частини території держави, великого тягара зовнішніх боргів, високих темпів інфляції тощо)

і як наслідок – зменшення впливу на природне середовище. З іншого боку, добре продумана система управління здатна стимулювати перехід до «зеленої» економіки, а також усунути бар'єри для «зеленого» інвестування. «Зелені інвестиції» є одним з основних інструментів сталого розвитку економіки будь-якої країни. Адже відсутність останніх може поглибити важке екологічне становище країни. Попри поступове зростання екологічного податку за забруднення довкілля, фінансова мотивація забруднювачів до зниження викидів надто низька. Наприклад, підприємствам теплової генерації вигідніше сплачувати податки, ніж інвестувати у природоохоронні заходи.

Загалом, перспективи становлення в Україні «зеленої» економіки є і вони цілком досяжні. Саме така еволюція економічної системи: від досягнення вигоди за будь-яку ціну й до збереження довкілля за рахунок впровадження інновацій у різних сферах та секторах економіки, використання альтернативних джерел енергії, вирішення проблем очищення повітря, води і ґрунту від забруднень, переробки та утилізації відходів – є потенційним джерелом розвитку сучасної України.

Список використаних джерел:

1. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
2. Environmental Performance Index – Development [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://epi.yale.edu/>.

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ РИНКОВИХ ВІДНОСИН

Голубков Андрій Іванович

аспірант з відривом від виробництва, Державна установа «Інститут економіки природокористування та сталого розвитку Національної академії наук України»

В умовах глобалізації та жорсткої конкурентної боротьби підприємства повинні приділяти особливу увагу інвестиційно-інноваційному розвитку, адже він впливає на рівень ефективності діяльності інституційної одиниці в цілому.

Недосконалість ринку та законодавчої бази свідчать про наявність значних проблем управління, що виступають головними факторами гальмування інвестиційно-інноваційного розвитку вітчизняних підприємств [1].

Вітчизняні підприємства часто не відповідають вимогам ринкової економіки не лише через зношеність свого устаткування, але і за багатьма іншими показниками: усе відчутніше стає старіння основних фондів, промисловість потребує нових технологій, досконаліших механізмів організації виробництва і управління, а модернізація і технічне переоснащення вимагають значних інвестиційних вливань. Усе це обумовлює необхідність залучення інвестицій і ретельного аналізу практичного досвіду розробки ефективного механізму управління інноваційно-інвестиційними проектами з метою розробки перспективних напрямів розвитку комплексного управління інноваційно-інвестиційною діяльністю в Україні.

Відповідно до міжнародного рейтингу сприятливих умов для підприємницької діяльності та ведення бізнесу (The Doing Business) Україна за минулий рік піднялася у рейтингу на 3 пункти з 83 до 80 місця. За ступенем сприятливості умов для підприємницької діяльності країна займає місце між Сан-Маріно та Боснією і Герцеговиною. Однак слід зазначити, що в поточному році автори дослідження змінили методологію, перерахувавши по ній і минулорічні показники. В результаті виявилось, що Україна займала в 2016 році не 83, а 81 місце, тому з урахуванням нових даних загальний рейтинг країни покращився лише на одну позицію (з 81 до 80 місця). За минулий рік Україна покращила умови ведення бізнесу лише за чотирма з десяти показників, що розглядаються в дослідженні. [2]

Перехід до інноваційної моделі розвитку економіки неможливий без залучення інвестицій.

Розвиток науково-технічного процесу, вимагає збільшення обсягів інвестування у підприємства, установи та об'єднання, які займаються розробкою нових технологій, методів виробництва чи навчання і пошуком нових шляхів діяльності та вдосконалення наявних.

Інвестиційні та інноваційні процеси слід розглядати не окремо, а в комплексі, що призводить до необхідності побудови інноваційно-інвестиційної моделі, яка поєднує інвестиційні та інноваційні принципи, методи та механізми реалізації, критерії прийняття інноваційно-інвестиційних рішень [4].

Будь-який інноваційний процес носить ризиковий характер, тому виникає необхідність вирішення завдання, що стосується оптимізації інвестиційного забезпечення інноваційних процесів в економіці країни. В Україні інноваційна діяльність має структурні деформації, що пов'язані з неузгодженою та незбалансованою взаємодією між технологічними, економічними та соціально-ціннісними аспектами. Основною причиною такої деформації є хибно обраний напрям економічного розвитку на державному рівні, що і нині залишається досить непродуманим та

непослідовним. Кожен новий уряд, що приходить до влади, проголошує, що інновації є пріоритетом розвитку нашої держави, але ці обіцянки залишаються лише обіцянками. В країні і надалі використовуються старі технології, які свого часу забезпечували надприбутки, однак зараз вони є неприйнятними у світових економічно розвинутих устроях. Ці низько технологічні виробництва є занадто ресурсо та енерговитратними, що в умовах стрімкого зростання світових цін на енергоносії призводить до того, що українська економіка стає приреченою на збитковість.

Центральне місце в управлінні ефективністю інноваційної діяльності на рівні підприємств, об'єднань, галузей з метою забезпечення фінансових передумов її підвищення належить науково обґрунтованому відбору найбільш ефективних інноваційних проектів із загальної кількості наявних (що знаходяться на розгляді) проектів. В умовах обмеженості фінансових ресурсів інноваційної діяльності необхідне ранжування наявних інноваційних проектів за рівнем їх ефективності з метою оптимізації інвестиційних програм і встановлення раціональної послідовності інвестування інноваційних проектів. У цілому концепція визначення рейтингу інноваційних проектів складається з таких послідовних етапів [3]:

1. Відбір факторів ефективності інноваційних проектів.
2. Визначення «вагомості» цих факторів.
3. Встановлення ступеня ризику за окремими факторами ефективності (за кожним проектом окремо).
4. Визначення ефективності проектів за умов врахування зміни ризику одного з факторів та незмінності інших.
5. Визначення ефективності проекту за умов врахування ризику всіх її факторів.
6. Рейтингова оцінка інноваційних проектів за методом аналітичної сітьової експертизи (тобто оцінка за показниками ефективності, що розраховані: а) з одночасним урахуванням ризику за всіма факторами; б) з обліком ризику за окремих факторами.

Окрім цього успішна реалізація такої інноваційно-інвестиційної моделі в цілому можлива лише за умови забезпечення наступних вимог:

- узгодження потреби у інноваціях та потенціальних обсягах залучення інвестицій;
- оптимальне поєднання очікуваного досягнення прибутковості від вкладання інвестицій в інновації та потенційних ризиків і невизначеності в майбутньому періоді;
- окреслення часових рамок для впровадження нововведень, що сприяють залученню інвесторів, які усвідомлюють цінність інновацій.

Список використаних джерел:

1. Прахалад К.К. Рамасвами, Венкат. Майбутнє конкуренції. Творення унікальної цінності спільно з клієнтами / Пер. з англ. – К.: Вид-во Олексія Капусти (підрозділ “Агенції “Стандарт”), 2005. – 258с
2. <http://www.doingbusiness.org/>- офіційний сайт досліджень Світового банку
3. Коваленко П. В. Особливості інституційно- го регулювання інноваційних процесів / П. В. Коваленко // Зовнішня торгівля: право та економіка : наук. журн. — 2007. — № 3 (3). — С. 37–42.
4. Гончарова М.Л. Інноваційно-інвестиційна модель розвитку підприємств цукробурякового підкомплексу.// Вісник Сумського національного аграрного університету: науково-методичний журнал. Випуск 8/2 (32), 2008. – С. 66-72.

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОГО КЛІМАТУ ТА ОЦІНКА ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЗАЛУЧЕННЯ ПРЯМИХ ІНОЗЕМНИХ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНІ

Мартієнко Дар'я Євгенівна

студентка, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»

Глушак Катерина Максимівна

студентка, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»

Сфера міжнародного інвестування потребує сприятливого середовища для успішного здійснення інвестиційного процесу. Сукупність економічних, політичних, соціальних, організаційних, правових, культурних передумов, що визначають привабливість і доцільність інвестування в ту чи іншу господарську структуру в цілях отримання доходу в майбутньому, створює інвестиційний клімат. Інвестиційний клімат відображає здатність економічної системи до прийому й успішного використання прямої іноземних інвестицій (ПІІ). Він визначає об'єктивні можливості країни, регіону, конкретного підприємства брати участь в інвестиційному процесі, а також умови майбутньої діяльності іноземних інвесторів щодо вкладень капіталу та отримання віддачі від нього.

Найчастіше термін "інвестиційний клімат" використовують стосовно конкретної країни з точки зору ступеня сприятливості, що складається в цій країні, по відношенню до іноземних інвестицій, які можуть бути в неї

вкладені. На нашу думку, найбільш змістовним і чітким слід вважати визначення інвестиційного клімату держави як сукупності політичних, соціально-економічних, фінансових, культурно-історичних, організаційно-правових і географічних факторів, що притаманні певній країні, і обумовлюють інвестиційну діяльність національних та іноземних інвесторів.

На сьогодні науковці не дійшли згоди щодо загальної класифікації факторів, що впливають на прямі іноземні інвестиції (табл.1).

Таблиця 1

Класифікації факторів впливу на прямі іноземні інвестиції

Прізвище науковця	Класифікація факторів
Є.А. Якименко[9]	Фінансовий стан, привабливість продукції, зношеність основних фондів, якість персоналу.
І.А. Бланк [2], Т.В. Майорова [5], Ю.М. Воробйов [3]	Важливість галузі; характеристики споживання продукції; рівень державного втручання;соціальна роль галузі; фінансові умови роботи галузі.
О.В. Шкурупій [8]	Фактори пропозиції, фактори попиту, політичні фактори.
Т.В. Майорова[5]	Рівень розвитку продуктивних сил та стан інвестиційного ринку, політичні та правові чинники; заходи з державної підтримки та стимулювання інвестиційної діяльності; досягнення стабільності національної грошової одиниці; валютне регулювання; забезпечення привабливості об'єктів інвестування; стан фінансово-кредитної системи та діяльність фінансових посередників: інвестиційна діяльність комерційних банків; рівень розвитку та функціонування пара банківської системи; інвестиційна політика НБУ; статус іноземного інвестора: режим іноземного інвестування; діяльність міжнародних фінансово-кредитних інституцій; наявність вільних економічних та офшорних зон; інвестиційну активність населення: відносини власності в державі; стан ринку нерухомості;стабільність національної валюти тощо

Джерело: створено автором на основі даних [2,3,5,8,9]

Приплив прямих іноземних інвестицій В Україні стримує невизначеність навколо військового конфлікту з Росією. Щоб підвищити ймовірність залучення справжнього іноземного капіталу, необхідно усунути значні перешкоди на шляху ПІІ, що існували ще задовго до початку конфлікту. Наслідки збройного конфлікту залежать від його природи, тривалості та масштабу, які часто більш важливі, ніж сам факт війни або її очікування. Так, в Сирії внаслідок кривавої громадянської війни ПІІ взагалі відсутні. В Україні тривалий конфлікт на Сході та загрози цілісності країни призвели до падіння ПІІ вдесятеро, а в Грузії коротка війна з Росією у серпні 2008 року спричинила скорочення надходжень іноземного капіталу до країни більше ніж в три рази [1].

Збройний конфлікт по-різному впливає на обсяги прямих іноземних інвестицій у різні сектори економіки. Особливо скорочується інвестиції у

високотехнологічні виробництва та підприємства з високою часткою маломобільних основних засобів, ризик пошкодження яких високий. Більше страждають також міжнародні інвестори, що націлені на внутрішній ринок країни, зокрема в сферах послуг (крім фінансових та телекомунікаційних) та споживчих товарів тривалого використання.

Нажаль кремих досліджень щодо іноземних інвестицій у країни із «замороженими» або «тліючими» конфліктами немає. Проте ці країни відносять до країн із високим або дуже високим політичним ризиком, що має значний негативний вплив на величину вкладеного капіталу. Опитування MIGA показало, що політичні ризики[3], разом із макроекономічною нестабільністю, є найважливішим чинником при прийнятті міжнародних інвестиційних рішень у трирічному горизонті.

До основних факторів, що формують інвестиційний клімат, в Україні та впливають на залучення іноземного капіталу, пропонується відносити:

1. організаційно-правовий фактор: (дієва законодавча база).
2. політичний фактор: (стабільна політична ситуація в країні).
3. економічний фактор: (стан економіки країни; динаміка росту ВВП; розмір внутрішнього та зовнішнього боргів; рівень тіньової економіки).
4. фінансовий фактор: (доходність бюджету; розмір відсоткової ставки за кредитами).
5. міжнародні відносини: (міжнародний рейтинг країни; співпраця з міжнародними організаціями; дотримання норм і правил конвенції та договорів).
6. розвиток ринкової економіки.

Таким чином забезпечення сприятливого інвестиційного клімату в Україні залишається стратегічно важливим завданням. Від реалізації якого залежать динаміка соціально-економічного розвитку й можливість модернізації національної економіки. Поштовхом до нарощування прямих іноземних інвестицій має стати створення сприятливих умов для дії ринкових регуляторів: формування стабільного правового поля, захист прав власності, зниження податкового тиску на підприємства, розвиток системи ринків і ринкових інструментів, розвиток інформаційної інфраструктури ринку.

Список використаних джерел:

1. Аверчук Р. Прямі іноземні інвестиції в Україні: війна і мир [Електронний ресурс] / Р. Аверчук. – Режим доступу: <https://voxukraine.org/2017/01/12/investments-in-ukraine-ua/>
2. Бланк И.А. Управление инвестициями предприятия / И.А. Бланк.– К. : Ника-Центр, 2003. – 480 с.

3. Воробьев Ю.Н. Инвестирование [учебное пособие] / Воробьев Ю.Н., Воробьева Е.И. – Симферополь : Таврия, 2004. – 340 с.
4. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність [навчальний посібник] / Майорова Т.В. – К. : «Центр навчальної літератури», 2004. – 376 с.
5. Шкурупій О. В. , Гончаренко В. В. , Артеменко І А. та ін. 3-78 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: Навч. посіб./ За ред. О. В. Шкурупій. — К.: Центр учбової літератури, 2012. - 248 с.
6. Якименко Е. А. Оценка инвестиционной привлекательности предприятия/ Е. А. Якименко// Вестник Алтайского государственного аграрного университета – 2009 . – № 11 (61). – С. 117-121

Науковий керівник: Єгорова І.Г., кандидат економічних наук, доцент кафедри міжнародної економіки, Криворізький економічний інститут ДВНЗ «Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана»

МІЖНАРОДНІ ІНВЕСТИЦІЇ ТА ЇХ ВПЛИВ НА ПРОЦЕС ГЛОБАЛЬНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

Табінський Віктор Антонович

кандидат економічних наук, доцент, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

Арехова Марина Миколаївна

студентка, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

Сметанкіна Наталія Сергіївна

студентка, Університет митної справи та фінансів, м. Дніпро, Україна

З початком ХХІ століття економічна ситуація в нашій країні склалася так, що недостатність інвестиційних ресурсів не дозволяє повноцінному процесу формування ринкової економіки. Проблеми інвестування економіки завжди перебувають у центрі уваги економічної науки. Адже міжнародні інвестиції є бажаним явищем, вони торкаються найглибших основ господарської діяльності, визначаючи процес економічного зростання країни.

Дана тема на сьогодні є актуальною та полягає у розгляді залучення міжнародного капіталу в економіку України, як одного з найпріоритетніших питань для країни, яка хоче претендувати на те, щоб посісти гідне місце у системі світових економічних відносин.

Зміни, які почали відбуватися в глобальній економіці, відчули як провідні держави світу, так і країни, які перебувають на перехідному

етапі. Головна загроза для України - залишитися в хвості світової економіки, так і не реалізувавши свій чималий економічний і людський потенціал. Незважаючи на чудові умови для розвитку сільського господарства, природне багатство, високий рівень індустріалізації і освічене населення, Україна як і раніше, нажаль, залишається однією з найбідніших країн Європи. Вона навіть не має обґрунтованого плану глобального економічного розвитку, який зробив би її багатшою в майбутньому. Спочатку в такій критичній ситуації Україні необхідно збалансувати і диверсифікувати свою економіку. Для цього необхідно залучати іноземні інвестиції.

Іноземні інвестиції відіграють значну роль в економічному процесі та визначають загальний ріст економіки країни. Саме через інвестування засобів в економіку збільшуються обсяги виробництва, зростає національний дохід, розвиваються і мають здатність до конкуренції галузі і підприємства задовольняючи попит на товари та послуги[2, с. 8].

Проблема міжнародного інвестування для України є надзвичайно важливою. За умови гострої нестачі власних економічних ресурсів, у першу чергу, фінансових, які необхідні нам для відновлення національного виробництва, стабільного економічного розвитку країни, проведення структурної перебудови та розв'язання проблем інтеграції України в світові економічні системи, важливого значення набувають питання залучення зовнішніх джерел фінансування [1, с. 82].

За тенденціями останніх років можна стверджувати, що обсяг залучених іноземних інвестицій в Україну поступово зростає, але цього не достатньо для покращення ситуації в економіці нашої держави. Не секрет, що на фоні несприятливих факторів, високих ризиків (бойових дій, політичної нестабільності, корупційних процесів) Україна не вважається цікавою юрисдикцією для міжнародних інвесторів. Проте, серед іноземних країн, лідерами прямого інвестування в Україну є: Кіпр, Німеччина, Нідерланди, Австрія, Сполучене Королівство, Російська Федерація, США .

Іноземні інвестори вклали в економіку України у 2016 році 4,406 мільярда доларів США прямих інвестицій, що на 642 млн. доларів, або на 17,1%, більше показника за 2015 рік на рівні 3,764 мільярда доларів. В 2016 році інвестиції надходили з 77 країн світу, при цьому основними інвесторами, на яких припало майже 70% загального обсягу інвестицій стали Росія – 1,667 мільярда доларів, Кіпр – 427,7 мільйона доларів, Великобританія – 403,9 мільйона доларів, Нідерланди – 255 мільйонів доларів та Австрія – 249,9 мільйона доларів. Найбільші обсяги прямих інвестицій було спрямовано на фінансову та страхову діяльність – 2,825 мільярда доларів, торгівлю та ремонт автотранспорту – 524,9 мільйона доларів та промисловість – 475,2 мільйона доларів, повідомляється на

сайті Державної служби статистики України. А також, у певних галузях, як, наприклад, ІТ, сільське господарство, військова промисловість і авіабудівництво. Отже, ми можемо спостерігати високу ділову активність іноземних інвесторів, які свідомо приймають на себе вагомі ризики і здійснюють інвестиційні процеси.

На сьогоднішній день Україна має проблеми, які заважають підвищити інвестиційну привабливість країни. Найважливішими проблемами залучення іноземних інвестицій є недостатність розвитку ринкової інфраструктури міжнародного бізнесу в Україні та нестійкий політичний і економічний стан. Тому, необхідно: привести до ладу роботу фондових бірж, банків, страхових компаній, інвестиційних компаній; утворити Український банк реконструкції та розвитку та національну страхову компанію зі страхування ризиків вітчизняних та іноземних інвесторів; покращити податкове законодавство. Також, значне покращення інвестиційного клімату можливе за умов зниження рівня темпів інфляції, оптимізації конвертованості національної валюти. А головне, щоб залучити значні інвестиційні фонди – і задіяти їх ефективно і з користю – Україні необхідний стабільний уряд з широкою базовою підтримкою і послідовним підходом до економічного планування.

Саме вирішення цих завдань допоможе нашій державі вплинути на процес глобального розвитку, здійснити прогресивні зрушення в економіці, поліпшити інвестиційний клімат, підвищити конкурентоспроможність та загалом забезпечити сталий соціально-економічний розвиток держави.

Список використаних джерел:

1. Гостюк М. І. Зарубіжні інвестиції та економічні інтереси іноземних інвесторів // Економіка України. - 2013. - № 8.
2. Пирог О. В. Іноземні інвестиції як фактор економічного зростання економіки в Україні // Актуальні проблеми економіки. - 2015. - № 5.

ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ СУЧАСНОЇ ІННОВАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Троханенко Олександр Михайлович

старший судовий експерт сектору економічних, товарознавчих досліджень та оціночної діяльності відділу інженерних, економічних, товарознавчих видів досліджень та оціночної діяльності Рівненського науково-дослідного експертно-криміналістичного центру МВС України

Інноваційна політика спрямована на створення належної системи, яка забезпечуватиме ефективний зв'язок між наукою, технікою,

управлінням на ринку. В результаті цих відносин, існує можливість швидкого росту інновацій, що дасть шанс підвищити конкурентоспроможність на ринку і підняти якість життя суспільства.

Інноваційна політика являє собою сукупність методів поведінки в галузі науки і технічної політики. Її мета полягає в тому, щоб підтримувати інновації в економіці, а саме: сприяння у впровадженні нових продуктів, послуг, процесів і методів управління.

Інноваційний процес являє собою набір окремих інститутів, які спільно або окремо вносять свій внесок в розвиток і розповсюдження нових технологій, створюючи сприятливе середовище, в яке уряд формулює і реалізує політику інновацій. Системний підхід в новому світлі представляє інноваційну політику, переміщаючи центр ваги в напрямку відносин між інститутами і взаємодії в створенні та комерціалізації знань [1, с.73].

Кожна країна характеризується специфічними характеристиками, які визначають потенціал для інновацій і технологічних змін, таких як історичний досвід, системи цінностей, культурні і суспільні накопичення знань, навичок і умінь. Структура інноваційної системи, специфіка національних або регіональних рішень, зв'язки між його складовими частинами, а також взаємодії з навколишнім середовищем, визначають стан інноваційної діяльності та конкурентоспроможності економіки. Ефективний інноваційний процес може підвищити ефективність використання обмежених ресурсів, а також за рахунок поліпшення організації та управління ефективно поєднати іноземні та національні технології – для прискорення прогресу в адаптації та поширення їх в масштабах всієї економіки [2, с.43].

Інноваційна політика в розвинених країнах з урахуванням протягом останніх 30 років, чітко набула еволюції. Це стосується цілей та пріоритетів інноваційної політики: використання інструментів, масштаби і взаємозв'язок з іншими галузями економіки. Сучасна інноваційна політика – це :

- політика заохочення інновацій та широке поширення новітніх технологій;

- політика, яка розглядає інновації як мережу процесів, які зачіпають багато взаємопов'язаних підприємств. Вона орієнтована на поліпшення здатності компаній адаптуватися до не однієї, а до безліч різноманітних технологій, за допомогою таких інструментів, як підтримка та розробка науково-дослідної програми в області технічного розширення бізнес-послуг;

- політика «м'якої» підтримки користувачів технології, включаючи допоміжні послуги, консалтинг, навчання, інформації і просування по службі, потік людей між компаніями і різними установами, які

співпрацюють з ними, і т.д. – все це повинно відігравати роль посередництва в області інновацій;

– політика, в якій держава виступає в якості координатора і посередника, який створює організаційну основу для процесу саморегулювання і поширення інновацій;

– підвищення ступеня підтримки компаній і установ, що беруть участь в інноваційному процесі. Важливою метою було б отримати суспільне визнання науки і техніки;

– це політика, спрямована на суб'єкти малого підприємництва, хоча наслідки багатьох проектів, здійснюваних цією політикою також можуть використовувати і більші підприємства. Вона є причиною виникнення цілого ряду обмежень і перешкод, що знижують здатність поглинання компаній, доступ до необхідних знань та інших ресурсів, набагато частіше гостро відчувається малими компаніями, ніж великими, в силу наявності необхідних ресурсів і навичок. Потенційна державна допомога на ім'я цієї компанії може включати в себе підтримку відповідних науково-дослідних програм, а також співпраця з дрібними компаніями [3, с.46].

Сучасний стан інноваційної політики стає важливим компонентом навколишнього середовища (мережі) партнерів малого бізнесу в області інновацій. Її роль – у відповідності з очікуваннями малого бізнесу – щоб допомогти побудувати конкурентоспроможну та інноваційну компанію та полегшення доступу до зовнішніх послуг інноваційних процесів. Іншими словами, мета інноваційної політики є зниження порогу складності прийняття і реалізації інновацій, знижуючи ступінь ризику і невизначеності, а також допомогти в створенні оптимального вибору для компаній, які впроваджують інновації. Акцент робиться також на навколишнє середовище, в якому вони працюють – яка є для них важливим джерелом технічної інформації і ресурсів, необхідних для інновацій.

Список використаних джерел:

1. Управління інноваціями : навч. посіб. для студентів ВНЗ / Н. І. Чухрай, Л. С. Лісовська ; М-во освіти і науки України, Нац. ун-т "Львів. політехніка". – Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2015. – 280 с.
2. Шира Т. П. Вплив інноваційно-технологічного потенціалу підприємства на конкурентоспроможність інноваційного продукту// Фінанси України. - 2006. № 6. – С. 43–50.
3. Фісун А.О. Роль функції інвестування інновацій в економічному зростанні // Фінанси України. – 2007. – № 6. – с.46 - 55.

ТЕХНОЛОГІЧНА КЛАСТЕРИЗАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ

Очеретний Дмитро Сергійович

аспірант кафедри міжнародного обліку і аудиту, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

В інструментарії розбудови в Україні ефективної моделі інноваційного підприємництва важко переоцінити роль державного стимулювання технологічної кластеризації національної економіки. Важливість даного напрямку обумовлена тим, що в умовах суттєвого загострення конкурентної боротьби за глобальне лідерство статусу самостійних її суб'єктів набувають кластерні структури як організаційно оформлені і локально інтегровані мережі юридично незалежних і зацікавлених у кооперації економічних агентів, діяльність яких координується і підпорядковується чітко визначеній стратегії. Саме вони формують нині ядро консолідованих високонкурентних мереж, зорієнтованих на задоволення глобального попиту на товари і послуги, що продукуються з використанням найсучасніших інноваційних технологій та висококваліфікованого кадрового ресурсу. У даному контексті принагідно відзначити, що нині в Україні функціонує близько п'ятдесяти кластерних структур різної галузево-секторальної спрямованості – від туристично-рекреаційних, лісових і транспортно-логістичних до інноваційних кластерів, що спеціалізуються на наданні ІТ та бізнес-послуг, у сфері відновлювальної енергетики і сталого розвитку (табл. 1).

Таблиця 1

Основні галузево-територіальні кластери України [1, с. 111]

Область	Кластери та їх галузево-секторальна спрямованість
Вінницька	Вінницький переробно-харчовий кластер
Волинська	Лісовий та туристично-рекреаційний кластери
Дніпропетровська	Національний інноваційний кластер «Нові машини»
Житомирська	Лісовий та туристично-рекреаційний кластери
Закарпатська	Транспортно-логістичний кластер
Запорізька	Інноваційний технологічний кластер «АгроБУМ», медовий кластер «Бджола не знає кордонів», Харчовий кластер «Купуй Запорізьке. Обирай своє»
Івано-Франківська	Кластер виробництва сувенірів «Сузір'я»
Київська	Національні інноваційні кластери «Енергетика сталого розвитку», «Технології інноваційного суспільства», «Інноваційна культура суспільства», «Нові продукти харчування»
Львівська	Львівський кластер ІТ та бізнес-послуг
Одеська	Кластер «Транзитний потенціал України»
Полтавська	Регіональний кластер екологічно чистої продукції

Рівненська	Кластер деревообробки, регіональний агропромислової інноваційний кластер «Агроінновації», кластер «Натуральне молоко»
Сумська	Регіональний кластер екологічно чистої продукції, Сумський будівельний кластер
Тернопільська	Інноваційно-інвестиційний кластер
Харківська	Харківський технопарк «Технополіс» - кластер альтернативної енергетики і науково-освітній кластер
Херсонська	Транспортно-логістичний кластер «Південні ворота України»
Хмельницька	Кластер сільського туризму «Оберіг», Хмельницький юдівельний кластер, Хмельницький швейний кластер, Кам'янець-Подільський туристичний кластер

Однак, наявний ресурс і потенційні можливості технологічної кластеризації національної економіки ще далеко не вичерпані. Про це свідчать і результати Форсайту економіки України на період до 2030 р., розробленого групою вітчизняних вчених й експертів НТУУ «Київський політехнічний інститут». У даному документі на основі застосування методу Делфі визначено найбільш перспективні для вітчизняної економіки (виходячи з географічного розташування України, наявного людського потенціалу та природних ресурсів) кластери, здатні забезпечити ефективну інтеграцію нашої країни у глобальну систему міжнародного поділу праці. Це – аграрний, військово-промисловий та ІКТ-кластер, які у сукупності, як свідчать дані табл. 2, на період до 2020 р. забезпечать внесок у загальне зростання економіки на рівні 35%, а до 2030 р. – на 44%. Своєю чергою, до 2020 р. сукупний внесок у загальне зростання вітчизняної економіки низькотехнологічних і сировинних секторів економіки становитиме 35% з подальшим його зниженням до рівня 5% до 2030 р. Крім того, за прогнозами розробників Форсайту, включення до вітчизняної економіки даних кластерів і їх прискорений розвиток, до 2030 р. призведе до зростання доходної частини бюджету на 50,3 млрд. дол. США; а сумарний внесок кластерів до бюджету становитиме 70,3 млрд. відповідно[2, с. 74].

Таблиця 2

Пріоритетні кластери економіки України та їх внесок у макроекономічне зростання на період до 2030 р.[2, с. 73]

Кластер	Внесок у загальне зростання економіки, % 2015-2020 рр.	Внесок у загальне зростання економіки, % 2020-2030 рр.	Оцінка внеску у загальне зростання економіки (1-10) 2015-2020 рр.	Оцінка внеску у загальне зростання економіки (1-10) 2020-2030 рр.	Часовий інтервал зростання кластера економіки (роки)
Аграрний	14	17	6,0	7,0	2015-2020
Військово-промисловий	13	15	5,0	6,0	2015-2030
Інформаційно-комунікаційні технології	8	12	4,0	5,5	2015-2020

Створення нових речовин і матеріалів, нанотехнології	7	12	4,25	5,5	2020-2025
Енергетика	7	11	4,0	4,5	2017-2025
Високотехнологічне машинобудування	6	8	3,5	4,0	2020-2025
Транзитна інфраструктура	2	5	2,0	3,0	2020-2030
«Науки про життя» (біомедична інженерія, клітинна медицина, фармація)	1	5	1,5	3,0	2020-2025
Туризм	2	5	2,0	3,0	2017-2025
Інші кластери	40	10	9,5	4,25	2017-2030

Таким чином, подальша розбудова кластерних структур і технологій в організації підприємництва дасть змогу ефективно розв'язати найбільш насущні проблеми її структурної модернізації на основі інтеграції споріднених видів діяльності, підвищення продуктивності праці і спеціалізації економічних суб'єктів, територіальної концентрації інноваційної діяльності, безперервного навчання малих і середніх компаній у знанневих мережах, а також розширення доступу продуцентів інноваційних продуктів до ринків збуту, постачальників, технологічних знань і висококваліфікованої робочої сили, пов'язаних технологічними ланцюгами у єдиному нерозривному процесі інноваційного відтворення. Як результат – цілком реальним стане перехід України від моделі адаптації запозичених технологій до місцевих умов до моделі генерування власних інноваційних розробок та їх ефективної комерціалізації.

При цьому має бути сформоване ядро національної кластерної мережі за участі: національних науково-дослідних центрів і університетів (як продуцентів інноваційних розробок); патентних центрів (котрі забезпечуватимуть правовий захист інтелектуальної власності); експериментальних центрів (відповідальних за виготовлення макетних зразків техніки і їх виробничу апробацію); промислово-технічних центрів (налагодження серійного випуску інноваційно-місткої продукції); а також логістично-маркетингових й інформаційних центрів (які здійснюватимуть виведення інноваційної продукції на ринок і формуватимуть стійкий попит на неї з боку економічних суб'єктів). Своєю чергою, держава має сконцентруватись головним чином на реалізації горизонтальних політик, тобто, не втручаючись в оперативну діяльність бізнес-структур, створювати рамкові умови його функціонування – сприятливе інвестиційне і конкурентне середовище, рівний доступ бізнесу до ресурсів, ринків збуту, інвестицій і фінансів.

Ефективна і динамічна технологічна кластеризація національної економіки потребує синергійного об'єднання зусиль держави і бізнесу у

сфері фінансування кластерних форм інноваційного підприємництва з формуванням на загальнодержавному рівні концепції державно-приватного партнерства у цій сфері. Це вимагає реалізації комплексу заходів, спрямованих на:

- розробку національної стратегії розвитку пріоритетних кластерних структур за стратегічно важливими напрямками розвитку науки і техніки(сфери високих технологій та ІКТ, енергетичний сектор, біотехнології, адитивне виробництво, агропромисловий сектор, машино- та авіабудування, освіта) з наданням державного пріоритету їх матеріальній і фінансовій підтримці та забезпеченням організаційної й інформаційної підтримки їх розвитку;

- вдосконалення вітчизняної нормативно-правової бази, що унормовує функціонування кластерного середовища, заснованого на співпраці державних інститутів, бізнес-структур, закладів науки й освіти, а також різного роду громадських організацій;

- розбудову партнерського співробітництва вітчизняних університетів, державних дослідницьких лабораторій та інноваційних підрозділів корпоративних структур за моделлю «потрійної спіралі»;

- цільову урядову підтримку реалізації масштабних кластерних програм і проектів на основі надання цільових грантів, пільг, преференцій та формування платформ державної підтримки і співпраці;

- розробку і реалізацію освітніх програм для вищих навчальних закладів з метою підготовки і перепідготовки професійних кадрів для сфери інноваційних мережевих структур.

Список використаних джерел:

1. Ужва А. М. Кластеризація як ефективний інструмент управління розвитком регіонального аграрного бізнесу / А. М. Ужва // Науковий вісник Херсонського державного університету. – Серія «Економіка». – 2016. – Випуск 19. – Частина 2. – С. 110-113.

2. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015–2020 роки) і довгостроковий (2020-2030 роки) часові горизонти / наук. керівник проекту акад. НАН України М. З. Згуровський // Міжнародна рада з науки (ICSU); Комітет із системного аналізу при Президії НАН України; Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут»; Інститут прикладного системного аналізу НАН України і МОН України; Світовий центр даних з геоінформатики та сталого розвитку. – Київ: НТУУ «КПІ», 2015.

Науковий керівник: Галенко Сергій Миколайович, кандидат економічних наук, доцент, Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана

РОЗВИТОК ІННОВАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УПРАВЛІННІ НАВЧАЛЬНИМИ ЗАКЛАДАМИ ОСВІТИ (НА ПРИКЛАДІ ТЬЮТОРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ)

Клименко Світлана Олександрівна

кандидат економічних наук, доцент кафедри теорії й методики управління навчальними закладами освіти, Миколаївський обласний інститут післядипломної педагогічної освіти

Концептуальні засади реформування середньої освіти «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [1] формують ідеологію змін, які буде реалізовувати підготовлений до прийняття Верховною Радою у другому читанні Закон «Про освіту» [2]. Одне з головних завдань реформування – стимулювання та розвиток інноваційних процесів в освіті. Але впровадження в освітній простір України тьюторних технологій вимагає уважного аналітичного підходу до перших результатів їх застосування за науково-дослідною роботою «Тьюторська технологія як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті» [3]. На мікрорівні освітня установа є суб'єктом різних видів діяльності — як освітньої, так і не освітньої [4, с. 34]. До останньої відносяться такі її види, як наукова, управлінська, фінансова, зростає маркетингова складова залучення інших фінансових джерел розвитку школи. Л. Бойко-Бойчук, Ю. Буй соціальну складову відзначають в якості стратегічної перспективи розвитку організацій [6, 7]. Це визначення можна застосувати до використання тьюторних технологій, що дають поштовх розвитку українських навчальних закладів - учасників експерименту та ініціативних прихильників цього напрямку. Ризики незабезпечення інноваційного проекту «Тьюторська технологія як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті» достатнім рівнем фінансування включають в себе: ризик неотримання коштів, необхідних для розробки інноваційного проекту; ризик неотримання фінансових коштів в результаті неправильно обраного методу фінансування. Останнє означає, що орієнтація лише на бюджетне фінансування, відмова від участі у відповідних грантових, волонтерських, благодійних програмах може ускладнити виконання науково дослідної роботи. Тому алгоритм спільного фінансування інноваційного освітнього процесу на території, наприклад, об'єднаної територіальної громади має бути вибудований на договірних засадах, адже одним із шляхів подолання кризових процесів в освітній галузі є забезпечення саме інноваційного характеру української освіти.

Список використаних джерел:

1. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей». - 21 серпня 2016 р. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: mon.gov.ua/Новини%202016/08/21/2016-08-17-3-.pdf
2. Проект Закону «Про освіту» № 3491 від 4.04.2016 р. - [Електронний ресурс] - Режим доступу: w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=58639
3. Тьюторська технологія як засіб реалізації принципу індивідуалізації в освіті - [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://sites.google.com/.../tutorskatehnologiaak>
4. Заблоцький Б.Ф. Економіка й організація інноваційної діяльності : навч. посіб. / Б. Ф. Заблоцький. – Львів: Новий світ, 2007. – 456 с.
5. Про затвердження Положення про порядок здійснення інноваційної освітньої діяльності. - Наказ МОН України від 7.11.2000 р. № 522 зі змінами та доповненнями . - [Електронний ресурс] - Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0946-00
6. Бойко-Бойчук Л. В. Поняття «соціальна інновація»: типи визначень, приклади застосування / Л. В. Бойко-Бойчук // Наука та інновації, 2009. – Т. 5. – № 3. – С. 94–99.
7. Буй Ю.В. Соціальні інновації: сутність та класифікація [Електронний ресурс] / Ю.В. Буй, Л.Д. Мельниченко. – Режим доступу: <http://Conference.SPKNEU.ORG>

НАУКОВІ ПІДХОДИ АКТИВІЗАЦІЇ ТОЧОК ЗРОСТАННЯ ПОЛЯРИЗОВАНОГО ПРОСТОРУ

Писар Надія Богданівна

кандидат економічних наук, доцент, кафедра теоретичної і прикладної економіки, Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

В сучасних умовах функціонування економіки виникає необхідність пошуку та ідентифікації можливостей ресурсного потенціалу територій, адже повне їх використання забезпечить економічну стійкість та конкурентоздатність регіону. Активізація точок зростання регіону дозволить підвищити ефективність організації регіонального управління, ефективність використання фінансових ресурсів і сконцентрувати регіональні ресурси на пріоритетних напрямках. Успішність активізації точок зростання залежить від умов, в яких ця реалізація проводиться: так, прикордонне положення регіону сприяє успішному формуванню особливих економічних зон, а розвинена інфраструктура сприяє розвитку

кластерів і технопарків. Аналіз розвитку соціально-економічної системи Карпатського економічного регіону в умовах просторової локалізації та нерівномірності господарських процесів показує, що характерною рисою регіону є наявність енергетичного потенціалу регіону. Регіон безпосередньо межує з країнами ЄС, іншими регіонами України, через нього проходить низка важливих магістралей, які забезпечують транзит та зв'язок з багатьма державами. Карпатський регіон є одним з найбільших по забезпеченості мінеральними та паливно-енергетичними ресурсами. Важливим завданням комплексного розвитку є зростання ефективності паливно-енергетичного і мінерально-сировинного комплексів за рахунок повторної геологічної розвідки і розширення ресурсної бази.

Так як багатофункціональні «полюси росту» сприяють формуванню своєрідних зон регіонального соціально-економічного розвитку, що дає можливість за допомогою інституційних функцій держави досягти помітних структурних зрушень економічного характеру, важливого значення для регіонального розвитку набувають субрегіональні полюси зростання, які, поляризуючи регіональний простір, відіграють роль місцевих ядер соціально-економічного тяжіння. Ця проблематика, є як ніколи актуальною нині для України, з точки зору застосування більш прагматичного підходу щодо ефективної реалізації регіональної економічної політики [1].

Її окремі механізми, відповідно до положень Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року, передбачають у цьому відношенні наступне [2]: активізацію місцевої економічної ініціативи та усунення перешкод для розвитку міст, як «ареалів зростання»; запровадження й використання різноманітних інструментів та механізмів стимулювання місцевого економічного розвитку (у тому числі програм соціально-економічного розвитку, кластерів, національних проектів, механізмів державно-приватного партнерства); формування інноваційної інфраструктури міст, зокрема створення технополісів та технопарків, які є одним із ключових рушіїв конкурентоспроможності економіки; розміщення в межах приміських територій промислових зон, нових індустріальних парків й логістичних центрів; розроблення та реалізація спеціальних державних програм відновлення економічного зростання на депресивних територіях; розширення зовнішньої функції регіонів (міст) та спрямування інвестиційного капіталу на розбудову соціального сектору економіки й підвищення якості життя населення; стимулювання розвитку міжмуніципального співробітництва, шляхом об'єднання ресурсів територіальних громад, розроблення містами разом з прилеглими до них населеними пунктами спільних планів та проектів їх розвитку.

Список використаних джерел:

1. Бондар В.В. Теоретико-методологічні основи формування багатофункціональних полюсів соціально-економічного зростання (на прикладі субрегіональних центрів України // Проблеми суспільної географії. Полюси соціально-економічного розвитку території: теоретичні аспекти дослідження // Матеріали теоретико-методологічного семінару, Інститут географії НАН України, 29 вересня 2013 р. / За наук. редакцією Г. П. Підгрушного. – К. : Інститут географії НАН України. – Вип. 3. – 2014. – С. 33 – 42.
2. Державна стратегія регіонального розвитку на період до 2020 року / [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.csi.org.ua/www/wp-content/uploads/2013/05/nsrdu_2020_1pdf

Підписано до друку 06.05.2017р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний. Друк на дублікаторі.
Умов.-друк. арк. 4,5. Обл.-вид. Арк 4,95.
Тираж 80 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В.Б.
Свідоцтво про державну реєстрацію № 073743
СПП № 465644
Тел. 097 299 38 99, 063 300 86 72
E-mail: tooums@ukr.net

